

DOKUMENTACJA KONSERWATORSKA Z PROGRAMEM PRAC KONSERWATORSKICH

WOJEWODZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Warszawie
ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
tel. 22 44 30 400, fax: 22 44 30 401
www.mwzkz.pl

Obiekt:	Zabytkowa willa „Dom Zośki”	
Adres:	ul. Królowej Jadwigi 11 05-500 Piaseczno dz. ew. nr 53, obręb 0050, jedn. ew.: 141804-4	Załącznik do decyzji nr.....
Zamawiający:	Gmina Piaseczno ul. Kościuszki 5 05-500 Piaseczno	Postanowienia nr..... Opinii Konserwatorskiej W. 583 262 2019 JW z dnia..... 2019-08-14
Wykonawca:	festgrupa sp. z o.o. konserwatorska pracownia projektowa al. Jerozolimskie 47/2a NIP 7010174685 00-697 Warszawa, PL KRS 0000182188 +48 (22) 621 25 13 REGON 141783062 www.festgrupa.pl kapitał zakładowy 50 000 PL BZWBK SA 48 1090 2851 0000 0001 1152 9459	z up. MAZOWIECKIEGO WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW Damian Maniakowski Główny specjalista
Zespół autorski:	BARBARA KUBISA mgr zabytkoznawstwa konserwacji dzieł sztuki upr. kons. nr 547 Rzecznik Ogólnopolskiej Rady Konserwatorów Dzieł Sztuki ZPAP, 4/2003 dr inż. arch. Marcin Górski mgr inż. arch. Jakub Cap	Barbara Kubisa mgr inż. arch. Marcin Górski mgr inż. arch. Jakub Cap tel. 638-31-98, 0501-53-98-43
Data:	21.06.2019	

egz. nr.....

obiekt: Zabytkowa willa „Dom Zośki”

**Adres: UL. KRÓLOWEJ JADWIGI 11 W PIASECZNIE,
OBIEKT WPISANY DO REJESTRU ZABYTEKÓW NIERUCHOMYCH
WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DECYZJA MWKZ Z DNIA 06.11.2009
R. A -881**

**Opracowanie: DOKUMENTACJA KONSERWATORSKA Z PROGRAMEM
PRAC KONSERWATORSKICH**

Autor: BARBARA KUBISA

Artysta plastyk

Mgr zabytkoznawstwa i konserwacji dzieł sztuki

Upr. Kons. nr 547

**Rzecznik Ogólnopolskiej Rady Konserwatorów Dzieł Sztuki
ZPAP , 4/2003**

Barbara Kubisa
mgr konserwacji dzieł sztuki
artysta plastyk
Rzeczoznawca PZAP nr 4/2003
tel. 638-31-06, 650-11-00
Warszawa, 2019 r.

Spis zawartości

I CZĘŚĆ OPISOWA

1.	Informacje podstawowe.....	5
1.1.	Podstawa opracowania	
1.2.	Przedmiot opracowania	
1.3.	Zakres opracowania	
1.4.	Dane szczegółowe	
1.5.	Podstawy merytoryczne	
2.	Historia obiektu.....	6
2.1.	Historia posiadłości	
2.2.	Lata powojenne	
2.3.	„Zośka” – nastoletni bohater	
3.	Opis i stan zachowania obiektu.....	8
4.	Przeprowadzone prace badawcze.....	25
5.	Wnioski dotyczące waloryzacji.....	27
5.1.	Elementy pierwotne zakwalifikowane do pozostawienia	
5.2.	Elementy wtórne zakwalifikowane do pozostawienia	
5.3.	Elementy wtórne zakwalifikowane do usunięcia	
5.4.	Materiały, detale i elementy użyte pierwotnie	
5.5.	Materiały, detale i elementy użyte wtórnie	
5.6.	Analiza archiwalnych zdjęć pod kątem odtworzenia niezachowanych elementów architektonicznych	
6.	Wnioski konserwatorskie.....	38
7.	Główne problemy konserwatorskie występujące w obiekcie.....	38
8.	Cel działań konserwatorskich, założenia i wytyczne konserwatorskie.....	39
9.	Problematyka dotycząca prac remontowo-konserwatorskich historycznych budynków drewnianych.	39
9.1.	Przyczyny zniszczeń drewna –uwagi ogólne	
9.2.	Konserwacja i restauracja – pojęcia ogólne w zastosowaniu do planowanych prac konserwatorskich.	
9.3.	Konserwacja - zakres i rodzaj prac	
10.	Program prac konserwatorskich.....	42
10.1.	Stolarka okienna i drzwiowa	
10.2.	Powierzchnie ścian	
10.3.	Podłogi	
10.3.a	Klatka schodowa	
10.4.	Detale architektoniczne elewacji: opaski okienne, okiennice	

10.5.	Wnioski dotyczące kolorystyki elewacji i wnętrz na podstawie badań stratygraficznych i materiałów archiwalnych.	
10.6.	Piec kaflowy	
10.7.	Wytyczne w zakresie wprowadzania elementów współczesnych	
10.8.	Wytyczne w zakresie elementów zagospodarowania terenu	
II	CZĘŚĆ FOTOGRAFICZNA.....	59
	Elewacje	
	Wnętrza	
III	CZĘŚĆ BADAWCZA, WNIOSKI DOTYCZĄCE KOLORYSTYKI.....	83
IV	CZĘŚĆ GRAFICZNA.....	130
V	INWENTARYZACJA KONSERWATORSKA.....	143

I

CZĘŚĆ OPISOWA

1. INFORMACJE PODSTAWOWE

1.1. PODSTAWA OPRACOWANIA

Podstawę formalną opracowania stanowi umowa zawarta w dn. 21.03.2019r., pomiędzy: **festgrupa** sp. z o.o. z siedzibą przy Al. Jerozolimskie 47, lok.2a, 00-697 Warszawa, a gminą Piaseczno ul. Kościuszki 5, 05-500 Piaseczno.

1.2. PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest: Zabytkowa willa „Dom Zośki”
Adres: UL. KRÓLOWEJ JADWIGI 11 W PIASECZNIE,

OBIEKT WPISANY DO REJESTRU ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DECYZJA MWKZ Z DNIA 06.11.2009 R. A -881

1.3. ZAKRES OPRACOWANIA

Opracowanie obejmuje dokumentację konserwatorską i program prac konserwatorskich, w tym wnioski na podstawie wykonanych odkrywek i przeprowadzonych badań oraz zalecenia konserwatorskie dotyczące metod, sposobu i materiałów stosowanych przy konserwacji elementów przeznaczonych do zachowania w obiekcie

Autor: **Barbara Kubisa** – dyplomowany konserwator dzieł sztuki i zabytkoznawstwa

Zaśw. Konserw. Nr 547 konserwacja rzeźby i detalu architektonicznego
Rzeczoznawca Ogólnopolskiej Rady Konserwatorów Dzieł Sztuki nr 4/2003

1.4. DANE SZCZEGÓŁOWE

- obiekt- Zabytkowa willa „Dom Zośki”
- data powstania – Budynek, wzniesiony pod koniec lat 20. XX wieku.
- OBIEKT WPISANY DO REJESTRU ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH
WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DECYZJA MWKZ Z DNIA 06.11.2009 R. A -881

1.5. PODSTAWY MERYTORYCZNE

- 1 *Inwentaryzacja architektoniczno-budowlana zabytkowego budynku „Dom Zośki”, marzec 2018 r.*

opracowanie: mgr inż. Tomasz Orliński, mgr inż. Robert Paterek,
mgr inż. Halina Cieślak

- 2 *Ekspertyza techniczna dotycząca stanu technicznego budynku mieszkalnego jednorodzinnego "Dom Zośki",* marzec 2018 r.
opracowanie: mgr inż. Tomasz Orliński, Krzysztof Zdrojewski
- 3 *Karta adresowa zabytku nieruchomego,* październik 2015 r.
opracowanie: Urząd Miasta i Gminy Piaseczno, Wydział Urbanistyki i Architektury
- 4 Joanna Kowalska-Nowak, Elżbieta Kozak; *Przeszłość nie umiera... Opowieść o rodzinie Zawadzkich,* Towarzystwo Przyjaciół Zalesia Dolnego, Piaseczno-Zalesie Dolne, 2016
- 5 Archiwalne zdjęcia budynku udostępnione przez Zamawiającego
- 6 Zalecenia konserwatorskie wydane przez WMKZ z dnia 5.07.2018 (WN.5183.132.2018.AB),

2. HISTORIA OBIEKTU

2.1 Historia posiadłości

Budynek „Zośki” to drewniana willa zaprojektowana przez Karola Sicińskiego, architekta, który pracował też przy powojennej odbudowie Kazimierza nad Wisłą. Budynek, wzniesiony pod koniec lat 20. XX wieku, stylizowany jest na dworek - ma czterospadowy dach pokryty gontem i ganek z kolumnami. Od 2007 roku obiekt stoi pusty i wymaga gruntownego remontu. W 2009 roku, na wniosek Towarzystwa Przyjaciół Zalesia Dolnego, został wpisany do rejestru zabytków DECYZJĄ MWKZ Z DNIA 06.11.2009 R. A -881

Jak wspominała siostra "Zośki", Anna Zawadzka, gdy w 1929 roku ojciec kupił w Zalesiu Dolnym przy ulicy Królowej Jadwigi 8 (obecnie nr 11) drewniany dom, Tadeusz miał 9, a Anna 11 lat. Cała rodzina bardzo chętnie spędzała tu czas od wiosny do jesieni. "Graliśmy z ojcem w tenisa, pływaliśmy po rzece Jeziorce, taszcząc okropnie ciężki kajak, skonstruowany osobiście przez Tadeusza, rano ćwiczyliśmy biegi do kolejki, którą dojeżdżaliśmy do szkół w Warszawie" - pisała Anna Zawadzka w „Wiernej rzece harcerstwa”.

W trakcie II wojny światowej budynek w Zalesiu Górnym pełnił funkcję miejsca spotkań konspiracyjnych oraz bazy dla kursu podharcemistrzowskiego „Szkoła za Lasem”. To tu spotykali się członkowie Rady Szarych Szeregów, Aleksander Kamiński, Jan Rossman, gen. "Grot" Rowecki i Stanisław Broniewski.

2.2 Lata powojenne

Po śmierci Józefa Zawadzkiego, pieczę nad gospodarstwem sprawowała córka, Anna Zawadzka. W 1981 roku przepisała notarialnie majątek na Zgromadzenie Sióstr Urszulanek. Zawartą w testamencie wolą Zawadzkiego było przeznaczenie domu na cele społeczne oraz harcerskie. Do połowy lat 90. siostry mieszkaly i dbały o Zalesiańskie dobro. Następnie zamieszkiwała tam rodzina jednej z sióstr Urszulanek. Od 2007 roku dom był niezamieszkały i w ciągu lat stan budynku, w całości powstałego z drewna, tylko się pogarszał.

Od 26.10.2017 r. właścicielem tego terenu jest Gmina Piaseczno.

2.3 "Zośka" – nastoletni bohater

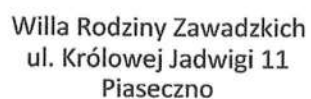
Tadeusz Zawadzki "Zośka" ps. "Kajman" był harcmistrzem i podporucznikiem Armii Krajowej. Bohater Akcji pod Arsenalem z 1943 roku oraz opowiadającej o tym wydarzeniu książki "Kamienie na szaniec", autorstwa Aleksandra Kamińskiego. Nadal uchodzi za harcerską ikonę i wzór dla młodzieży nowego pokolenia.

Do 23. Warszawskiej Drużyny Harcerzy im. Bolesława Chrobrego, tzw. "Pomarańczarni" dołączył jeszcze przed wojną. W czasie okupacji działał w konspiracji, był łącznikiem. Wkrótce objął komendę nad warszawskim hufcem Mokotów, który stał się najwybitniejszym wykonawcą akcji małego sabotażu.

Poległ w akcji "Taśma", ataku na strażnicę Grenzschutzpolizei, w nocy z 20 na 21 sierpnia 1943 r. Brał w niej udział jako obserwator. Jego ciało spoczywa na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie.

Jedyne wspomnienia, jakie pozostawił "Zośka", to opis przyjaźni w czasach wojny i kulisy organizowanego przez niego odbicia Janka Bytnara pod Arsenalem. Do udokumentowania tamtych dni zachęcał Tadeusza ojciec. Rękopis trafił do Zalesia i wraz z innymi dokumentami konspiracyjnymi został zakopany w ogródku w wielkim szklanym gąsiorze. Przepisaną na maszynie kopię dostał Aleksander Kamiński i wykorzystał przy pisaniu "Kamieni na szaniec". Oryginał rękopisu ocalał i przechowywany jest w Muzeum Harcerstwa.

Zachowała się w miarę dobrze bryła architektoniczna i częściowo
artykulacja elewacji, ale techniczny stan zachowania materiałów jest
bardzo zły.

Barbara Kubisa

Wnętrze- parter

- **Sala nr 101**, pełniąca funkcję jadalni. Ściany zewnętrzne o konstrukcji sumikowo-łatkowej, obite płytą pilśniową. Ściany wewnętrzne murowane, pokryte tynkiem wapiennym, wierzchnia wtórna warstwa różowa farba klejowa, pod którą bezpośrednio leży wtórna warstwa farby jasnougrowej (próba W7).

Próba O2

Próba W6

Ściana południowa, próba O2

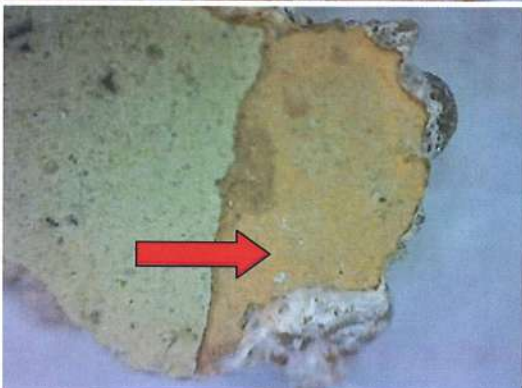
Ściana wschodnia, próba W7

Ściana zachodnia, próba O1,W7

Próba W6 – widok próby od dołu-widoczna zachowana śladowo pierwotna kolorystyka jasnobieżowawa (widoczna również na odkrywce).

Próba W7 – widok próby od góry-pod wtórnymi warstwami widoczna pierwotna kolorystyka

Stolarka okienna typu ościeżnicowego. Okno trójdzielne, trójpoziomowe, 9-cio kwaterowe ze słupkiem pozornym.

Próba 01-w przekroju poprzecznym widoczne są tylko 2 warstwy białych farb świadczące o powojennym pochodzeniu okna.

Okna powojenne, wykonane z drewna modrzewiowego. Okna wyposażone w parapety wsparte na dekoracyjnych konsolkach.

Stolarka drzwiowa, na ścianie południowej: dwuskrzydłowe trójpłycinowe, na ścianie wschodniej jednoskrzydłowe trójpłycinowe.

Próba 02, pobrana ze skrzydła drzwi -w przekroju poprzecznym widoczne są tylko 2. warstwy białych farb świadczące o powojennym pochodzeniu drzwi

Podłoga z desek (modrzew) na legarach.

Piec wtórny z kafli brązowych w różnych odcieniach, uzupełniany kaflami zielonymi.

Stan zachowania

Największe zniszczenia w obrębie tynków ścian; są skorodowane, zaatakowane życiem mikrobiologicznym. Wielokrotnie przemalowywane – zakwalifikowano do wymiany. Podłogi drewniane, malowane farbą olejną, zakwalifikowane zostały do wymiany ze względów mykologicznych.

- **Sala nr 102**, pełniąca funkcję gabinetu. Ściany zewnętrzne o konstrukcji sumikowo-łatkowej, obite płytą pilśniową. Ściany wewnętrzne murowane, pokryte tynkiem wapiennym, wierzchnia warstwa niebieskozielona –farba klejowa.

Ściana zachodnia –próba W1

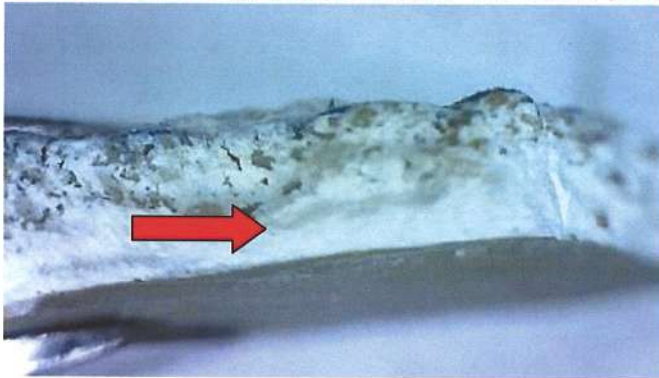

Ściana zachodnia i połudn. –próba W1

Ściana północna

Próba W1 w przekroju poprzecznym –widoczne pierwotne jasne zabarwienie ścian

Stolarka okienna typu ościeżnicowego. Skrzydło wewnętrzne: trójdzielne, trójpoziomowe, 9-cio kwaterowe ze słupkiem pozornym. Skrzydło zewnętrzne: trójdzielne z naświetlem. Okna powojenne, wykonane z drewna modrzewiowego. Okna wyposażone w parapety wsparte na dekoracyjnych konsolkach.

Stolarka drzwiowa, na ścianie południowej: czteroskrzydłowe trójpłycinowe, zewnętrznie pełne, wewnętrznie przeszklone.

Podłoga z desek (modrzew) na legarach.

Stan zachowania

Największe zniszczenia w obrębie tynków ścian, są skorodowane, zaatakowane życiem mikrobiologicznym. Wielokrotnie przemalowywane – zakwalifikowano do wymiany. Podłogi drewniane, malowane farbą olejną, zakwalifikowane do wymiany ze względów mykologicznych.

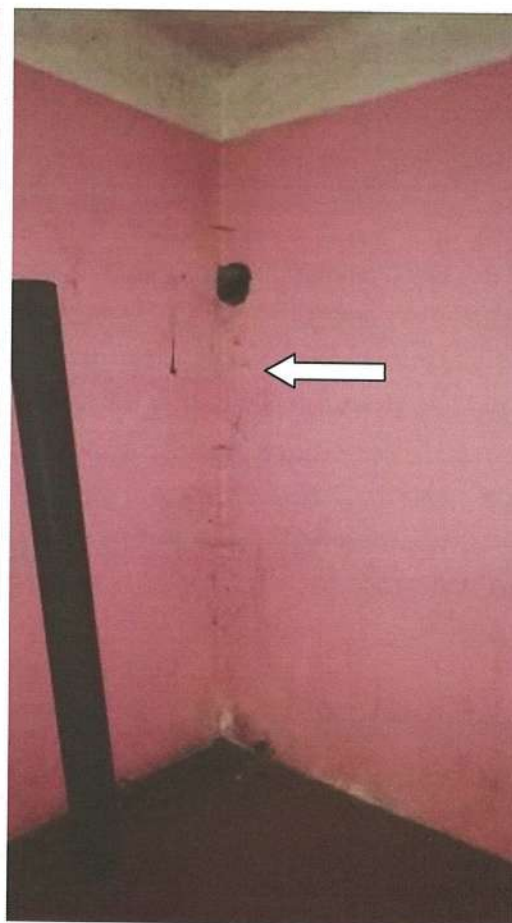
- **Sala nr 103**, pełniąca funkcję pokoju dziennego. Ściany zewnętrzne o konstrukcji sumikowo-łatkowej. Ściany wewnętrzne murowane, pokryte tynkiem wapiennym, wierzchnia warstwa różowa-farba klejowa.

Ściana wschodnia , próba W3

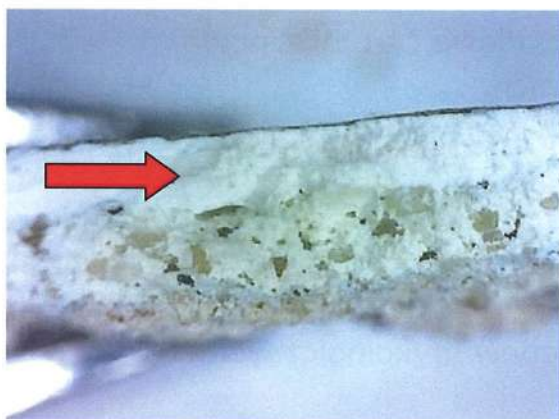
Ściana północna

Ściana zachodnio-płn., próba W2

Próba W2 pobrana ze ściany zachodniej-przekrój poprzeczny próby

Próba W5 pobrana ze ściany południowej w przekroju poprzecznym – widoczne jasna pierwotna kolorystyka ścian

Stolarka okienna typu ościeżnicowego. Okno ościeżnicowe podwójne, dwudzielne, trójpoziomowe. Okna powojenne, wykonane z drewna modrzewiowego. Okna wyposażone w parapety wsparte na dekoracyjnych konsolkach.

Próba W3 próba pobrana z okna elewacji wschodniej Na powierzchni drewna znajdują się tylko 2 warstwy farb, co świadczy o powojennym pochodzeniu.

Próba W4-próba pobrana z elewacji południowej, z drzwi prowadzących na werandę. Na powierzchni drewna znajdują się tylko 2 warstwy farb, co świadczy o powojennym pochodzeniu.

Stolarka drzwiowa, na ścianie południowej: czteroskrzydłowe trójpłycinowe, zewnętrznie pełne, wewnętrznie przeszklone.

Na ścianie zachodniej drzwi jednoskrzydłowe, trójpłycinowe.

Podłoga z desek (modrzew) na legarach.

Stan zachowania

Największe zniszczenia w obrębie tynków ścian, są skorodowane, zaatakowane życiem mikrobiologicznym. Wielokrotnie przemalowywane – zakwalifikowano do wymiany. Podłogi drewniane, malowane farbą olejną, zakwalifikowane do wymiany ze względów mykologicznych.

- **Sala nr 104**, pełniąca funkcję łazienki. Ściany zewnętrzne o konstrukcji sumikowo-łatkowej. Ściany wewnętrzne murowane, pokryte tynkiem wapiennym, wierzchnia warstwa zielona –farba klejowa. Do wysokości 160 cm okładzina z glazury.

Stolarka okienna typu ościeżnicowego. Okno dwudzielne, podwójne, trójpłycinowe. Okna wyposażone w parapety wsparte na dekoracyjnych konsolkach.

Stolarka drzwiowa, na ścianie północnej: jednoskrzydłowe trójpłycinowe.

Na ścianie zachodniej drzwi deskowo-listwowe z zastrzałem

Podłoga - okładzina ceramiczna.

Stan zachowania

Największe zniszczenia w obrębie tynków ścian, są skorodowane, zaatakowane życiem mikrobiologicznym. Wielokrotnie przemalowywane – zakwalifikowano do wymiany. Okładzina ceramiczna niespełniająca wymogów estetycznych i konserwatorskich – do wymiany.

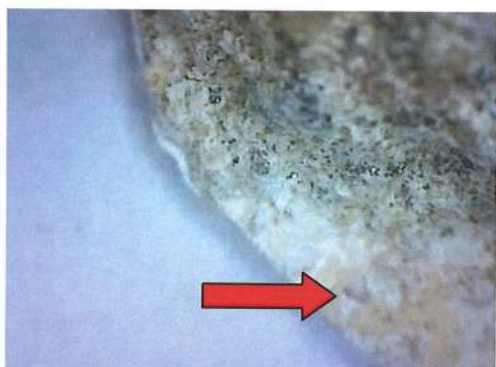
- **Sala nr 105**, pełniąca funkcję kuchni. Ściany zewnętrzne o konstrukcji sumikowo-łatkowej, obite płytą pilśniową. Ściany wewnętrzne murowane, pokryte tynkiem wapiennym, wierzchnia farba klejowa.

Ściana północna

Ściana południowa, próba W11a

Próba W11a –widok próby od dołu,
widoczna zachowana śladowo jasna
kolorystyka

Stolarka okienna typu ościeżnicowego. Okno dwudzielne, podwójne, trójpoziomowe. Okna wyposażone w parapety wsparte na dekoracyjnych konsolkach.

Stolarka drzwiowa, na ścianie południowej : jednoskrzydłowe trójpłycinowe.

Podłoga z desek (modrzew) na legarach. Wykładzina PCV.

Stan zachowania

Największe zniszczenia w obrębie tynków ścian, są skorodowane, zaatakowane życiem mikrobiologicznym. Wielokrotnie przemalowywane – zakwalifikowano do wymiany. Okładzina ceramiczna bez wartości estetycznych i konserwatorskich zakwalifikowana do wymiany.

- **Sala nr 106**, pełniąca funkcję sieni. Ściany zewnętrzne o konstrukcji sumikowo-łątkowej. Ściany wewnętrzne murowane , pokryte tynkiem wapiennym, wierzchnia farba klejowa.

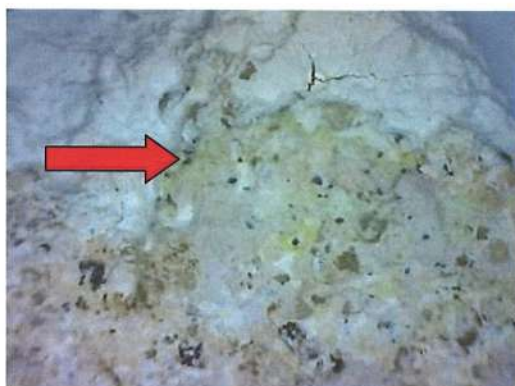
Próba W10, W11

Ściana zach-płn – próba W8

próba W8 – widok próby od góry-
widoczna zachowana pierwotna jasna
kolorystyka

próba W11 – widok próby od góry-
widoczna zachowana pierwotna jasna
kolorystyka

próba W10, balustrada klatki schodowej,
widok próby od góry

Stolarka okienna Brak okien w pomieszczeniu

Stolarka drzwiowa , na ścianie północnej: dwuskrzydłowe trójplycinowe. Na ścianie zachodniej drzwi dwuskrzydłowe szklone. Na ścianie południowej drzwi dwuskrzydłowe, trójplycinowe

Podłoga z desek (modrzew) na legarach.

Stan zachowania

Największe zniszczenia w obrębie tynków ścian, są skorodowane, zaatakowane życiem mikrobiologicznym. Wielokrotnie przemalowywane – zakwalifikowano do wymiany.

Sala nr 108 – holl.

Ściany zewnętrzne o konstrukcji sumikowo-łątkowej. Ściany wewnętrzne murowane , pokryte tynkiem wapiennym, wierzchnia farba klejowa

Ściana wschodnia, próba W20

Próba W20 widok próby widziany od dołu pozwala określić zachowaną pierwotną kolorystykę jasnopopielatolila.

Podłoga z desek (modrzew) na legarach, w podłodze zejście do piwnicy.

Stolarka okienna Brak okien w pomieszczeniu

Stolarka drzwiowa na południowej ścianie zachowana ościeżnica, brak skrzydła drzwi, na zachodniej ścianie drzwi jednoskrzydłowe, trójpłycinowe

Stan zachowania

Największe zniszczenia w obrębie tynków ścian, są skorodowane, zaatakowane życiem mikrobiologicznym. Wielokrotnie przemalowywane – zakwalifikowano do wymiany

- **Sala nr 111**, pełniąca funkcję werandy. Ściany wewnętrzne o konstrukcji sumikowo-łątkowej. Ściany zewnętrzne drewniane wykończone boazeria.

Stolarka okienna 5 okien typu skrzynkowego. Okna podwójne, jednopoziomowe z wywietrznikiem.

Obiekt przeznaczony do usunięcia.

Stolarka drzwiowa, na ścianie północnej: **2x czteroskrzydłowe trójpłycinowe, zewnętrzne pełne – oryginalne**, wewnętrzne przeszklone. Na ścianie zachodniej i wschodniej drzwi dwuskrzydłowe.

Oryginalne drzwi pierwotnie wychodzące na taras, zachowany oryginalny wystrój elewacji

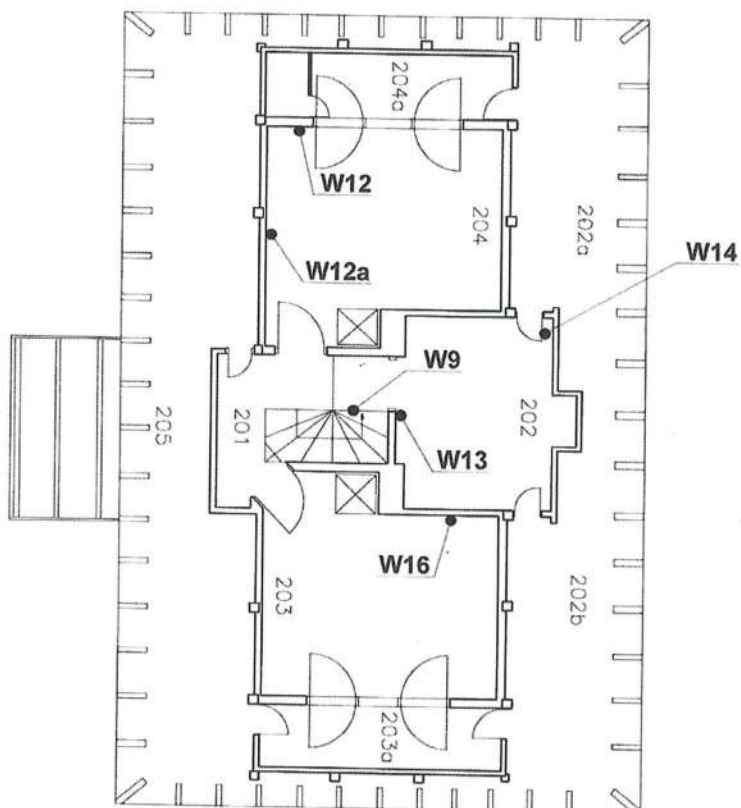
Podłoga z desek (modrzew) na legarach.

Stan zachowania

Obiekt w projekcie przeznaczony do usunięcia (z zachowaniem i konserwacją drzwi tarasowych).

PIĘTRO

Willa Rodziny Zawadzkich
ul. Królowej Jadwigi 11
Piaseczno

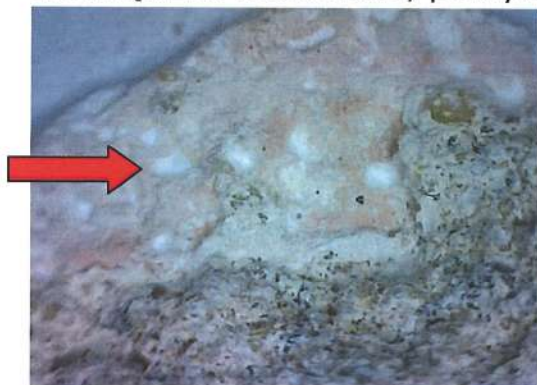
PIĘTRO
Miejsca pobrania prób

Barbara Kubisa

Wnętrze- piętro

- **Sala nr 201 i 202**

Facjata. Ściany zewnętrzne o konstrukcji drewnianej. Ściany wewnętrzne murowane, pokryte tynkiem wapiennym i farbą klejową.

PróbaW13 –widziana od dołu –
widoczna pierwotna kolorystyka jasnołila

PróbaW13 –widziana od góry–
widoczna pierwotna kolorystyka jasnołila

Ściana zachodnia, próba W13

Ściana północna , próba W14

Stolarka okienna Okno ościeżnicowe, podwójne, dwudzielne, trójpoziomowe z wywietrznikiem.

Stolarka drzwiowa Drzwi ramowo-płycinowe prowadzące na poddasze na ścianach południowych i północnych – oryginalne /pierwotne.

Próba W14 –próba pobrana z drzwi prowadzących na poddasze- pod wieloma warstwami wtórnych farb widoczna kolorystyka pierwotna jasnołila –analogiczna do koloru ścian

Na ścianie zachodniej drzwi ramowo-płycinowe.

Podłoga z desek (modrzew) na legarach.

Stan zachowania

Największe zniszczenia w obrębie tynków ścian, są skorodowane, zaatakowane życiem mikrobiologicznym. Wielokrotnie przemalowywane – zakwalifikowano do wymiany.

• Sala nr 203

Sypialnia. Ściany zewnętrzne o konstrukcji drewnianej. Ściany wewnętrzne murowane, pokryte tynkiem wapiennym i farbą klejową.

Próba W16

Stolarka okiennie-drzwiowa prowadzące na werandę – lukarnę oczyszczona z warstw farb do powierzchni naturalnego drewna.

Piec kaflowy wykonany z białych kafli - pierwotny.

Ściana północna, próba W16

Podłoga strop w konstr. drewnianej z tzw. ślepą podłogą; wykończenie deskami.

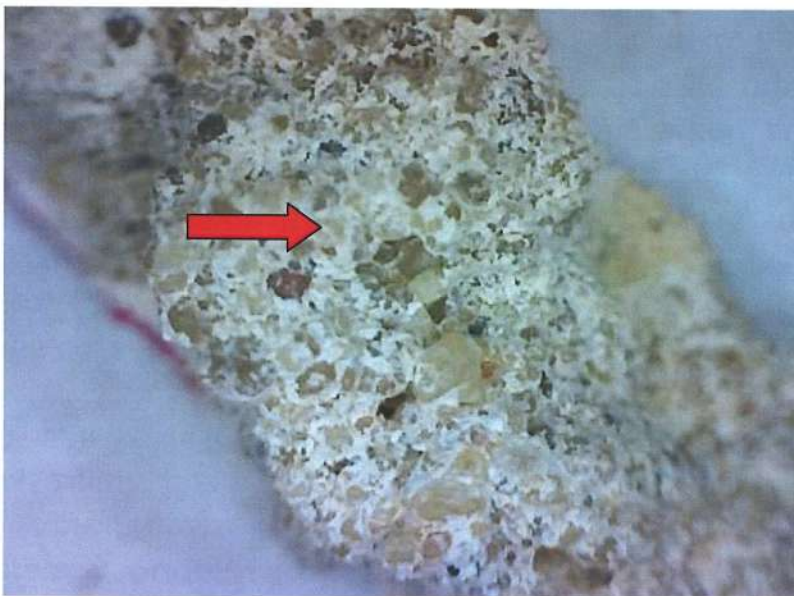
Stan zachowania Największe zniszczenia w obrębie tynków ścian, są skorodowane, zaatakowane życiem mikrobiologicznym. Wielokrotnie przemalowywane – zakwalifikowano do wymiany. Niewielkie uszkodzenia kafli pieca. Brak wyposażenia żeliwnego drzewiczek.

- **Sala nr 204**

Sypialnia. Ściany zewnętrzne o konstrukcji drewnianej. Ściany wewnętrzne murowane, pokryte tynkiem wapiennym i farbą klejową.

Ściana północna , próba W12

Próba W12 pobrana ze ściany północnej– widok próby od dołu ukazujący pierwotną ciepłą, jasną kolorystykę

Stolarka okienno-drzwiowa prowadzące na werandę – lukarnę.

Piec kaflowy wykonany z brązowych kafli.

Stan zachowania

Największe zniszczenia w obrębie tynków ścian, są skorodowane, zaatakowane życiem mikrobiologicznym. Wielokrotnie przemalowywane – zakwalifikowano do wymiany. Piec wtórny- do odtworzenia wg zachowanego oryginalnego pieca z pomieszczenia 202.

4. PRZEPROWADZONE PRACE BADAWCZE

Prace badawcze elewacji i wewnątrz wykonano w kwietniu i maju 2019 r. Pobrano próbki, które następnie poddano badaniom mikroskopowym i laboratoryjnym. Na podstawie badań podjęto próbę określenia kolorystyki pierwotnej stolarki okiennej i drzwiowej, klatki schodowej, powierzchni tynkowych oraz zdefiniowano czas ich powstania.

Wykonano badanie układu warstw malarskich na ścianach oraz elementach wystroju na elewacjach. W trakcie wykonywania odkrywek sondażowych na obecność historycznych malarskich powłok we wnętrzach odsłonięto spod późniejszych przemalowań oryginalne powierzchnie.

Pobrano próbki, które oglądano w świetle dziennym i sztucznym makroskopowo – rozwarstwienie z odsłonięciem kolejnych warstw technologicznych i w powiększeniu od 16x do 32x pod mikroskopem stereoskopowym.

Wyniki badań omówiono i przedstawiono dla grup próbek, ilustrując je przykładowymi zdjęciami widoku przez okular mikroskopu stereoskopowego. Przedstawiono wyniki w tabelach stratygraficznego układu warstw malarskich. **Warstwę pierwotną określono w celach projektowych jako zbliżoną kolorystycznie do wzornika NCS i oznaczono strzałką**

UWAGA: Wykonawca w trakcie prac malarskich powinien wykonać próby kolorystyczne i przedstawić do akceptacji Nadzorowi Autorskiemu – autorowi projektu i Konserwatorskiemu – autorzy Programu Prac Konserwatorskich (PPK) oraz przedstawicielowi MWKZ.

5. WNIOSKI DOTYCZĄCE WALORYZACJI WYPOSAŻENIA OBIEKTU ORAZ KOLORYSTYKI PIERWOTNEJ NA PODSTAWIE BADAŃ I ZDJĘĆ ARCHIWALNYCH.

UWAGI OGÓLNE

Na podstawie badań organoleptycznych, stratygraficznych, materiałów archiwalnych stwierdzono, że zachowała się w miarę dobrze bryła architektoniczna i częściowo artykulacja elewacji, uległy zmianie takie elementy jak: weranda na południowej elewacji, która została dobudowana w latach 70. XX wieku, drewniane schodki głównego wejścia zmieniły swoją geometrię, kolorystyka elewacji została zachowana, zmieniono kolor okiennic, stolarki okiennej i drzwiowej.

We wnętrzach zachowały się w pomieszczeniu 202 na piętrze dwoje oryginalnych drzwi prowadzące na poddasze, posadzki z drewna modrzewiowego, malowane farbą olejną, schody dębowe i balustrada klatki schodowej, biały piec kaflowy w pomieszczeniu 203 na piętrze. Na podstawie badań stratygraficznych stwierdzono, że pierwotna kolorystyka wnętrz bardzo odbiegała od współczesnej. Dominowały bardzo jasne ciepłe beże i barwy zbliżone do koloru jasnolila (szczególnie w obrębie piętra).

Stolarka drzwiowa wewnętrzna, wtórna, wykonana na wysokim poziomie rzemiosła z drewna modrzewiowego, ma bardzo precyzyjne profile i maksimum dwie warstwy białej farby. Dwoje drzwi z pomieszczenia 202 dla porównania ma na swojej powierzchni 4-5 warstw farb (w tym białe jako dwie ostatnie) a profile ma zdeformowane upływem czasu i użytkowaniem co kwalifikuje je jako elementy oryginalne.

Również stolarka okienna pokryta jest 1 lub 2 warstwami farby białej, z wyjątkiem pomieszczenia 203 na piętrze, w którym z powierzchni stolarki okiennej usunięto białą farbę, eksponując urodę surowego drewna. Resztki białej farby widoczne są w obrazie mikroskopowym.

Z pewnością oryginalne są **okiennice i ozdobne ramiaki okien elewacji**. Pod 2-3 warstwami farb, w tym jasnoorzechowej i błękitnej jako wierzchniej znajduje się warstwa ciemnobrązowej farby, w kolorystyce elewacji.

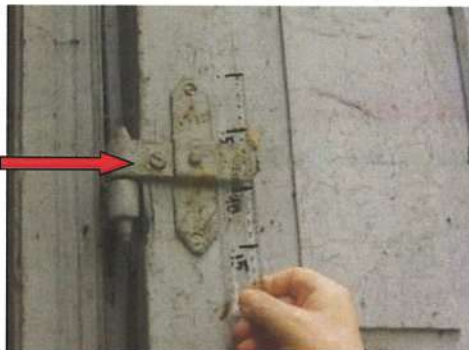
UWAGA: Ze względu na bardzo wysoką jakość stolarki okiennej i drzwiowej (profile widoczne na zdjęciach archiwalnych są wiernie odtworzone), podjęto decyzję programową, aby objąć pracami konserwatorskimi okiennice, ozdobne opaski, drzwi pomieszczenia 202, schody i balustradę klatki schodowej, a także w tym samym zakresie stolarkę okienną i drzwiową.

**SYNTETYCZNY GRAFICZNY ZAPIS PRZEKSZTAŁCEŃ BUDYNKU
WRAZ Z WNIOSKAMI KONSERWATORSKIMI ZOSTAŁ
ZAMIESZCZONY W ROZDZIALE IV CZĘŚĆ GRAFICZNA (str. 53)**

ELEWACJA

**5.1. ELEMENTY PIERWOTNE ZAKWALIFIKOWANE DO
POZOSTAWIENIA**

Okiennice wraz z zawiasami, okuciami i ogranicznikami

Ozdobne opaski okienne

Z badań stratygraficznych oraz zdjęć archiwalnych, przedstawiających rodzinę Zawadzkich na tle dworku, można wnioskować o pierwotnej kolorystyce obiektu – jako elewacji w kolorze bardzo ciemnego naturalnego drewna. Na podstawie badań organoleptycznych i stratygraficznych stwierdzono, że okiennice i profilowane opaski okienne są elementami pierwotnymi. Świadczą o tym ślady wielokrotnych przemalowań i zachowana pierwotna ciemnobrązowa barwa.

Kolorystyka **okiennic, profilowanych opasek okiennych** oraz zewnętrznej części ramiaków pierwotnie utrzymana była w **barwie ciemnego drewna**, zbliżonego do **RAL 6014, 6022**.

Cokół posiadał kolorystykę jasnego piaskowca, zbliżoną do **NCS 1010-Y 20 R**. Świadczy o tym zbadana stratygraficznie pierwsza warstwa wyprawy wapienno - cementowej, mimo, że na zdjęciach archiwalnych cokół nie jest pokryty tynkiem na całej powierzchni.

Stolarka drzwiowa wraz z okuciami elewacji południowej-drzwi zewnętrzne, pierwotnie prowadzące na taras (obecnie na werandę) w kolorystyce okiennic i elewacji zbliżonego do **RAL 6014, 6022**

5.2. ELEMENTY WTÓRNE ZAKWALIFIKOWANE DO POZOSTAWIENIA

Stolarka okienna

Kolorystyka stolarki okiennej – odtworzonej po II wojnie światowej w drewnie modrzewiowym utrzymana jest w **kolorze białym**, wyjątkiem jest pomieszczenie I piętra, gdzie stolarka okienna została oczyszczona z farb do powierzchni drewna.

Pierwotnie okna od strony zewnętrznej posiadały ramiaki pomalowane w kolorze ciemnym zbliżonym do **RAL 6014, 6022** (zdjęcia archiwalne).

Stolarka drzwiowa

Kolorystyka stolarki drzwi wejściowych oraz drzwi prowadzących na taras: na podstawie zdjęć archiwalnych była ciemna zbliżona do **RAL 6014, 6022** tak jak okiennice i opaski okienne.

5.3. ELEMENTY WTÓRNE ZAKWALIFIKOWANE DO USUNIECIA

Stolarka okienna werandy

Stolarka drzwiowa werandy

Schodki prowadzące na werandę

5.4. MATERIAŁY, DETALE I ELEMENTY UŻYTE PIERWOTNIE

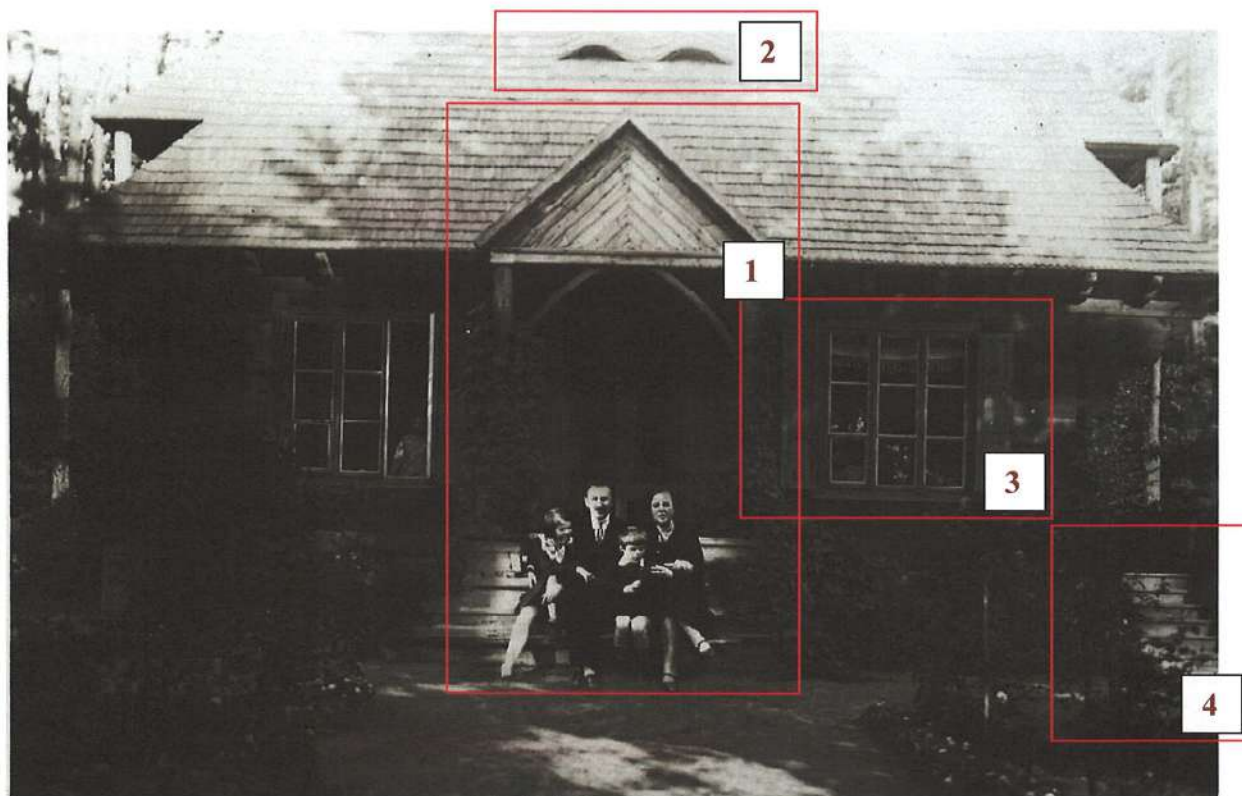
- konstrukcja sumikowi-łątkowa
- cegła pełna cokołu
- warstwy cementowo-piaskowe cokołu,
- zaprawa wapienno-piaskowa ,
- okiennice w konstrukcji ramowo-płycinowej,
- elementy okuć w wymienionych oknach,
- profilowane opaski okienne elewacji zachodniej, południowej i wschodniej
- deski podłogowe,
- klatka schodowa drewniana z ozdobną balustradą,
- drzwiczki do poddasza na 1 piętrze w pokoju 202
- piec biały kaflowy w pomieszczeniu 203
- wapienne zaprawy pokrywające maty trzcinowe
- farby klejowo-kredowe

5.5. MATERIAŁY, DETALE I ELEMENTY UŻYTE WTÓRNIE

- stolarka okienna z zachowaniem elementów metalowych oryginalnych,
- stolarka drzwiowa zewnętrzna i wewnętrzna
- weranda elewacji południowej,
- piece kaflowe z brązowych w pomieszczeniu 204 i różnokolorowych kafli w pomieszczeniu 101,
- schodki wejściowe,
- farba emulsyjna
- farba olejna
- szlichta cementowa
- okładziny ceramiczne ścian i posadzek w POM. 107, 108,

5.6. ANALIZA ARCHIWALNYCH ZDJĘĆ POD KĄTEM ODTWORZENIA NIEZACHOWANYCH ELEMENTÓW ARCHITEKTONICZNYCH

Analizę przeprowadzono w oparciu o udostępnione przez Zamawiającego zdjęcia archiwalne oraz własne oględziny obiektu.

Zdjęcie przedwojenne prezentujące frontową elewację drewnianej willi wraz z rodziną Zawadzkich siedzącą na schodach. Na zdjęciu widoczne są charakterystyczne detale architektoniczne zmienione w trakcie użytkowania obiektu – dzisiaj stanowiące wytyczne do odtworzenia tych elementów.

Na zdjęciu widać brak instalacji odbioru wody deszczowej: rynien i rur spustowych.

Zauważalny jest także brak południowej werandy wybudowanej zapewne w czwartej kwartcie XX wieku.

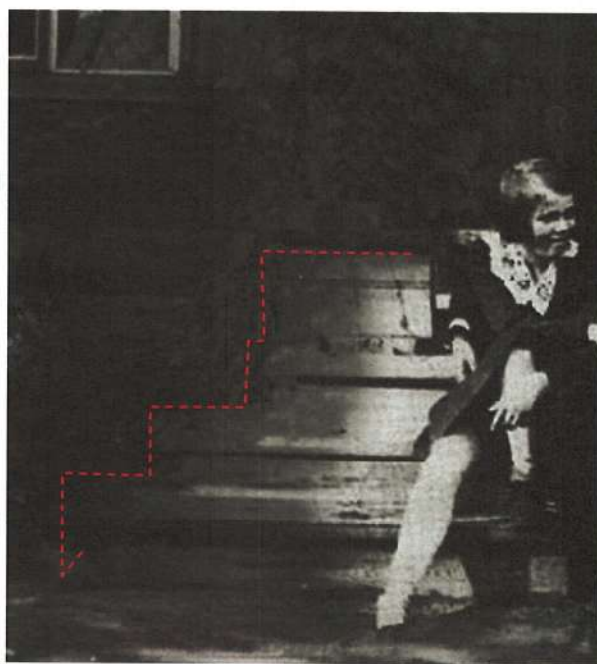
5.6.1 Ganek

Oryginalna forma zwieńczenia ganku wskazana jako forma do odtworzenia w trakcie prac remontowych. Na zdjęciu widoczny także pierwotny układ gontu - do odtworzenia. Zachowanym oryginalnym elementem ganku są dwie drewniane kolumny.

Oryginalna
kolumna z
głowicą do
zachowania

Oryginalny układ drewnianych
schodów wejściowych
rozszerzający się ku dołowi.

nieotynkowana podmurówka

wewnętrzne skrzydło
drzwiowe z przeszkleniem

Również na tym zdjęciu widoczne rozszerzające się stopnie schodów – jednak nie dochodzące do elewacji. Zaleca się wykonanie dwóch dolnych stopni w formie rozszerzającej się na boki zgodnie z archiwalną dokumentacją fotograficzną.

Powojenne zdjęcie pokazujące układ schodów wejściowych z dwoma murkami. Ze względów użytkowych zaleca się odtworzenie tej fazy wejścia do willi przy obecnych pracach remontowo-adaptacyjnych.

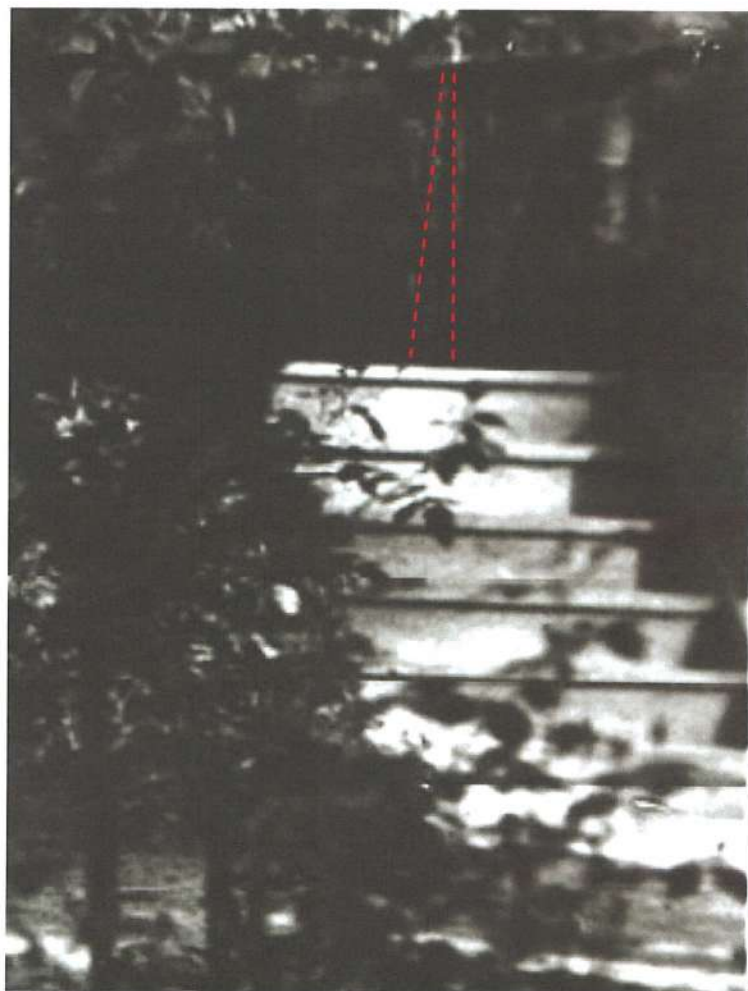
5.6.2 Oryginalne okienka doświetlające i wentylujące poddasze na osi ganku, usunięte w trakcie remontu dachu – do odtworzenia

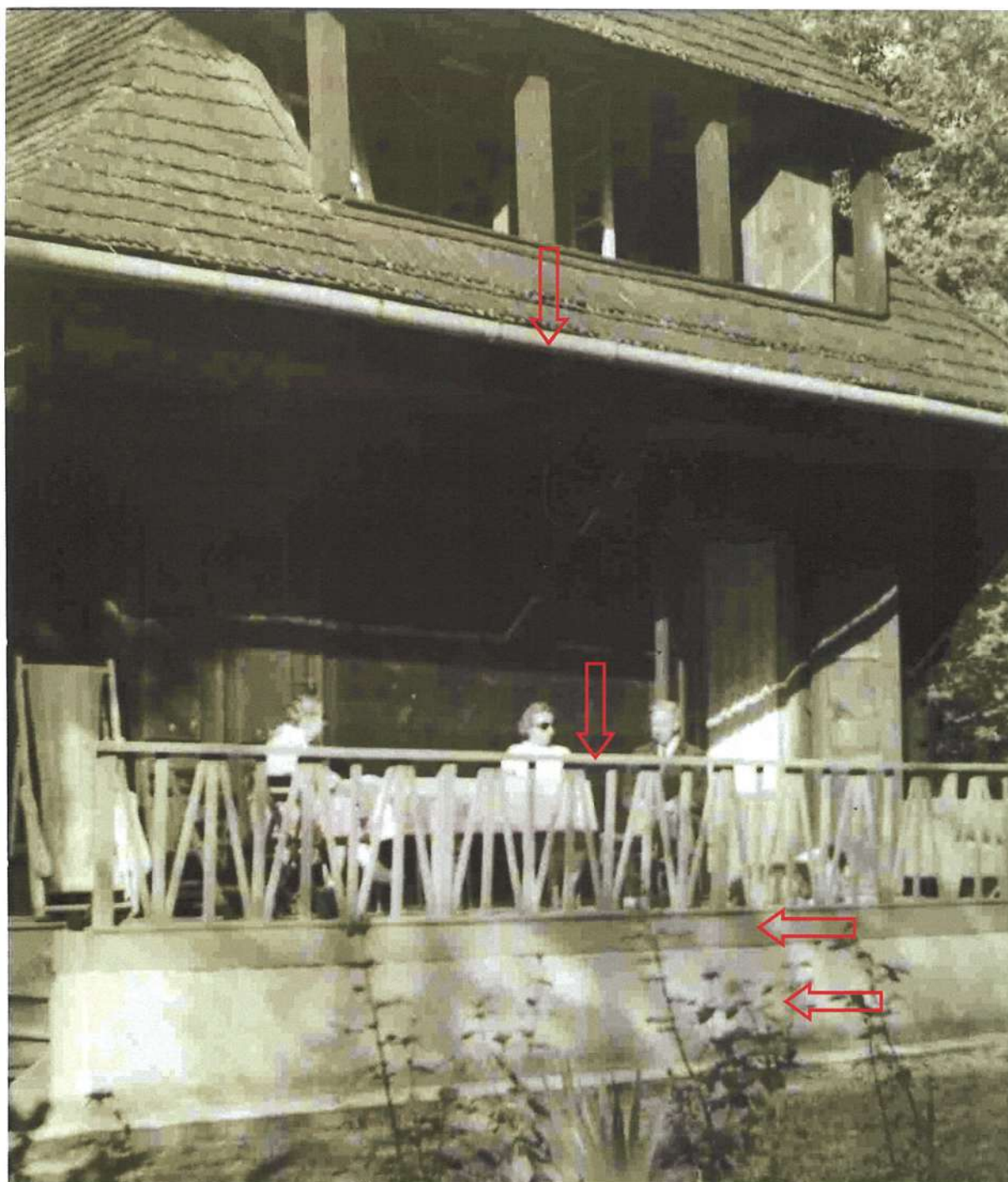
5.6.3 Oryginalne (południowe) okno elewacji frontowej w zestawieniu z obecnym. Mimo widocznej zmiany w postaci dodania nadświetła zachowało historyczny charakter. Zaleca się zachowanie obecnego układu i poddanie okna konserwacji.

5.6.4 Drewniane schody prowadzące na taras

Przedwojenne zdjęcie drewnianych schodów prowadzących na otwarty taras południowy. Po zwiększeniu kontrastu zdjęcia można w układzie cieni dopatrzeć się ukształtowania drewnianej barierki widocznej także na powojennych zdjęciach. Forma schodów powinna posłużyć jako wzór do zaprojektowania schodów prowadzących na nowoprojektowany taras po zdemontowaniu wtórnej werandy południowej.

Zalecana forma barierek drewnianych tarasu i schodów wejściowych. Nową formę tarasu południowego kształtować w oparciu widoczne na zdjęciu elementy: mur fundamentowy, podwalinę, drewnianą barierkę. Na powojennym zdjęciu widoczna także ocynkowana rynna.

5.6.5 Zdjęcie prezentuje najprawdopodobniej elewację wschodnią. W tle widoczne drewniane schody prowadzące do drzwi, które zostały z czasem usunięte. Widoczna także nieotynkowana podmurówka. Ze względu na brak potrzeb użytkowych w programie prac konserwatorskich nie proponuje się odtwarzania wschodniego wejścia.

6. WNIOSKI KONSERWATORSKIE

Formę estetyczną obiektu można uzyskać w zależności od założeń projektanta, rozważając różne metody konserwacji:

- 1.- wykonanie konserwacji prowadzącej do uzyskania pierwotnego wyglądu obiektu,
- 2.- wykonanie konserwacji pokazującej wszystkie etapy, które przechodził budynek,
- 3.- wykonanie konserwacji celem zabezpieczenia „trwałej ruiny”,

Na podstawie oględzin i przeprowadzonych badań organoleptycznych, mikroskopowych i laboratoryjnych, a także zgodnie z projektem, zastosowana zostanie metoda nr 1 i po przeprowadzeniu specjalistycznego remontu konserwatorskiego adaptuje się obiekt do eksploatacji.

Wiąże się to z przeprowadzeniem profesjonalnej konserwacji wszelkich elementów budynku.

Remont konserwatorski wykonać na podstawie niniejszego programu konserwatorskiego.

WNIOSKI DOTYCZĄCE KOLORYSTYKI ELEWACJI I WNĘTRZ NA PODSTAWIE BADAŃ STRTYGRAFICZNYCH I MATERIAŁÓW ARCHIWALNYCH.

Elewacja zachowała swój ciemnobrązowy naturalny kolor.

Okiennice, dekoracyjne opaski były w czasie kolejnych nieprofesjonalnych remontów malowane w kolorze ugrowym a następnie jasnobłękitnym.

Pierwotnie elementy te pozostawały w harmonijny sposób w kolorystyce elewacji.

Stolarka okienna (na podstawie fotografii archiwalnych) od zewnątrz malowana była w ciemnym kolorze, od wewnątrz na białą.

Stolarka drzwiowa –drzwi wejściowe i dwoje drzwi prowadzące na werandę była ciemnobrązowa kolorze okiennic i opasek.

Wnętrza wielokrotnie przemalowywane w bardzo jaskrawych kolorach (ostroróżowych i niebieskich), pierwotnie opracowane były w jasnych, przygaszonych, pastelowych i eleganckich kolorach :od jasnego ciepłego beżu do beżowego lila i lila. **Schody z balustradą** oraz **podłogi** wymalowane były w kolorze jasnego przygaszonego mahoni, **stolarka drzwiowa i okienna** biała. Całość bardzo kulturalnie zaprojektowana i zharmonizowana, wtopiona była całkowicie i dyskretnie w leśny krajobraz.

7. GŁÓWNE PROBLEMY KONSERWATORSKIE WYSTĘPUJĄCE W OBIEKCIE:

- Permanentne zamakanie obiektu.
- Przenikanie z gleby szkodliwych soli.
- Destrukcja strukturalna cegieł podmurówki na skutek wpływów atmosferycznych,

- Pokrycie cokołu zaprawą cementową,
- Skutki aktów wandalizmu: kradzież elementów żeliwnych pieców kaflowych i klamek stolarki.
- Brak doraźnej konserwacji.
- Destrukcyjne działanie roślinności porastającej obiekt.
- Atak życia mikrobiologicznego na obiekt, w tym groźnych pleśni i grzybów.

8. CEL DZIAŁAŃ KONSERWATORSKICH, ZAŁOŻENIA I WYTYCZNE KONSERWATORSKIE

Program konserwatorski przewidujący zakres i rodzaj zabezpieczających zabiegów konserwatorskich w odniesieniu do zachowanych elementów i detali zarówno oryginalnych jak i wtórnych

Uwagi ogólne na temat prac konserwatorskich.

W przygotowaniu programu prac wykorzystano wieloletnie doświadczenia praktyczne, konserwatorskie Autora programu przy prowadzeniu konserwacji obiektów zabytkowych. Proponowane przez Autora rozwiązania zostały wielokrotnie przetestowane w praktyce a obiekty poddane pracom konserwatorskim, zachowują stan bardzo dobry mimo upływu co najmniej 15 lat od czasu zakończenia rozległych prac remontowych.

Poniższy program został sformułowany w celu określenia technik i technologii wykonania prac o charakterze konserwatorskim. Zakres wytycznych konserwatorskich w programie odnosi się zarówno do oczekiwanego efektu estetycznego jak i technologii realizacji prac w obiekcie.

Materiały użyte w pracach konserwatorskich nie mogą wprowadzać szkodliwych dla obiektu substancji chemicznych ani przyczyniać się do wzrostu zasolenia solami rozpuszczalnymi w wodzie. Ich trwałość pod względem technologicznym i estetycznym powinna być sprawdzona w wieloletniej praktyce konserwatorskiej.

9. PROBLEMATYKA DOTYCZĄCA PRAC REMONTOWO-KONSERWATORSKICH HISTORYCZNYCH BUDYNKÓW DREWNIANYCH

9.1. Przyczyny zniszczeń drewna –uwagi ogólne

- Wpływ promieni UV. Promienie wnikać w głąb struktury drewna zmieniają na przestrzeni niedługiego czasu (kilku miesięcy) kolor niewłaściwie zabezpieczonego drewna; staje się srebrnoszare a powierzchnia pokrywa się stojącymi pionowo drobnymi włóknami.

Drewno staje się mniej odporne na czynniki zewnętrzne i mniej wytrzymałe. Może stać obiektem ataku glonów – szczególnie w obszarze zalesionym, jak to ma miejsce w przypadku omawianego obiektu.

- Szczególnie niebezpieczna dla drewna jest wilgoć w postaci deszczów, rosy, wilgoci kondensacyjnej. Konsekwencją działania wody pod różnymi postaciami są rysy. Zalegająca w szczelinach wilgoć bez możliwości odparowania może doprowadzić do rozwoju sinizny, zgnilizny i grzybów.

- Drewno użyte w budownictwie drewnianym pada często ofiarą owadów - technicznych szkodników drewna, takich jak np. kołatek, który składa jaja w szparach i szczelinach. Larwy kołatek żerują w strukturze drewna wytwarzając sieć korytarzy. Groźnym szkodnikiem jest również spuszczel. Larwy tego szkodnika żerują w martwym, suchym drewnie drzew iglastych. O ich obecności w omawianym obiekcie świadczy wysypująca się mączka drewniana świadcząca o czynnym rozkładzie. Obydwa te szkodniki zaatakowały omawiany obiekt w dużym zakresie. Sposoby ich zwalczania znajdują się w ekspertyzie mykologicznej.

- Grzyby atakujące drewno: stwierdzono obecność grzyba *Serpula Lacrymans* oraz licznych pleśni - problem przedstawiony w ekspertyzie mykologicznej wraz ze sposobami ich zwalczania.

9.2. Konserwacja i restauracja – pojęcia ogólne w zastosowaniu do planowanych prac konserwatorskich.

• W naprawie historycznej budowli drewnianej, warunkiem jest respektowanie wartości historycznych i estetycznych. Jeżeli konieczna jest wymiana w związku z rozkładem lub zniszczeniem elementów konstrukcji lub jej części albo z uwagi na wymogi restauratorskie, muszą obowiązywać zasady:

- Nowe elementy lub części elementów powinny być wykonane z tych samych gatunków drewna o takiej samej jakości niż elementy zastępowane. Powinny też posiadać podobną naturalną charakterystykę. Zawartość wilgoci i inne parametry fizyczne drewna zastępującego powinny być zbliżone do parametrów drewna istniejącej konstrukcji.
- Technologia konstrukcji, łącznie z użyciem narzędzi lub urządzeń do tworzenia elementów dekoracyjnych, powinny, jeśli to możliwe, korespondować z użytymi oryginalnie. Gwoździe i inne drugorzędne materiały mogą, tam gdzie to jest uzasadnione, być kopiami oryginalnych.
- Jeśli część elementu konstrukcji jest wymieniana, do połączenia elementów starych i nowych należy zastosować tradycyjne złącza

ciesielskie, o ile będzie to właściwe ze względu na wymogi konstrukcyjne.

- Należy zaakceptować, że nowe elementy konstrukcyjne lub ich części będą odróżnialne od istniejących.
- Nie jest wskazane kopiowanie naturalnych zniszczeń czy deformacji wymienianych elementów konstrukcji. W celu dopasowania kolorystyki starego i nowego, mogą być zastosowane właściwe metody tradycyjne jak **również nowoczesne, dobrze przetestowane technologie, pod warunkiem nieuszkodzenia lub zdegradowania powierzchni elementów konstrukcji oryginalnej.**
- Nowe elementy lub ich części powinny być dyskretnie zamarkowane przez nacięcia, wypalone oznakowanie lub innymi metodami, tak by mogły być zidentyfikowane później.

9.3. Konserwacja - zakres i rodzaj prac

Elementy drewniane podlegać będą czynnościom polegających na :

- demontażu,
- oczyszczenia wtórnych powłok malarskich,
- zabezpieczeniu przed działaniem wilgoci,
- dezynfekcji, dezynsekcji,
- wzmocnieniu strukturalnym mechanicznym,
- zabezpieczeniu przed ogniem,
- ponownym montażem

Materiały zastosowane w ramach remontu konserwatorskiego obiektu powinny spełniać wymogi konserwatorskie technologiczne i estetyczne oraz być przetestowane w odpowiednio długim przedziale czasowym.

Użycie materiałów chemicznych powinno być dokładnie kontrolowane i monitorowane i powinno znajdować zastosowanie tylko tam, gdzie bezpieczeństwo środowiska nie będzie narażone i gdzie istnieje znaczące prawdopodobieństwo długoterminowego dobrego zachowania konserwowanego obiektu.

10. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Przed przystąpieniem do prac konserwatorskich, wykonać dokumentację fotograficzną i opisową oraz kontynuować ją w trakcie trwania prac (w szczególności po oczyszczeniu obiektu ze wszystkich elementów przewidzianych do usunięcia).

UWAGA: Wykonawca prac powinien posiadać uprawnienia konserwatorskie i doświadczenie w zakresie konserwacji analogicznych obiektów.

Prace zaprezentowane w programie powinny być przedstawiane do akceptacji Nadzorowi Autorskiemu tzn. w zależności od rodzaju i zakresu prac projektantowi architektury lub autorowi programu konserwatorskiego. Kolejne etapy i problemy wymagające decyzji w trakcie prac a wymienione w programie powinny być zatwierdzane przez Przedstawiciela Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10.1. STOLARKA OKIENNA I DRZWIOWA

Powzięto decyzję pozostawienia stolarki okiennej i stolarki drzwiowej wewnętrznej oraz poddania ich zabiegom konserwatorskim w celu przywrócenia wartości konserwatorskiej i użytkowej.

Argumentami w tej kwestii są:

- a. Stolarka jest nieodłączną częścią zabytku – autentyczna jest taką samą „substancją zabytkową” jak elewacja, detal architektoniczny. W przypadku omawianego obiektu: stolarkę po II wojnie światowej odtworzono na bardzo wysokim poziomie, w bardzo wysokogatunkowym drewnie, głównie modrzewiowym. Drewno, które zostało odslonięte przez zdjęcie farb – na drzwiach i oknie pomieszczenia nr 203 – prezentuje bardzo wysoką jakość i precyzyjne wykonanie detalu.
- b. Pracom konserwatorskim wg poniższego programu poddać wszystkie drzwi wewnętrzne. Najcenniejsze jest dwoje zachowanych drzwi oryginalnych prowadzących na poddasze w pomieszczeniu nr 202, o ile w trakcie prac okaże się, że pozostałe drzwi nie spełniają wymogów konserwatorskich i bezpieczeństwa dopuszcza się ich wymianę. W odniesieniu do drzwi na poddasze w pokoju 202 ilość wielokrotnych przemaalowań oraz zachowana warstwa oryginalnych wymalowań w kolorze popielatolila świadczą o pierwotnym pochodzeniu drzwi (badania stratygraficzne strona 121-122).
- c. Do wymiany zakwalifikują się drzwi wejściowe, jeżeli w trakcie prac okaże się, że istniejące drzwi nie spełniają wymogów

konserwatorskich i bezpieczeństwa. Drzwi te pochodzą z czasów powojennych.

Program prac przy konserwacji i restauracji stolarki okiennej

Stan zachowania okien przeznaczonych do konserwacji jest zróżnicowany, w zależności od osłonięcia danego okna przed wpływami atmosferycznymi. W wyniku działania wody, zabezpieczająca farba została wymyta i drewno zostało narażone na zbutwienie, wykruszenie i wypaczenie.

ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Celem nadrzędnym prac konserwatorskich przy stolarce jest zatrzymanie oraz wyeliminowanie procesów powodujących niszczenie materiału, z którego została wykonana. Z biegiem czasu ulega zniszczeniu drewno i materiały towarzyszące (szkło, okucia okienne). Zniszczenia spowodowane nieuszczelnnością okien, korozją i zniszczeniem mechanicznym ramiaków i parapetów.

UWAGA: Na czas prac przy remoncie elewacji wszystkie elementy z przeszkleniem zabezpieczyć folią polietylenową. W celu poprawnego wykonania wszystkich czynności przy remoncie zdemontować i przewieźć do pracowni stolarskiej.

UWAGA: wszystkie prace przy konserwacji elementów stolarki i ślusarki – okuć okiennych wykonywać po wymontowaniu przeszklenia.

Ościeżnice konserwować „in situ”.

Elementy zdemontować i przewieźć do pracowni konserwatorskiej.

- Elementy oczyścić z nawarstwień korozyjnych, warstw farb i zabrudzeń przy pomocy preparatów zmiękczających i rozpuszczających jak np. zawierających octan butylu lub glikol monoetylenowy.
- Drewno zaimpregnować preparatem, który zawiera preparaty grzybobójcze o składzie 2 metyl-2H, sothiazol-3-one i 1,2 benztiazol-3(2H), a następnie nasączyć żywicą poliakrylową, będącą produktem kopolimeryzacji rozpuszczoną w toluenie
- Wykonać uzupełnienia ubytków masami szpachlowymi np. na bazie żywic poliestrowych z wypełniaczem z mączki drzewnej, z przeznaczeniem na zewnątrz produkcji sprawdzonych praktyce konserwatorskiej firm.
- Większe ubytki, brakujące elementy wykonać przy pomocy fleków z sezonowanego drewna, mocując uzupełnienia na klej spełniający wymogi konserwatorskie z przeznaczeniem na zewnątrz.
- Całość zagruntować i wymalować w kolorystyce na podstawie badań stratygraficznych a przedstawionej w części projektowej (str. 52-54)

Elementy, które można zdemontować i przewieźć do pracowni konserwatorskiej. Pozostałe elementy poddać konserwacji in situ.

DRZWI ZEWNĘTRZNE

Drzwi są w stanie kwalifikującym do remontu konserwatorskiego. Jednak decyzja o ich zachowaniu lub poddaniu pracom remontowo-konserwatorskim powinna zapaść w trakcie prac nad projektem wykonawczym, gdyż zachowana jest całkowicie forma drzwi, struktura drewna jest niezmieniona, powierzchnia miejscami skorodowana powierzchniowo.

Nie stwierdzono zniszczeń spowodowanych przez grzyby i drewnojady. Widoczne są miejscowe nieduże ubytki struktury drewnianej w obrębie profilowań od strony zewnętrznej.

UWAGA: W trakcie prac zachować zasadę maksymalnego zachowania zabytkowego materiału.

Przed przystąpieniem do i w trakcie prac wykonać dokumentację fotograficzną i opisową.

Futryny

- Dokonać przeglądu futryny pod kątem umocowania w ścianie i własności technicznych drewna, szczególnie w dolnych partiach.
- Usunąć pozostałości farb na futrynie - po wykonaniu prób usuwania metodami chemicznymi i mechanicznymi.
- Wykonać dezynfekcję i dezynsekcję zabezpieczającą.
- Oczyszczone i zdezynfekowane fragmenty o osłabionej strukturze poddać strukturalnej impregnacji przy użyciu żywic poliakrylowych rozpuszczonych w toluenie.
- Wypełnienie szpar, szczelin, małych ubytków i profili szpachlami do drewna modyfikowanym dodatkiem mączki drzewnej.
- Szlifowanie uzupełnień kitowych i zastosowanych szpachli.
- Dokonać przeglądu stanu zachowania zawiasów, ich zamocowania i własności technicznych.

W przypadku wątpliwości skonsultować postępowanie z nadzorem Autorskim i Konserwatorskim.

Skrzydła

- Skrzydła drzwiowe zdemontować i przewieźć do pracowni stolarskiej.
- Usunąć przemalowania na skrzydłach drzwiowych, - po wykonaniu prób usuwania - metodami chemicznymi (przy użyciu preparatu do

- usuwania powłok olejnych) i mechanicznymi. Doprecyzować elementy profili (zachowując jednak „znamiona upływu czasu”).
- Skrzydła: ramy i płyciny rozmontować. Sprawdzić połączenia poszczególnych ram i płycin. Oczyszczyć połączenia stolarskie z nagromadzonych zanieczyszczeń i pozostałości klejów.
 - Elementy wypaczone wyprostować metodami stolarskimi z użyciem pras stolarskich i działania podwyższonej wilgotności.
 - W przypadku niemożności odzyskania pierwotnej geometrii skrzydeł, dokonać niezbędnych uzupełnień flekami z wysezonowanego drewna dębowego za pomocą wodoodpornego kleju poliuretanowego.
 - Wykonać dezynfekcję i dezynsekcję zabezpieczającą.
 - Oczyszczone i zdezynfekowane elementy o osłabionej strukturze poddać strukturalnej impregnacji strukturalnej przy użyciu żywic poliakrylowych w toluenie .
 - Wypełnić szpary, szczeliny, małe ubytki i profile szpachlami do drewna.
 - Szlifować uzupełnień kitowych i zastosowanych szpachli.
 - Skleić ruchome elementy za pomocą wodoodpornego kleju do drewna. Uwaga: miejsca przeznaczone do klejenia powinny być wolne od kurzu i tłuszczu. Korzystne dla szybszego utwardzenia kleju jest lekkie zwilżenie klejonych powierzchni.
 - Całość pomalować po uprzednim zagruntowaniu w kolorystyce wg badań stratygraficznych.
 - Skrzydła drzwiowe ponownie zamontować w futrynie.

II wariant:

Stolarkę drzwiową odtworzyć jako drzwi ramowo-płycinowe , czteroskrzydłowe z wysezonowanego drewna modrzewiowego. Skrzydła wewnętrzne przeszklone, trójszybowe, z dolną płyciną drewnianą. Skrzydła zewnętrzne ramowo-trójpłycinowe, opracowane pod kątem profili w stylistyce drzwi wewnętrznych. Opracować kolorystycznie w kolorze okiennic i opasek okiennych (kolor zbliżony do RAL 6014-6022)

DRZWI WEWNĘTRZNE

- Usunąć przemalowania na skrzydłach drzwiowych i futrynie - po wykonaniu prób usuwania - metodami chemicznymi i mechanicznymi. Miejsca, w których trudno będzie usunąć warstwy olejne można doczyścić przez zastosowanie metody termicznej – delikatne podgrzewanie powierzchni farb gorącym powietrzem, a

następnie usuwanie rozpuszczonych farb szpachelkami i skalpelami. Całą powierzchnię doczyścić i wygładzić materiałami ściernymi.

UWAGA: wszystkie prace przy konserwacji elementów stolarki i ślusarki okiennej wykonywać po wymontowaniu przeszklenia.

Ościeżnice konserwować „in situ”.

- Wykonać dezynfekcję i dezynsekcję za pomocą preparatów sprawdzonych w praktyce konserwatorskiej.
- Oczyszczone i zdezynfekowane elementy poddać strukturalnej impregnacji strukturalnej przy użyciu żywic poliakrylowych w toluenie.
- Wykonanie napraw stolarskich drewna – klejenie pęknięć, flekowanie szczelin, przy pomocy dobranego, wysezonowanego materiału drewnianego odpowiedniego gatunku drewna. Uzupełnienie ubytków, profili za pomocą drewnianych fleków.
- Wypełnienie szpar, szczelin, małych ubytków i profili szpachlami do drewna.
- Szlifowanie uzupełnień kitowych i zastosowanych szpachli.
- Większe ubytki uzupełniać masami trocinowymi na bazie poliuretanów.
- Uwaga: najlepszy efekt uzyskuje się wykonując uzupełnienia w formie.
- Montaż nowego zamka.
- W trakcie wszystkich prac wykonywanie dokumentacji opisowo – zdjęciowej.
- Pomalować całość dwukrotnie wg wyników badań stratygraficznych (strona 52-54) emalią poliuretanową lub akrylową kryjącą, o półpołysku w kolorze zbliżonym do RAL 9010.

10.1.2 Ślusarka okienna –okucia oraz elementy metalowe oryginalne zachowane w odtworzonych oknach.

Zniszczenie ich przez zużycie i zaniedbania. Dodatkowo wielokrotne powlekanie warstwami farby powoduje zatarcie ich walorów.

UWAGA: Prace przy konserwacji ślusarki okiennej należy powierzyć specjalistom z tej dziedziny.

- Elementy oczyścić z nawarstwień korozyjnych, warstw farb i zabrudzeń metodami chemicznymi zmiękczającymi przemalowania.
- Miejsca ubytków uzupełnić masami szpachlowymi, miejsca osłabione, grożące przełamaniem wycinać i dospawać .
- Zabezpieczyć preparatami antykorozyjnymi.
- Odtworzyć brakujące klamki na podstawie istniejących.

- Pomalować farbą analogicznie jak elementy stolarki.
- Całość zmontować i osadzić ponownie.

UWAGA: W razie stwierdzenia zniszczeń przekraczających możliwości prawidłowego zakonserwowania – obiekt wiernie odtworzyć wg dokumentacji projektowej wykonanej w trybie Nadzoru Autorskiego na podstawie istniejących analogii do akceptacji Nadzoru Konserwatorskiego.

UWAGA: w trakcie prac wykonać próby kolorystyczne i przedstawić do akceptacji Nadzorowi Autorskiemu oraz Nadzorowi Konserwatorskiemu oraz MWKZ.

10.2. POWIERZCHNIE ŚCIAN

- Oczyszczenie pomieszczeń z zalegających przedmiotów, instalacji i pozostałości wyposażenia wewnątrz w celu udostępnienia obiektu do dalszych działań,
- Zaleca się skucie zawilgoconych, porażonych mikroorganizmami i zniszczonych mechanicznie tynków wraz ze stanowiącą podłoże trzciną, oczyszczenie podkładu z oznak mikrobiologicznych, grzybów pleśni, porostów, mchów i glonów w zakresie 100%.
- Podłoże wraz wypełnieniem z pakul poddać zabiegom biobójczym przedstawionym w części mykologicznej.
- W przypadku adaptacji pomieszczeń, wysoka wilgotność ścian jaką stwierdzono uniemożliwia położenie tradycyjnych tynków na bazie wapna i cementu. Po osuszeniu podłoża wybranego pomieszczenia - zaleca się wykonanie systemu tynków renowacyjnych z dodatkiem włókien szklanych (dotyczy to głównie pomieszczeń 107 i 104). W pomieszczeniach o wysokim stopniu zawilgoceń stosować tynki spełniające wymogi WTA, w pomieszczeniach suchych stosować tynki wapienno trasowe z dodatkiem włókien szklanych lub w tradycyjnej technologii jako tynk wapienny na trzcinie.
- Do malowania pomieszczeń adaptowanych sugeruje się wybrać dyfuzyjne farby krzemianowe oraz farby na bazie wapna dyspergowanego w kolorystyce określonej przez badania stratygraficzne (część badawcza).

10.3. PODŁOGI

- Podłogi z desek w ekspertyzie mykologicznej zostały zakwalifikowane do usunięcia z powodu silnego zainfekowania czynnikami mykologicznymi.
- Nowe podłogi wykonać z wysezonowanego drewna modrzewiowego wg projektu budowlanego. Powierzchnię pomalować kryjącymi

farbami poliuretanowymi przeznaczonymi do eksploatacji w budynkach użyteczności publicznej w kolorystyce wg badań stratygraficznych - podanej w części graficznej (str.53).

10.3.a. KLATKA SCHODOWA

10.3.a.1 BALUSTRADA

1. Przed przystąpieniem do prac wykonać dokumentację fotograficzną i opisową.
2. Zdemontować i przewieźć do pracowni tralki oraz poręcz w celu poddania jej konserwacji.
Usunąć gwoździe, klamry i inne elementy metalowe.
3. Oczyszczyć z brudu, kurzu pajęczyn przy pomocy odkurzacza i mokrych ściereczek.
4. Usunąć przemalowania na powierzchniach tralki po wykonaniu prób usuwania - metodami chemicznymi (przy użyciu preparatów do usuwania powłok olejnych na powierzchniach drewnianych i mechanicznymi.
5. Miejsca, w których trudno będzie usunąć warstwy olejne można doczyścić przez zastosowanie metody termicznej – delikatne podgrzewanie powierzchni farb gorącym powietrzem, a następnie usuwanie rozpułchnionych farb szpachelkami, skalpelami i nożami szewskimi. Działania chemiczne zneutralizować olejkami terpentynowymi. Całą powierzchnię doczyścić i wygładzić materiałami ściernymi.
6. Dezynfekcję i dezynsekcję wykonać nietoksycznym głęboko penetrującym i długo aktywnym środkiem wskazanym w ekspertyzie mykologicznej – przez dwukrotne nanoszenie pędzlem. Oczyszczone i zdezynfekowane elementy o strukturze zniszczonej przez drzewojady poddać strukturalnej impregnacji przy użyciu 10 % roztworu żywicy metakrylanu akrylu w toluenie.
7. Zabezpieczyć drewno przed ogniem przy użyciu preparatów wskazanym w ekspertyzie mykologicznej
8. Wykonać naprawy stolarskie drewna – klejenie pęknięć, flekowanie szczelin, przy pomocy dobranego materiału drewnianego odpowiedniego gatunku. Uzupełnić ubytki, profili za pomocą drewnianych fleków. Wklejenia wykonywać przy pomocy kleju wg zasad sztuki stolarskiej.
9. Wypełnić szpary, szczeliny i małe ubytki szpachlami do drewna modyfikowanym dodatkiem mączki drzewnej i żywicy poliakrylowej lub kitem trocinowym. Szlifować uzupełnienia kitowe i szpachle.

10. Większe ubytki uzupełniać masami trocinowymi na bazie poliuretanów. Uwaga: najlepszy efekt uzyskuje się wykonując uzupełnienia w formie.
 11. Wykonać ponowny montaż zdemontowanych elementów.
 12. Montaż zrekonstruowanych tralek za pomocą wodoodpornego kleju poliuretanowego. Uwaga: miejsca przeznaczone do klejenia powinny być wolne od kurzu i tłuszczu. Korzystne dla szybszego utwardzenia kleju jest lekkie zwilżenie klejonych powierzchni.
 13. Pomalować całość dwukrotnie emalią akrylową kryjącą, o połysku satynowym w kolorze wg projektu kolorystyki wnętrza.
- UWAGA: w trakcie prac wykonać próby kolorystyczne i przedstawić do akceptacji Nadzorowi Autorskiemu i Konserwatorskiemu oraz MWKZ.
14. W trakcie wszystkich prac wykonywać dokumentację opisowo – zdjęciową

10.3.a.2 SCHODY DREWNIANE

UWAGA: W zależności od wniosków zawartych w ekspertyzie mykologicznej i konstrukcyjnej; jeżeli dopuszczą do eksploatacji schody, postępować w sposób opisany w poniższych punktach. W razie decyzji projektowej o wymianie schodów; należy je wiernie odwzorować w wysezonowanym drewnie dębowym.

1. Oczyszczyć z brudu, kurzu i pajęczyn przy pomocy odkurzacza i mokrych ściereczek
2. Usunąć warstwy starej farby przy użyciu preparatu opalarki lub preparatu do zmiękczenia starych farb. Materiał należy nanosić pędzlem, szczotką, wałkiem (wykluczone są narzędzia z włosiem z tworzywa sztucznego). Pracować powinno się mokre na mokre.
3. Dezynfekcję i dezynsekcję wykonać preparatem nietoksycznym głęboko penetrującym i długo aktywnym – przez dwukrotne nanoszenie pędzlem.
4. Zabezpieczyć drewno przed ogniem przy użyciu odpowiednich preparatów.
5. Wypełnić szpary, szczeliny i małe ubytki szpachlami do drewna lub kitem trocinowym. Szlifować uzupełnienia kitowe i szpachle.
6. Ubytki i uzupełnienie flekować flekami z wysezonowanego drewna.
7. Montaż za pomocą wodoodpornego kleju poliuretanowego do drewna firmy. Uwaga: miejsca przeznaczone do klejenia powinny być wolne od kurzu i tłuszczu. Korzystne dla szybszego utwardzenia kleju jest lekkie zwilżenie klejonych powierzchni.
8. Po usunięciu farby powierzchnie schodów należy poddać szlifowaniu wygładzającemu przy użyciu drobnoziarnistego papieru ściernego, a

następnie zmyć je ciepłą wodą. Po całkowitym wyschnięciu schody można **pomalować farbą rozpuszczalnikową akrylową** bądź **alkidową**, stosując farby uznanych firm. Stosując rozpuszczalnikową farbę alkilową postępować następująco: powierzchnię oczyścić płynem do odtłuszczania i oczyszczania. Malować na kolor popielaty 1-2 – krotnie farbą (wg wyników badań stratygraficznych). Farbę nakładać za pomocą wałka, pędzla lub natrysku. Do nakładania farby metodą natryskową tiksotropowość farby można złamać przy pomocy rozpuszczalnika. Malować ponownie po 16 godzinach. Prace malarskie prowadzić w temp. od 5 do 25 C.

10.4. DETALE ARCHITEKTONICZNE ELEWACJI: OPASKI OKIENNE, OKIENNICE

10.4.1 OKIENNICE

Demontaż.

Elementy zdemontować i przewieźć do pracowni konserwatorskiej.

- Elementy oczyścić z nawarstwień korozyjnych, warstw farb i zabrudzeń przy pomocy preparatów zmiękczających i rozpuszczających jak np. zawierających octan butylu lub glikol monoetylenowy, a także metodą mechaniczną przy użyciu delikatnych mikropiaskarek i skalpeli.
- Drewno zaimpregnować preparatem, który zawiera preparaty grzybobójcze o składzie 2 metyl-2H, sothiazol-3-one i 1,2 benzotiazol-3(2H), a następnie nasączyć żywicą poliakrylową, będącą produktem kopolimeryzacji rozpuszczoną w toluenie.
- Wykonać uzupełnienia ubytków masami szpachlowymi z przeznaczeniem na zewnątrz produkcji sprawdzonych praktyce konserwatorskiej firm np. na bazie żywic poliestrowych z wypełniaczem z mączki drzewnej.
- Większe ubytki, brakujące elementy wykonać przy pomocy fleków z sezonowanego drewna, mocując uzupełnienia na klej spełniający wymogi konserwatorskie z przeznaczeniem na zewnątrz np. poliuretanowy.
- Całość zagruntować i wymalować w kolorystyce na podstawie badań stratygraficznych a przedstawionej w części projektowej (strona 52-54 badań stratygraficznych) przy użyciu wysokogatunkowego lakieru do drewna w **technologii póllaserunkowej**.

Ponowny montaż.

Unifikacja kolorystyczna.

Ogólne wskazówki wykonawcze dotyczące wykończenia powierzchni detali drewnianych: okiennic, opasek okiennych.

Narzędzia

- Wysokiej jakości narzędzia znacząco poprawiają końcowy efekt pracy
- Pędzle z naturalnego włosia do lazur rozpuszczalnikowych, akrylowe - do produktów opartych na wodzie
- Niektóre produkty mogą być również efektywnie aplikowane za pomocą ręcznych narzędzi natryskowych.

Przygotowanie

- Surowe drewno należy przeszlifować: w ten sposób uzyska się lepszą przyczepność nowej powłoki do podłoża
- Powstały po szlifowaniu pył należy usunąć miotłąką malarską
- Drewno musi być czyste, wolne od wosków i tłuszczów
- Gniazda żywicy usunąć szpachelką
- Plamy żywicy zmyć rozcieńczalnikiem
- Ułożyć folię malarską, w razie potrzeby okleić nią otoczenie.

Sposób przygotowania materiałów służących do malowania oryginalnych elementów: okiennic i opasek okiennych.

- Wszystkie produkty lakiernicze przed użyciem należy starannie rozmieszać, aby pigmenty i spoiwa zostały równomiernie rozprowadzone
- Różne kolory danego produktu można ze sobą mieszać, z reguły nie należy tego natomiast robić z różnymi produktami
- Nieodporne gatunki drewna (iglaste) stosowanego na zewnątrz przed nałożeniem właściwej powłoki należy zaimpregnować przed działaniem czynników mikrobiologicznych i drewnojadów, w przypadku zastosowania preparatów o dużym stopniu „zintegrowania” szeroko pojętej ochrony drewna.
- Drewno należy malować zawsze zgodnie z układem włókien
- Przestrzegać zaleceń dotyczących zużycia, w myśl zasady: „Dużo” nie zawsze oznacza lepszą ochronę.

KOLORYSTYKA PIERWOTNA ORYGINALNYCH ELEMENTÓW NA PODSTAWIE BADAŃ STRATYGRAFICZNYCH

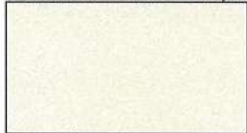
ELEWACJE

OKIENNICE, KOLOR ZBLIŻONY DO RAL 6014-6022

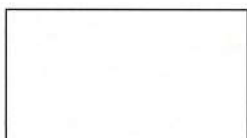

OPASKI OKIENNE, KOLOR ZBLIŻONY DO RAL 6014-6022

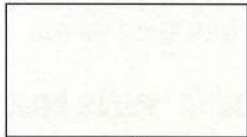

COKÓŁ, KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 1010 Y -20R

WNĘTRZA-PARTER – PRZYBLIŻONA KOLORYSTYKA NA PODSTAWIE BADAŃ STRATYGRAFICZNYCH

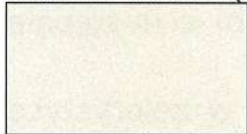
ŚCIANA PRZEDSIONKA (POMIESZCZENIE108) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 0804 Y-10R

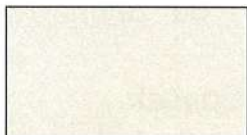
PARTER - ŚCIANA (POMIESZCZENIE102) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 0804 Y-10R

PARTER - ŚCIANA (POMIESZCZENIE103) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 0804 Y-30R

PARTER - ŚCIANA (POMIESZCZENIE101) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 0804 Y-30R

PARTER - ŚCIANA (POMIESZCZENIE106, 110) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 0804 Y-30R

KLATKA SCHODOWA KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 4030 Y-50R

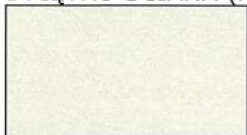

DESKI PODŁOGOWE KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 4030 Y-50

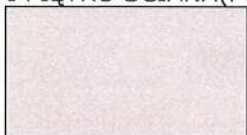
WNĘTRZA-PIĘTRO- PRZYBLIŻONA KOLORYSTYKA NA PODSTAWIE BADAŃ STRATYGRAFICZNYCH

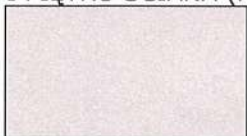
I PIĘTRO ŚCIANA (POMIESZCZENIE 204) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 0804 Y-30R

I PIĘTRO ŚCIANA(POMIESZCZENIE 203) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 0804 Y-30R

I PIĘTRO ŚCIANA (POMIESZCZENIE 202) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 1010 -R10B

STOLARKA DRZWI NA PODDASZE (POMIESZCZENIE 202) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 1010 -R10B

10.5. WNIOSKI DOTYCZĄCE KOLORYSTYKI ELEWACJI I WNĘTRZ NA PODSTAWIE BADAŃ STRTYGRAFICZNYCH I MATERIAŁÓW ARCHIWALNYCH.

Elewacja zachowała swój ciemnobrązowy naturalny kolor.

Okiennice, dekoracyjne opaski były w czasie kolejnych nieprofesjonalnych remontów malowane w kolorze ugrowym a następnie jasnobłękitnym.

Pierwotnie elementy te pozostawały w harmonijny sposób w kolorystyce elewacji.

Stolarka okienna (na podstawie fotografii archiwalnych) od zewnątrz malowana była w ciemnym kolorze, od wewnątrz na białą.

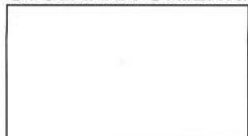
Stolarka drzwiowa była ciemnobrązowa kolorze okiennic i opasek.

Wnętrza wielokrotnie przemalowywane w bardzo jaskrawych kolorach (ostroróżowych i niebieskich), pierwotnie opracowane były w jasnych, pastelowych i eleganckich kolorach :od jasnego ciepłego beżu do beżowegolila i lila. **Schody z balustradą** oraz **podłogi** wymalowane były w kolorze jasnego przygaszonego mahoni, **stolarka drzwiowa i okienna** biała. Całość bardzo zharmonizowana i kulturalnie zaprojektowana, wtopiona była doskonale w leśny krajobraz.

KOLORYSTYKA PIERWOTNA ELEMENTÓW WTÓRNYCH (POWOJENNYCH) NA PODSTAWIE
BADAŃ STRATYGRAFICZNYCH

STOLARKA OKIENNA , KOLOR ZBLIŻONY DO RAL 9010

STOLARKA DRZWIOWA WEWNĘTRZNA, ZEWNĘTRZNA , KOLOR ZBLIŻONY DO RAL 9010

STOLARKA DRZWIOWA I OKIENNA ZEWNĘTRZNA (WERANDA) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 3040 – Y10R

10.6. PIEC KAFLOWY – pomieszczenia 203 i 204:

Piec w pomieszczeniu 204 odtworzyć wg pieca wykonanego z białych kafli w pomieszczeniu 203.

- wykonać rozbiórkę pieca ostrożnie tak aby nie uszkodzić zabytkowych kafli,
- elementy metalowe należy oczyścić przez piaskowanie i zabezpieczyć farbą antykorozyjną,
- wykonać ponowny montaż kafli pod nadzorem zduna posiadającego doświadczenie przy zabytkowych piecach,
- ze względu na przeznaczenie pieca do użytkowania poprzez zamontowanie grzałek niemożliwe jest uzupełnianie poszczególnych ubytków w kaflach metodami chemicznymi, imitującymi zabytkową ceramikę. Nie jest możliwa metoda uzupełniania poprzez wypalenie, z uwagi na niebezpieczeństwo zniszczenia oryginalnych fragmentów. Uszkodzone (popękane) kafle wymienić na nowe wg oryginalnego wzoru.

Piec w pomieszczeniu 101 odtworzyć wg pieca wykonanego z białych kafli w pomieszczeniu 203.

UWAGA: Części żeliwne zaprojektować i wykonać na podstawie analogii pieców pochodzących z lat 20., 30. XX wieku.

UWAGA: ZALECENIA DLA UŻYTKOWNIKA:

OBIEKT POWINIEN BYĆ PODDAWANY CYKLICZNEJ KONTROLI STANU ZACHOWANIA ORAZ KONIECZNYM DORAŻNYM PRACOM KONSERWATORSKIM W SYSTEMACH SPÓJNYCH DO UŻYTYCH W TRAKCIE

PRAC ZWIĄZANYCH Z ADAPTACJĄ OBIEKTU. WIEDZA O UŻYTYCH MATERIAŁACH I TECHNOLOGIACH ZAWARTA POWINNA BYĆ W DOKUMENTACJI POWYKONAWCZEJ.

10.7. WYTYCZNE W ZAKRESIE WPROWADZANIA ELEMENTÓW WSPÓŁCZESNYCH

10.7.1 Rozprowadzenie nowych instalacji w obiekcie

- Zaleca się wprowadzanie instalacji w sposób maksymalnie ograniczający ich widoczność we wnętrzach – szczególnie w pomieszczeniach udostępnianych gościom. Instalacja gazu oraz wyposażenie instalacyjne w piec lub inne urządzenia proponuje się ograniczyć do pomieszczenia zaplecza socjalnego (w północno-wschodnim narożniku budynku).
- W pomieszczeniach z planowaną aranżacją historyczną zaleca się stosowanie grzejników stylizowanych na historyczne (żeberkowe).
- W instalacji elektrycznej stosować wyposażenie stylizowane na historyczne z czarnego ebonitu.
- Zaleca się wprowadzenie do istniejących piecy kaflowych w trakcie remontu grzałek elektrycznych.
- Nowe przyłącza według warunków przyłączeniowych zarządców sieci do określenia na etapie sporządzania programu funkcjonalno-użytkowego.
- Wyklucza się stosowanie systemów wentylacji i klimatyzacji związanych z wprowadzaniem do pomieszczeń użytkowych kanałów wentylacyjnych.

Szczegółowe wymagania dotyczące prowadzenia, materiałów, wymagań technicznych instalacji zostaną określone na etapie PFU.

10.7.2 Izolacje termiczne

Dopuszcza się wprowadzenie izolacji termicznej:

- na poddaszu w warstwach dachowych,
- na parterze w posadzce na gruncie.

Przy założeniu stosowania tradycyjnych technologii wykończenia warstw wewnętrznych budynku ogranicza to możliwość wykonania izolacji termicznej ścian. W przypadku zastosowania współczesnych technologii konserwatorskich dopuszcza się wykonanie izolacji termicznej ścian od wewnątrz przy zachowaniu istniejącej grubości ściany. **UWAGA:** Materiały mineralne użyte do ocieplenia powinny charakteryzować się wysoką paroprzepuszczalnością, aby ocieplone ściany „mogły oddychać”. **UWAGA:** Wykluczone jest użycie styropianu.

Należy w trakcie prac projektowych zwrócić uwagę, aby nie powstały mostki termiczne, przez które następuje wzmożona ucieczka ciepła, co może prowadzić do wykraplania pary wodnej i zawilgocenia elementów a nawet rozwojem pleśni i grzybów. Wskazane jest zatem częściowe ocieplenie stropów.

Wymagania dotyczące możliwości wprowadzenia izolacji termicznej zostaną określone na etapie PFU.

10.7.3 Dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych

Dopuszcza się wprowadzanie nowych elementów związanych z udostępnieniem obiektu osobom niepełnosprawnym przy zachowaniu zasady jak najmniejszej ingerencji w substancję zabytkową oraz ograniczenia ekspozycji widokowej tych elementów.

Sposób dostępu osób niepełnosprawnych do obiektu zostanie określony w PFU.

10.8. WYTYCZNE W ZAKRESIE ELEMENTÓW ZAGOSPODAROWANIA TERENU

10.8.1 Głaz z tablicą poświęconą pamięci „Zośki”.

Przewidywane prace konserwatorskie

- Dokonać przeglądu pod kątem korozji strukturalnej. Miejsca osłabione nasączyć impregnatem o charakterze hydrofilnym do impregnacji wstępnej, zawierającym estry kwasu krzemowego.
- Usunąć wszystkie spoiny cementowe i wykonane z materiałów nie spełniających kryteriów estetycznych i technologicznych.
- Wykonać oczyszczenie powierzchni z chemicznych nawarstwień nie naruszając przy tym naturalnej patyny kamienia. Do czyszczenia zastosować **urządzenie mikromgławicowe o możliwości regulacji ciśnienia i rodzaju ścierniwa.**
- Wykonać **zabieg odsolenia metodą migracji do rozszerzonego środowiska**; w tym przypadku do okładów z ligniny nasączonych wodą destylowaną. Pierwszy zabieg odsolenia wykonać na suchym kamieniu, aby usunąć sole znajdujące się na powierzchni kamienia. Drugi zabieg przeprowadzić po dokładnym namoczeniu kamienia wodą destylowaną, aby zmusić sole leżące głębiej do migracji do okładów.
- Ubytki uzupełniać masami kitowymi na bazie mineralnej, spełniającymi kryteria technologiczne i estetyczne tzn. powinny mieć dobraną barwę i strukturę, porowatość i nasiąkliwość.

Najkorzystniejsze z punktu widzenia technologii i estetyki są masy kitowe, które spełniają następujące parametry: *Porowatość mas kitowych powinna być większa niż oryginalnego kamienia a nasiąkliwość wyższa w myśl zasady, że kit powinien stanowić rodzaj sączka w stosunku do kamienia. Kity sezonować precyzyjnie wg zaleceń producenta w zależności od warunków atmosferycznych. Stosować masy kitowe o spoiwie mineralnym i kruszywie precyzyjnie dobranym do potrzeb obiektu.*

- Opracować estetycznie wszystkie uzupełnienia nadając im lokalnie odpowiednią fakturę.
- Wykonać zabiegi mające na celu zniszczenie i zabezpieczenie przed dalszym rozwojem życia mikrobiologicznego metodą natrysków w roztworze w alkoholu etylowym.
- Wykonać impregnację strukturalną impregnatem krzemooorganicznym hydrofobizującym, zawierającym środki biobójcze.

10.8.2 Szopy gospodarcze

Zgodnie z zaleceniami konserwatorskimi wydanymi przez WMKZ z dnia 5.07.2018 (WN.5183.132.2018.AB), ze względu na zły stan techniczny, zaleca się rozbiórkę obu znajdujących się na terenie działki drewnianych szop oraz wychodka. W celu zachowania charakteru zabytkowego otoczenia zaleca się wykonanie obiektu gospodarczego w formie inspirowanej istniejącą przy 'Domu Zośki' szopą, a także odtworzeniem na zapleczu zewnętrznej formy drewnianego tradycyjnego wychodka.

Zabezpieczenie i kolorystyka powierzchni analogicznie do budynku głównego.

10.8.3 Studnia

- Zaleca się zachowanie tradycyjnej formy studni.
- Wymiana elementów drewnianych na nowe z wysezonowanego i zabezpieczonego drewna.
- Zabezpieczenie i kolorystyka powierzchni analogicznie do budynku głównego.
- Gont analogicznie jak na budynku głównym
- Oczyszczenie zewnętrznych powierzchni kręgów betonowych z warstw malarskich i pomalowanie w kolorze cokołu budynku 'Dom Zośki'.
- Oczyszczenie wnętrza studni z zalegających na dnie śmieci.
- Wyposażenie w zestaw łańcucha i ocynkowanego wiadra.

10.8.4 Zabezpieczenie pomnika przyrody

Należy dążyć do rozwiązań kompromisowych zapewniających ochronę pomnika przyrody oraz ograniczających negatywny wpływ systemu korzeniowego oraz warunków wodnych na zabytek. Szczegółowe zalecenia wskazane w opisie do programu funkcjonalno-użytkowego.

10.8.5 Współczesne elementy zagospodarowania terenu

Wszystkie elementy zagospodarowania terenu należy wprowadzać w sposób harmonijnie wpisujący się w charakter działki. Stosować naturalne materiały i lokalne gatunki roślinności tradycyjnie hodowane na terenie dawnego Letniska Zalesie. Należy unikać krzykliwej kolorystyki i agresywnych ostrych linii kompozycyjnych.

Ogrodzenie drewniane na wzór sąsiednich posesji wg propozycji zdjęciowych.

Oświetlenie w formie niskich elementów w formie neutralnej do otoczenia. Unikać oświetlenia 'parkowego' z wysokimi lampami.

UWAGA: Wszystkie prace wykonywać pod ścisłym Nadzorem Autorskim i Konserwatorskim oraz MWKZ.

Nadzór Autorski stanowią autorzy Projektu budowlanego.

Nadzór Konserwatorski stanowią autorzy Programu Prac Konserwatorskich

Autor dokumentacji i badań: **Barbara Kubisa**
Artysta plastyk

mgr zabytkoznawstwa i konserwacji dzieł sztuki

Upr. Kons. nr 547

Rzeczoznawca Ogólnopolskiej Rady Konserwatorów Dzieł Sztuki ZPAP,
4/2003

II

CZĘŚĆ FOTOGRAFICZNA

CZĘŚĆ FOTOGRAFICZNA - ARCHIWALNA

ELEWACJA ZACHODNIA -Lata przedwojenne- widoczne oryginalne schody a także kolorystyka stolarki okiennej: zewnętrzne ramiaki i drzwi wejściowe pomalowane w ciemnej kolorystyce

ELEWACJA POŁUDNIOWA -Lata przedwojenne- widoczne oryginalne schody a także kolorystyka stolarki okiennej: zewnętrzne ramiaki pomalowane w ciemnej kolorystyce

ELEWACJA POŁUDNIOWA – lata powojenne, taras od strony południowej – w jego miejscu powstała później weranda. Okiennice w pierwotnym ciemnym kolorze.

ELEWACJA ZACHODNIA– lata powojenne, taras od strony południowej – w jego miejscu powstała później weranda.

UWAGA: Stolarka okienna i drzwiowa oraz okiennice już pomalowane jasną farbą.

ELEWACJA
POŁUDNIOWA –
lata powojenne,
taras od strony
elewacji
południowej– w
jego miejscu
powstała później
weranda

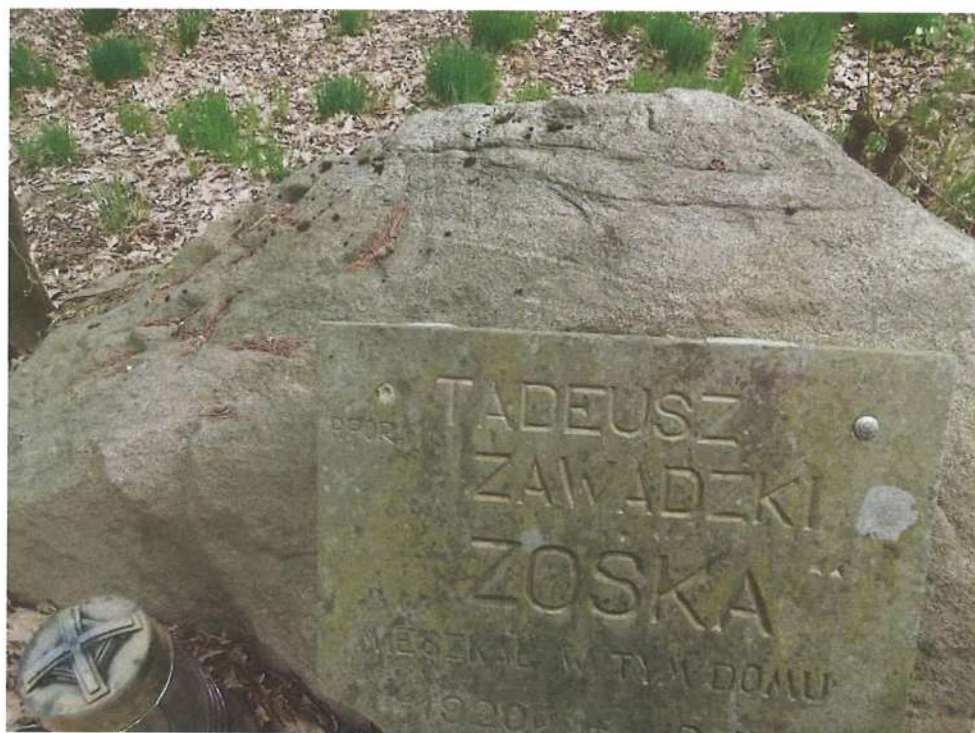

ELEWACJA ZACHODNIA –widok ogólny – lata powojenne- widoczna
dobudowana weranda od strony elewacji południowej
UWAGA: Stolarstwo okienne i drzwiowe oraz okiennice pomalowane jasną farbą.

CZĘŚĆ FOTOGRAFICZNA – STAN ISTNIEJĄCY

Głaz z tablicą poświęconą Tadeuszowi Zawadzkiemu „Zośce”

Głaz z tablicą poświęconą Tadeuszowi Zawadzkiemu „Zośce”

ELEWACJA ZACHODNIA –widok ogólny - stan współczesny

ELEWACJA ZACHODNIO-POŁUDNIOWA–widok ogólny – stan współczesny

ELEWACJA WSCHODNIA I PÓŁNOCNA – widok ogólny

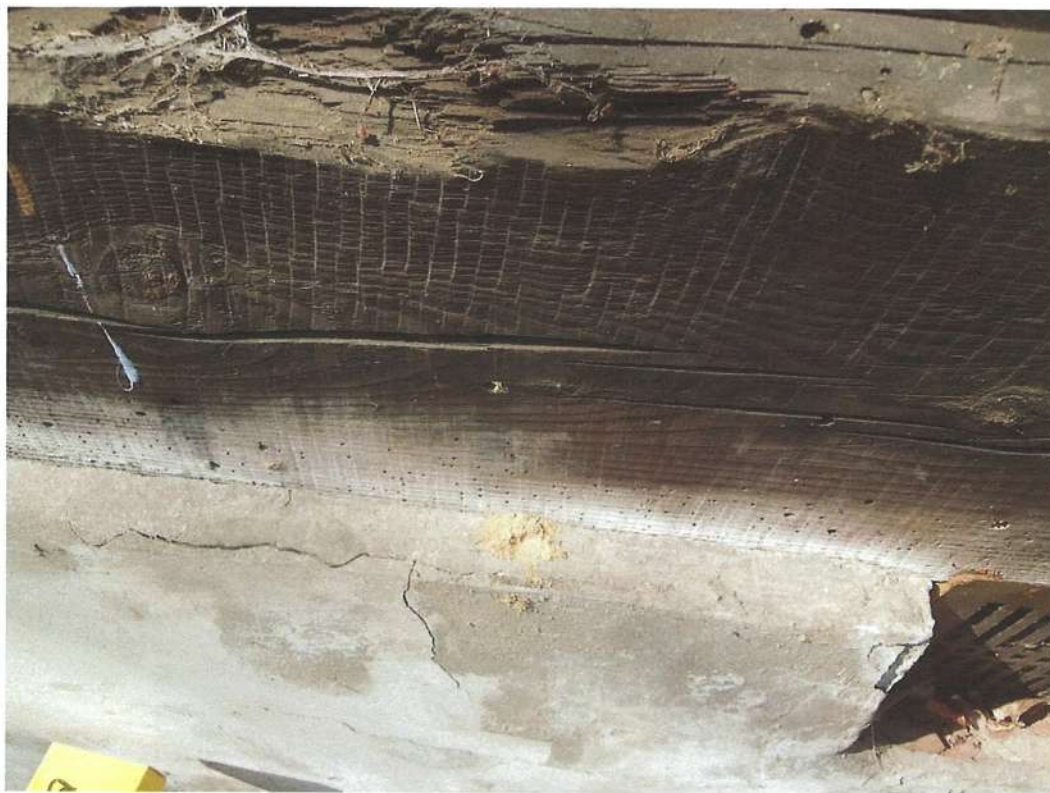
ELEWACJA WSCHODNIA – widoczne rozległe zniszczenia partii cokołowych

ELEWACJA POŁUDNIOWA– widoczne rozległe zniszczenia partii cokołowych

ELEWACJA WSCHODNIA
– widoczne rozległe zniszczenia partii cokołowych

ELEWACJA WSCHODNIA– widoczne rozległe zniszczenia partii cokołowych oraz drewno zaatakowane przez drewnojady i zniszczone przez grzyby.

ELEWACJA WSCHODNIA
– widoczne rozległe zniszczenia partii cokołowych

ELEWACJA WSCHODNIA– widoczne rozległe zniszczenia partii cokołowych.
Elementy wtórne werandy.

ELEWACJA POŁUDNIOWA– widoczne rozległe zniszczenia partii cokołowych
Elementy wtórne werandy.

ELEWACJA ZACHODNIA – drzwi do werandy- wszystkie elementy wtórne.

ELEWACJA ZACHODNIA – widoczna: 1. oryginalna okiennica, 2. opaska okienna i 3. wtórna stolarka okienna.

ELEWACJA ZACHODNIA - widoczna: oryginalna 2. opaska okienna . Odkrywka ukazująca pierwotną kolorystykę.

ELEWACJA ZACHODNIA- widoczna: oryginalna opaska okienna . Odkrywka ukazująca pierwotną kolorystykę.

ELEWACJA ZACHODNIA- widoczna: 1. oryginalna okiennica, oryginalny zawias i okucie

ELEWACJA ZACHODNIA- widoczna: 1. oryginalna okiennica, oryginalne okucia

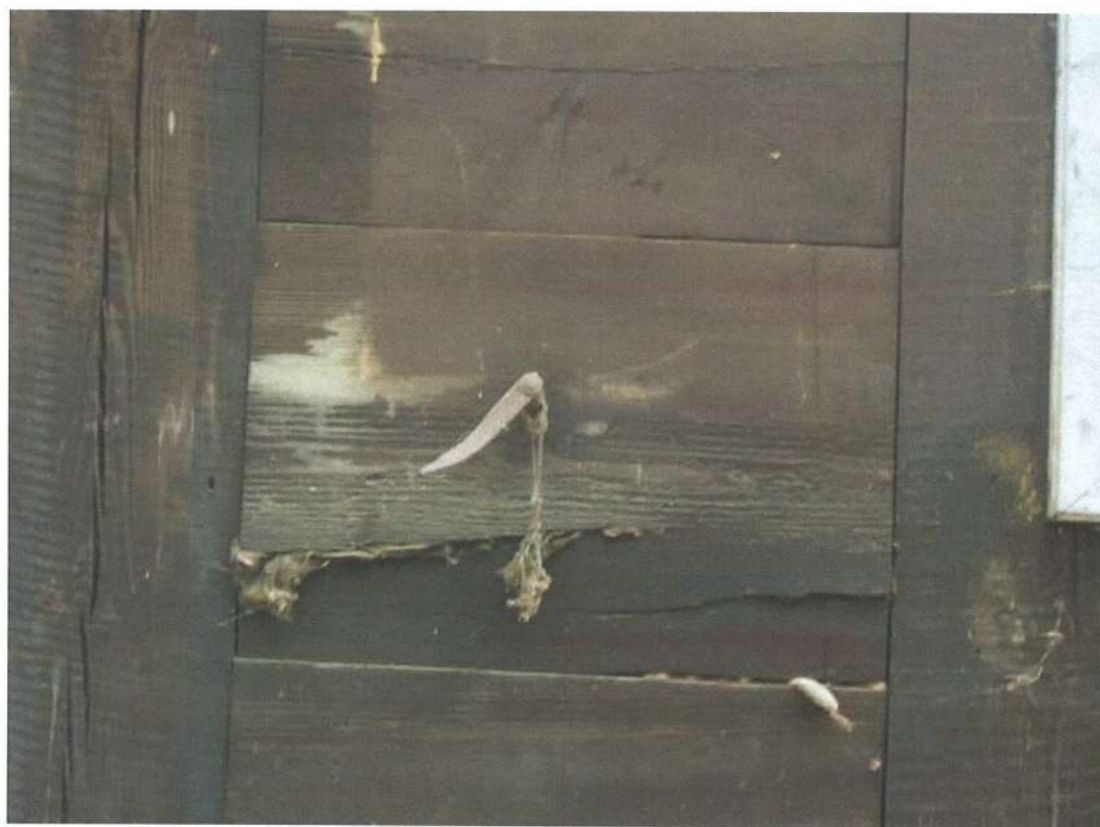
ELEWACJA ZACHODNIA- widoczna: 1. oryginalna okiennica, oryginalne okucia

ELEWACJA ZACHODNIA- widoczna: 1. oryginalna okiennica, oryginalny zawia

ELEWACJA WSCHODNIA – oryginalny ogranicznik okiennicy, widoczne silne zniszczenia drewna elewacji

ELEWACJA WSCHODNIA– oryginalny ogranicznik okiennicy, widoczne silne zniszczenia drewna elewacji

ELEWACJA WSCHODNIA – oryginalne zawiasy oryginalnych okiennic

ELEWACJA WSCHODNIA- oryginalne zawiasy oryginalnych okiennic

WNĘTRZA

PARTER- pomieszczenie 101, odkrywka z widoczną pierwotną kolorystyką zachowaną śladowo pod warstwami ugrówowej i różowej farby

PARTER, pomieszczenie 101
-konsolka pod parapetem

PARTER, pomieszczenie 101,- piec kaflowy –widoczne amatorskie reperacje przypadkowymi kaflami

PARTER – pomieszczenie 105, konsolka pod parapetem

PARTER, pomieszczenie 101, widoczne amatorskie reperacje ścian

I PIĘTRO, pomieszczenie 204, -piec kaflowy -widoczne zdewastowane żeliwne drzwiczki

I PIĘTRO pomieszczenie 203, –piec kaflowy –widoczne zdewastowane żeliwne drzwiczki. **Na podstawie tego pieca odtworzyć piece w pomieszczeniu 204 i w pomieszczeniu parteru 101.**

Stolarka drzwiowa odtworzona po wojnie, pozbawione warstw farby – naturalne drewno

I PIĘTRO, pomieszczenie 204, stolarka drzwiowa odtworzona po wojnie, pomalowana dwiema warstwami białej farby

I PIĘTRO , pomieszczenie 203, stolarka okienna odtworzona w drewnie modrzewiowym, warstwy białych farb usunięte

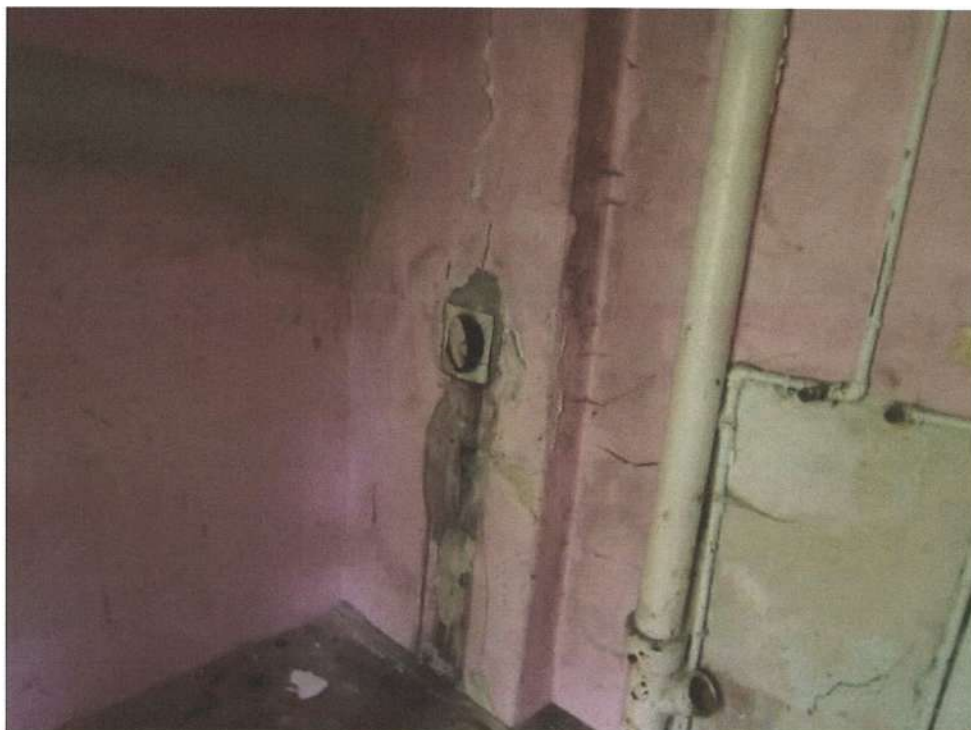
I PIĘTRO, pomieszczenie 203, stolarka odtworzona drewnie modrzewiowym , pokryta białą farbą, a następnie doczyszczona do powierzchni drewna

I PIĘTRO, pomieszczenie 203, stolarka odtworzona drewnie modrzewiowym , pokryta białą farbą, a następnie doczyszczona do powierzchni drewna

I PIĘTRO, pomieszczenie 204, stolarka odtworzona drewnie modrzewiowym , pokryta białą farbą

I PIĘTRO , pomieszczenie 202 – widoczny stan dewastacji mechanicznej i mikrobiologicznej

I PIĘTRO, pomieszczenie 202– widoczny stan dewastacji mechanicznej i mikrobiologicznej

I PIĘTRO

Oryginalne elementy. Balustrada klatki schodowej, widoczne schody dębowe i podłoga z desek drewnianych

I PIĘTRO

Oryginalne elementy. Balustrada klatki schodowej, widoczna podłoga z desek drewnianych

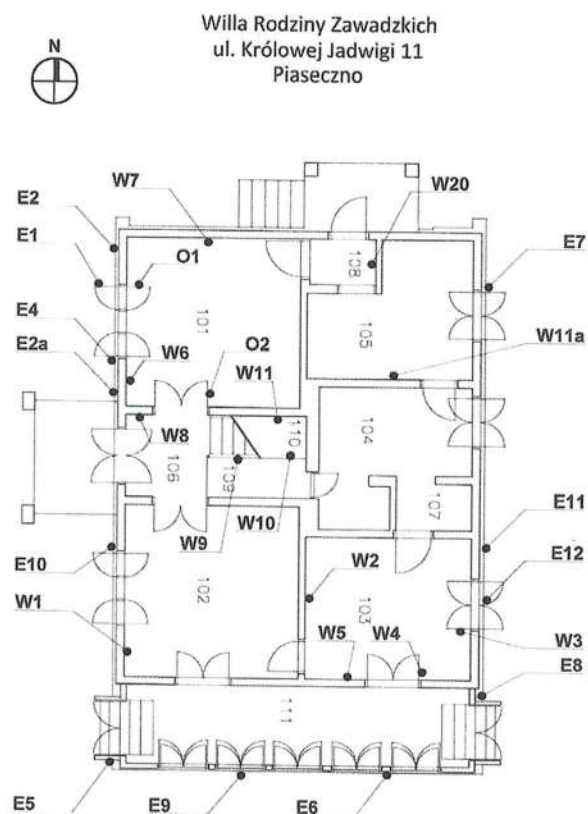
III

CZĘŚĆ BADAWCZA

BADANIA STRATYGRAFICZNE

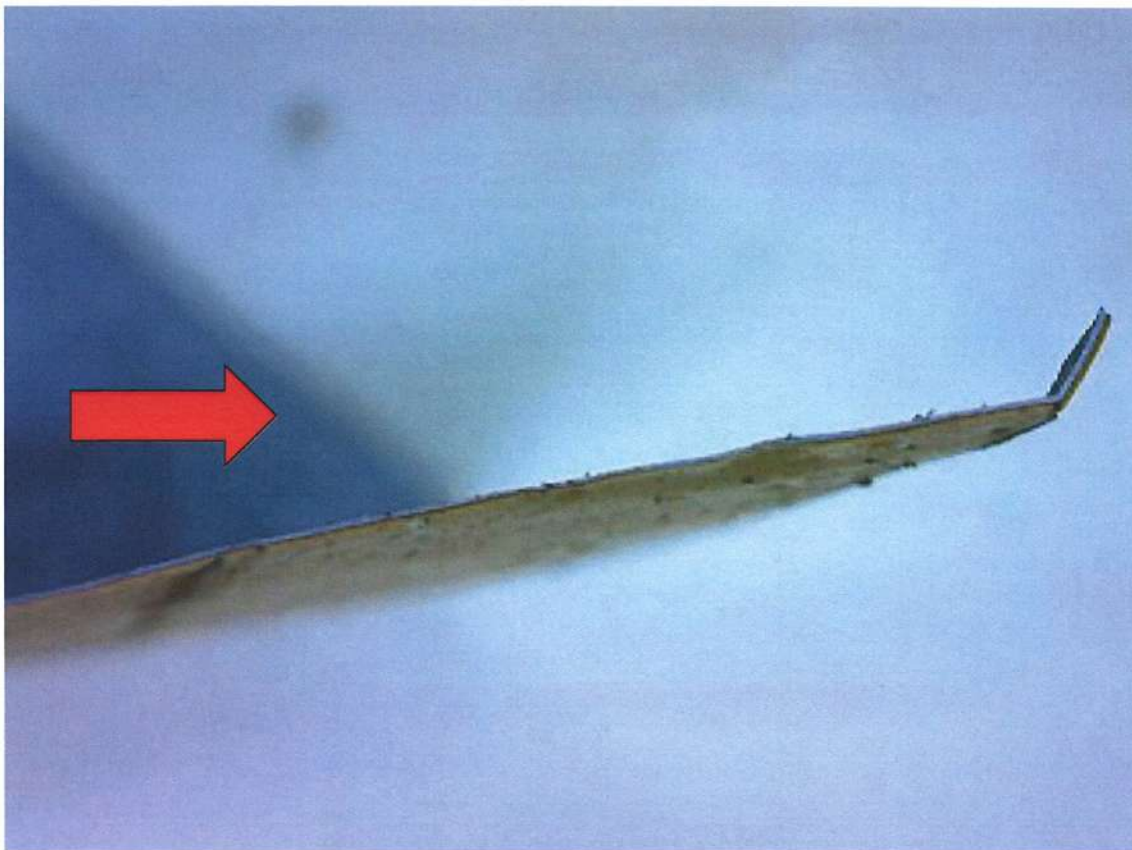
ZDJĘCIA MIKROSKOPOWE

ELEMENTY ORYGINALNE

PARTER
Miejsca pobrania prób

Barbara Kubisa

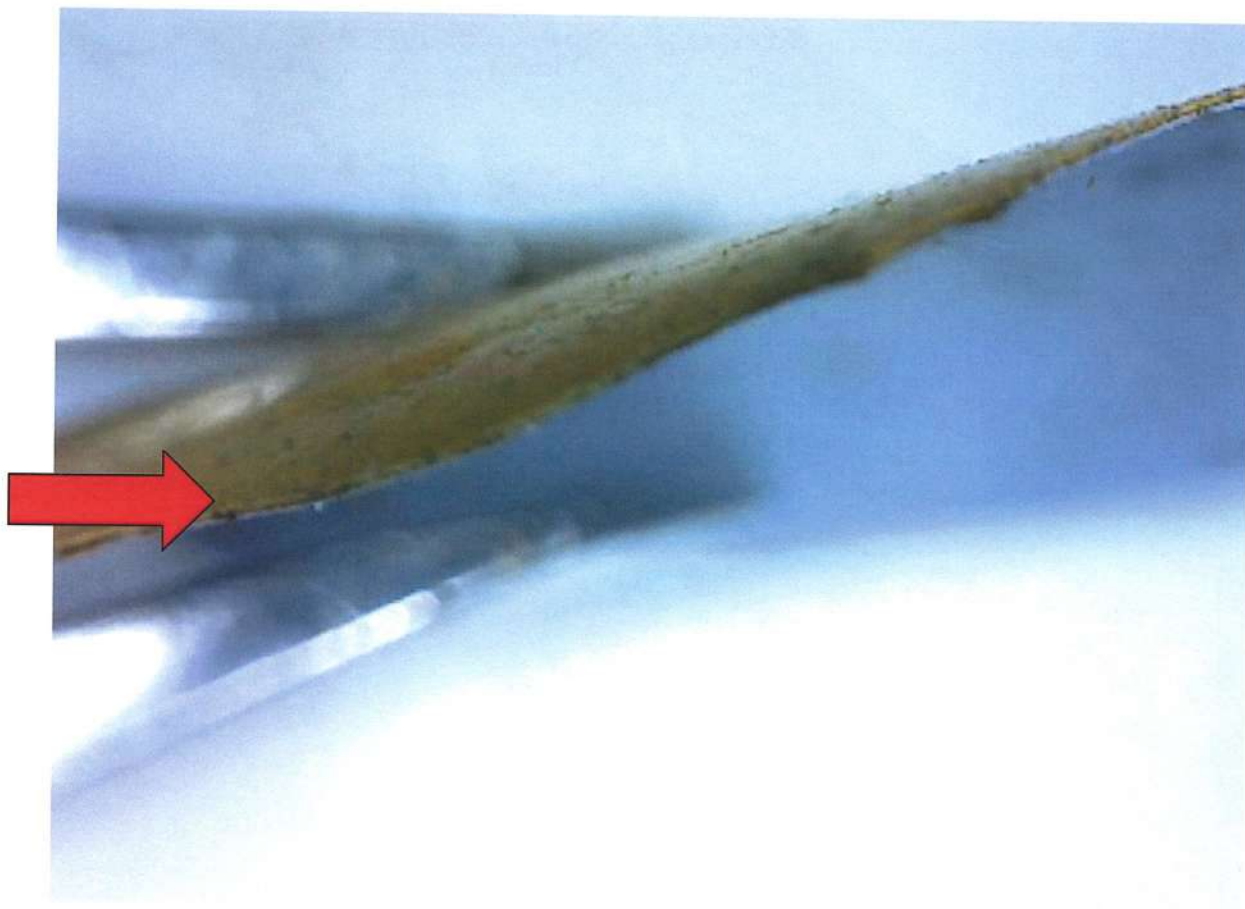

PRÓBA E1 ,ELEWACJA ZACHODNIA. Okiennica oryginalna z widoczną pierwotną ciemnobrązową kolorystyką, na której leży jasnobłękitna warstwa farby

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH OKIENNIC

5	NAWARSTWIENIA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA WTÓRNA
2	WARSTWA ORYGINALNA , ZBLIŻONE DO RAL 6014,6022
1	DREWNO

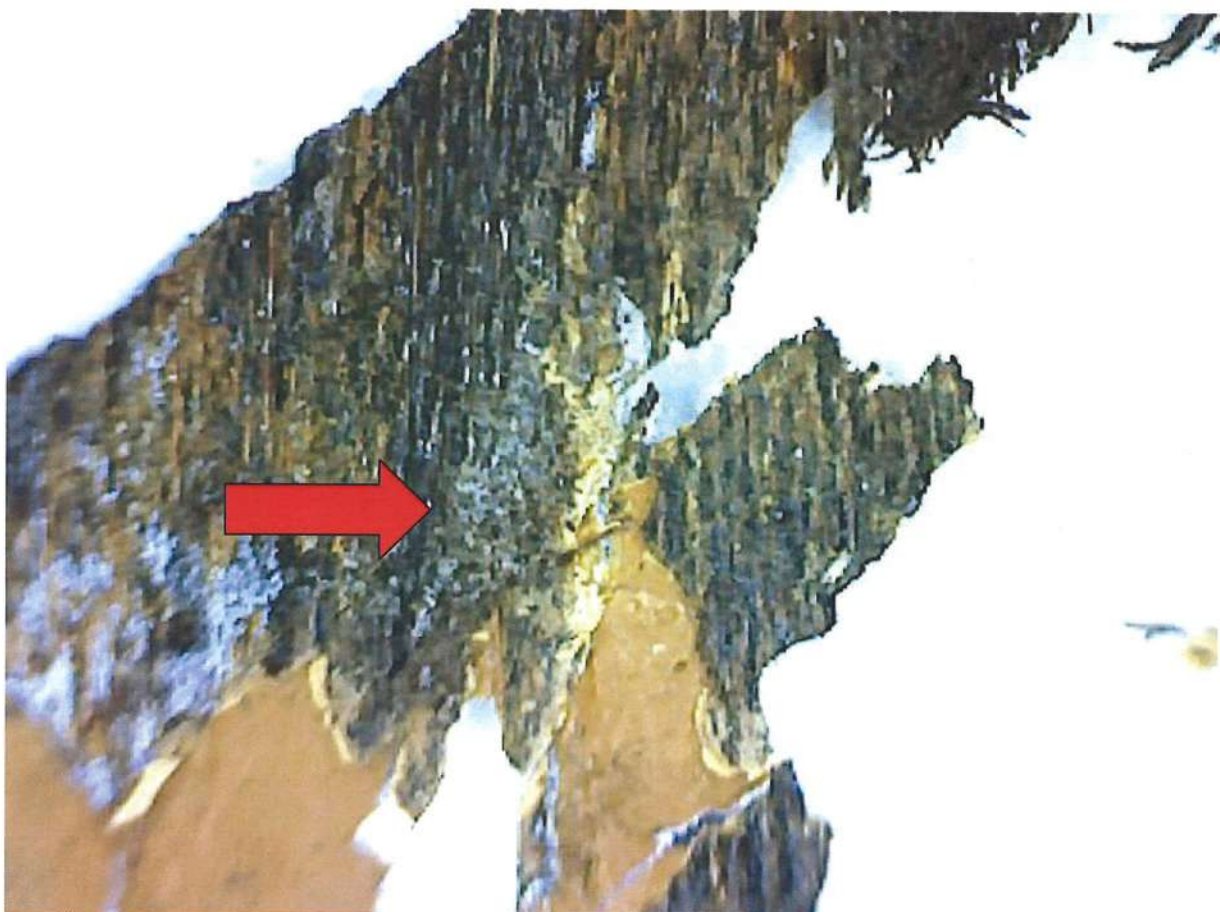

PRÓBA E7, ELEWACJA WSCHODNIA -okiennica oryginalna z widoczną pierwotną ciemnobrązową kolorystyką, na której leży jasnobłękitna warstwa farby

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

5	NAWARSTWIENIA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA WTÓRNA
2	WARSTWA ORYGINALNA ZBLIŻONE DO RAL 6014,6022
1	DREWNO

PRÓBA E4, widok próby od spodu. ELEWACJA ZACHODNIA - opaska okienna oryginalna – Widoczne warstwy farb w kolorze ugrowym i błękitnym pokrywające element.

Widoczna pierwotna kolorystyka ciemnobrązowa

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

5	NAWARSTWIENIA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA WTÓRNA
2	WARSTWA ORYGINALNA , ZBLIŻONE DO RAL 6014,6022
1	DREWNO

PRÓBA E10, ELEWACJA ZACHODNIA, okno - opaska, przekrój poprzeczny próby. Widoczne warstwy farb w kolorze ugrowym i błękitnym, pokrywające element.

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

5	NAWARSTWIENIA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA WTÓRNA
2	WARSTWA ORYGINALNA , ZBLIŻONE DO RAL 6014,6022
1	DREWNO

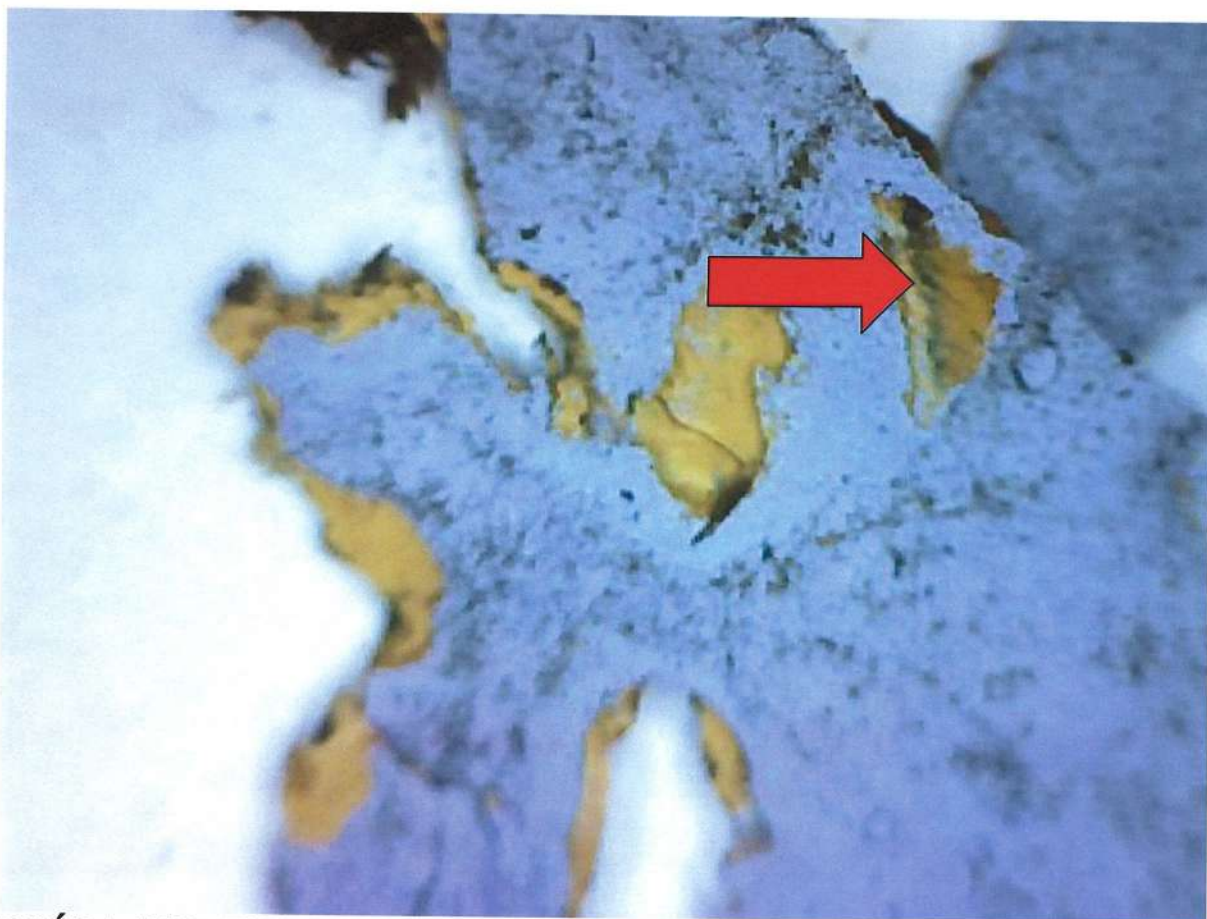
PRÓBA E10 , ELEWACJA ZACHODNIA –okiennica-widok próby od spodu.
Widoczne warstwy farb ugrowych i błękitnych pokrywające element.

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

5	NAWARSTWIENIA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA WTÓRNA
2	WARSTWA ORYGINALNA , ZBLIŻONE DO RAL 6014,6022
1	DREWNO

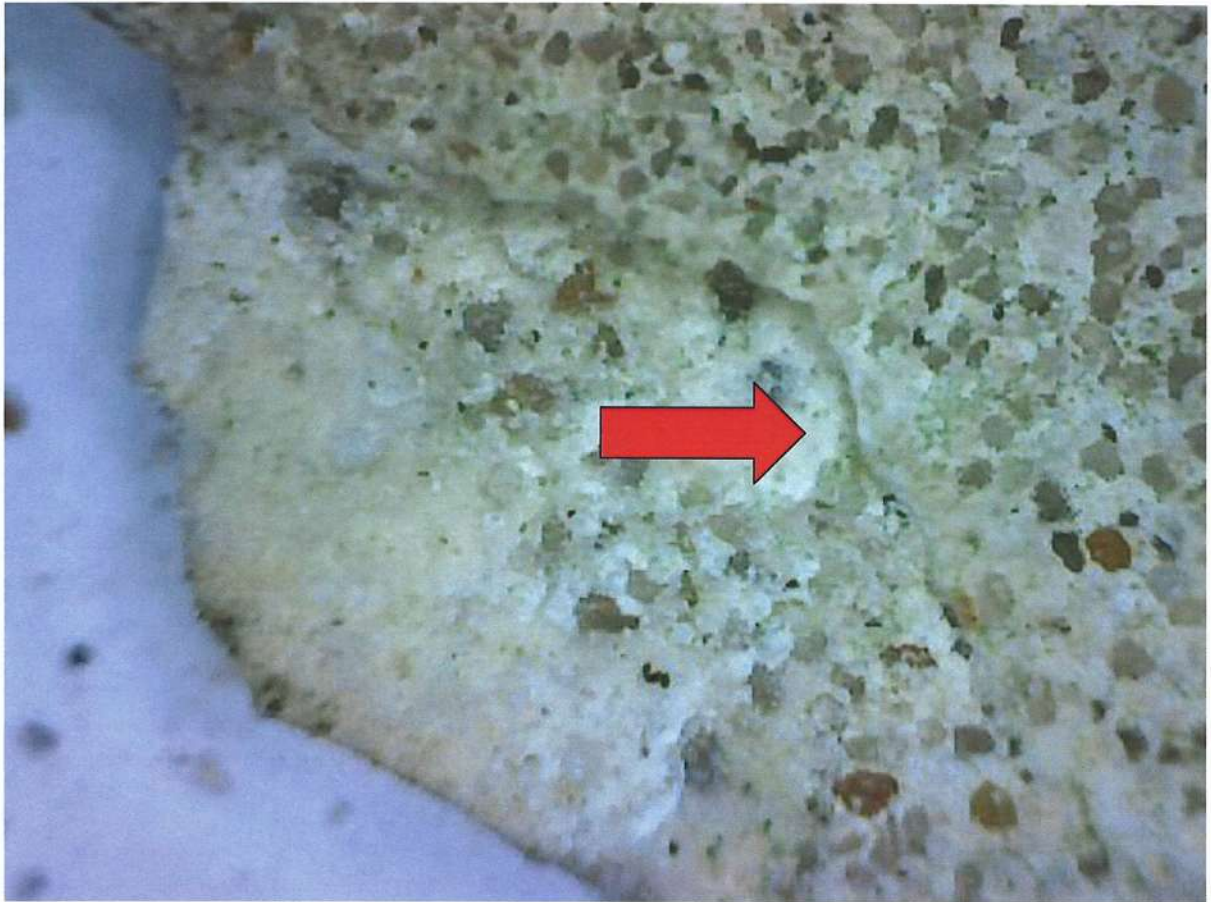

PRÓBA E10, ELEWACJA ZACHODNIA opaska okienna oryginalna widok próby od góry. Widoczne warstwy farb w kolorze ugrowym i błękitnym pokrywające element.

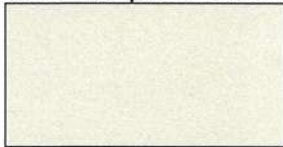

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

5	NAWARSTWIENIA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA WTÓRNA
2	WARSTWA ORYGINALNA , ZBLIŻONE DO RAL 6014,6022

PRÓBA E2, widok próby od spodu. ELEWACJA ZACHODNIA -cokół – widoczna pierwotna kolorystyka cokołu

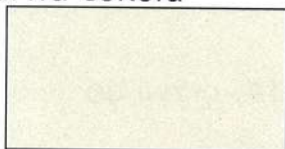

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

5	NAWARSTWIENIA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA ORYGINALNA
2	WARSTWA CEMENTOWOWAPIENNA
1	MUR Ceglany

PRÓBA E2a, ELEWACJA ZACHODNIA –cokół – widoczna ciepła pierwotna barwa cokołu

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

5	NAWARSTWIENIA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA ORYGINALNA
2	WARSTWA CEMENTOWOWAPIENNA
1	MUR Ceglany

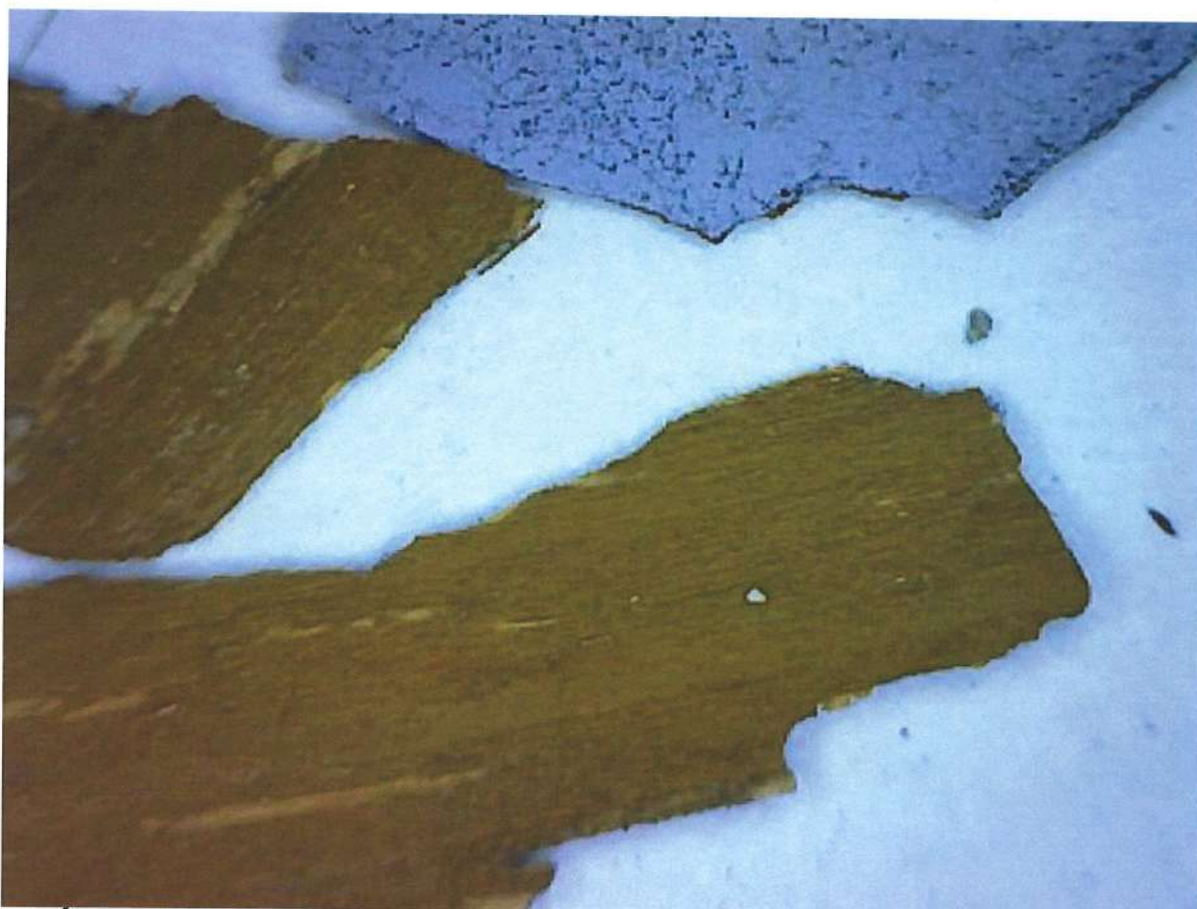
ELEMENTY WTÓRNE- POCHODZĄCE Z REMONTÓW POWOJENNYCH.

PRÓBA E5, widok próby od góry. ELEWACJA ZACHODNIA, drzwi do wtórnie wybudowanej werandy

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

5	NAWARSTWIENIA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA WTÓRNA
2	WARSTWA LEŻĄCA BEZPOŚREDNIO NA DREWNIĘ
1	DREWNO

PRÓBA E6, widok próby od góry i od spodu. ELEWACJA POŁUDNIOWA-
weranda- okna wtórne

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

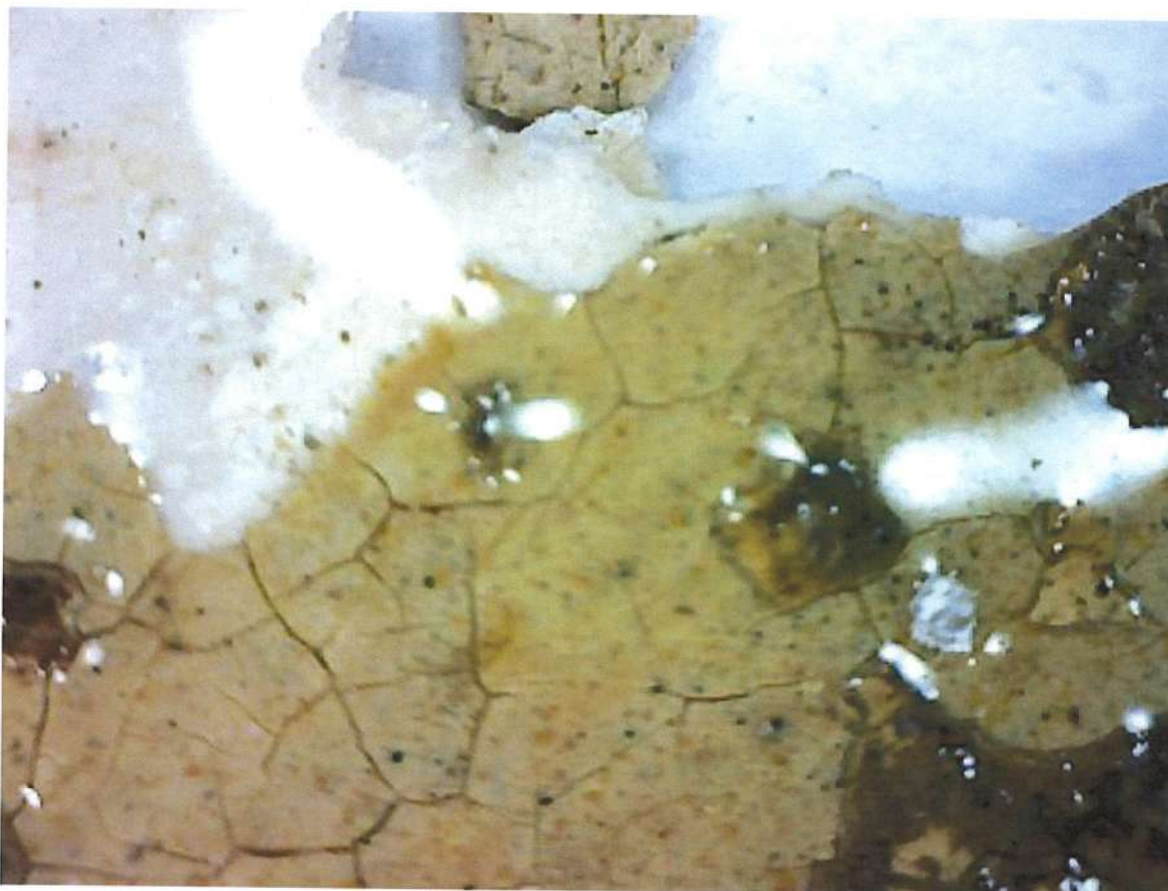
5	NAWARSTWIENIA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA WTÓRNA
2	WARSTWA LEŻĄCA BEZPOŚREDNIO NA DREWNIE
1	DREWNO

PRÓBA E8, ELEWACJA WSCHODNIA –drzwi do werandy wtórnie
wybudowanej -widok próby od dołu

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

5	NAWARSTWIENIA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA WTÓRNA
2	WARSTWA LEŻĄCA BEZPOŚREDNIO NA DREWNIE
1	DREWNO

PRÓBA E9, ELEWACJA POŁUDNIOWA-weranda- okna wtórne- ramiak –
widok próby od dołu

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA WTÓRNA
2	WARSTWA LEŻĄCA BEZPOŚREDNIO NA DREWNI
1	DREWNO

PRÓBA E11, ELEWACJA WSCHODNIA -Tynk cokołu- widoczne warstwy wtórnych zapraw cementowych. Brak powierzchni oryginalnych.

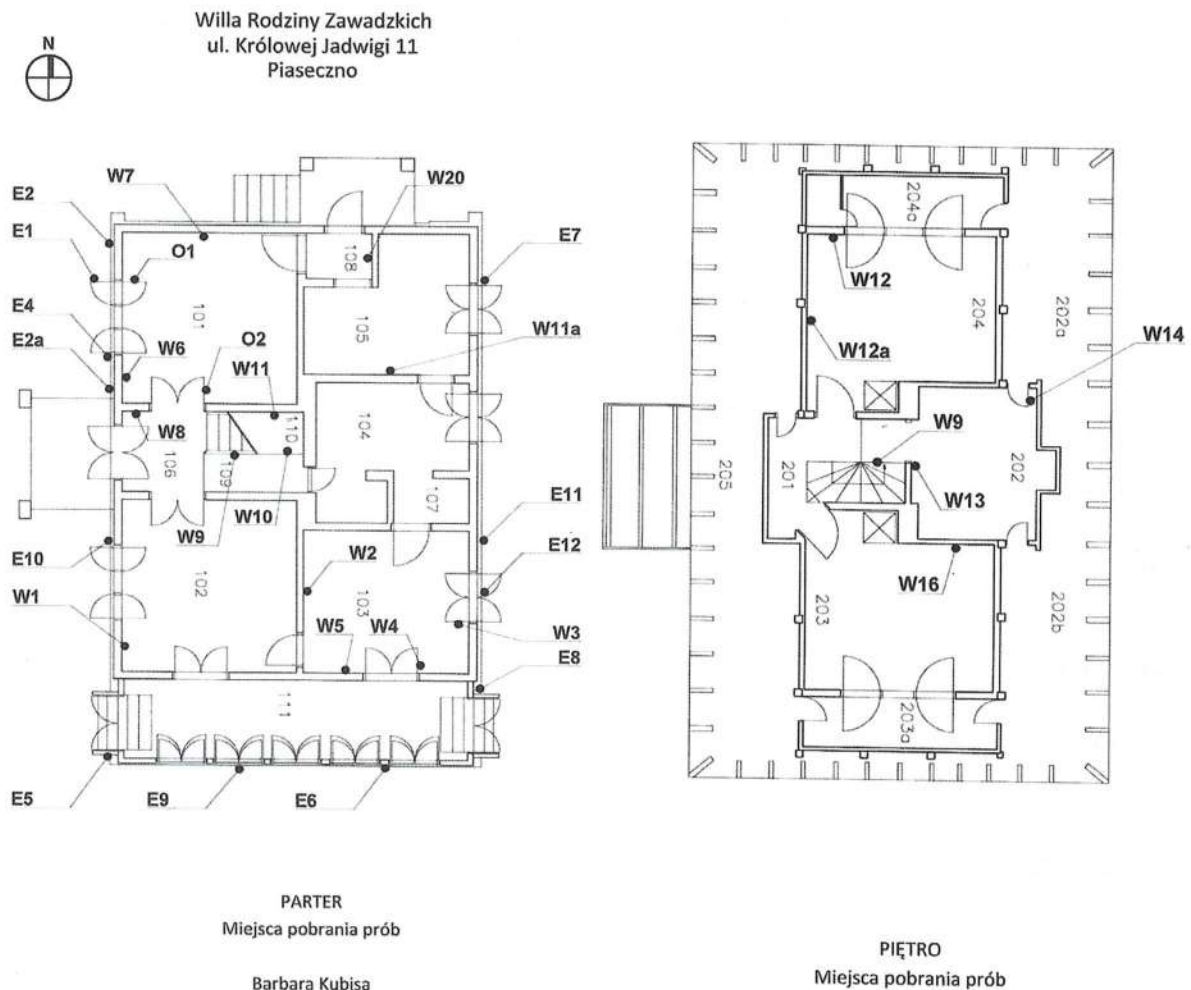
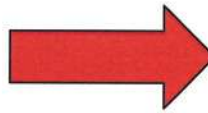
PRÓBA E12, ELEWACJA WSCHODNIA - ramiak wtórnego okna

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

3	WARSTWA BIAŁA
2	WARSTWA BIAŁA
1	DREWNO

WNĘTRZA

Oznaczenie powierzchni oryginalnej

Pomieszczenie 101– **próba O1** okno wtórne – futryna. Widok próby od dołu –widoczne dwie warstwy białej farby, co świadczy o powojennym pochodzeniu okna.

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

3	WARSTWA BIAŁA
2	WARSTWA BIAŁA
1	DREWNO

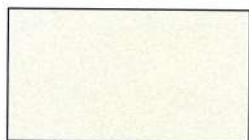
Pomieszczenie 101, **próba O2 a** drzwi wtórne- skrzydło na wys. 120 cm. Widok próby z góry –widoczne są dwie warstwy białej farby co świadczy o powojennym pochodzeniu elementu

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

3	WARSTWA BIAŁA
2	WARSTWA BIAŁA
1	DREWNO

Pomieszczenie 101, Parter, **próba W6** , ściana przy oknie, próba pobrana na wysokości 80 cm. Widoczna jasna ciepła pierwotna warstwa.

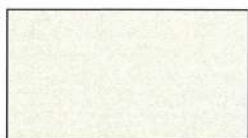

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

6	WARSTWA BIAŁA
5	WARSTWA BIAŁA
4	WARSTWA UGIER
3	WARSTWA ORYGINALNA
2	WARSTWA PODKŁADOWA
1	MUR

Pomieszczenie 101, Parter, **próba W7**, ściana północna , próba pobrana na wysokości 120 cm . Widok próby od góry – pod warstwą ugrową widoczna pierwotna jasna ciepła kolorystyka.

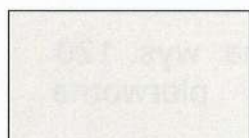

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

5	WARSTWA ŻÓŁTAWA
4	WARSTWA JASNY UGIER
3	WARSTWA ORYGINALNA
2	WARSTWA PODKŁADOWA
1	MUR

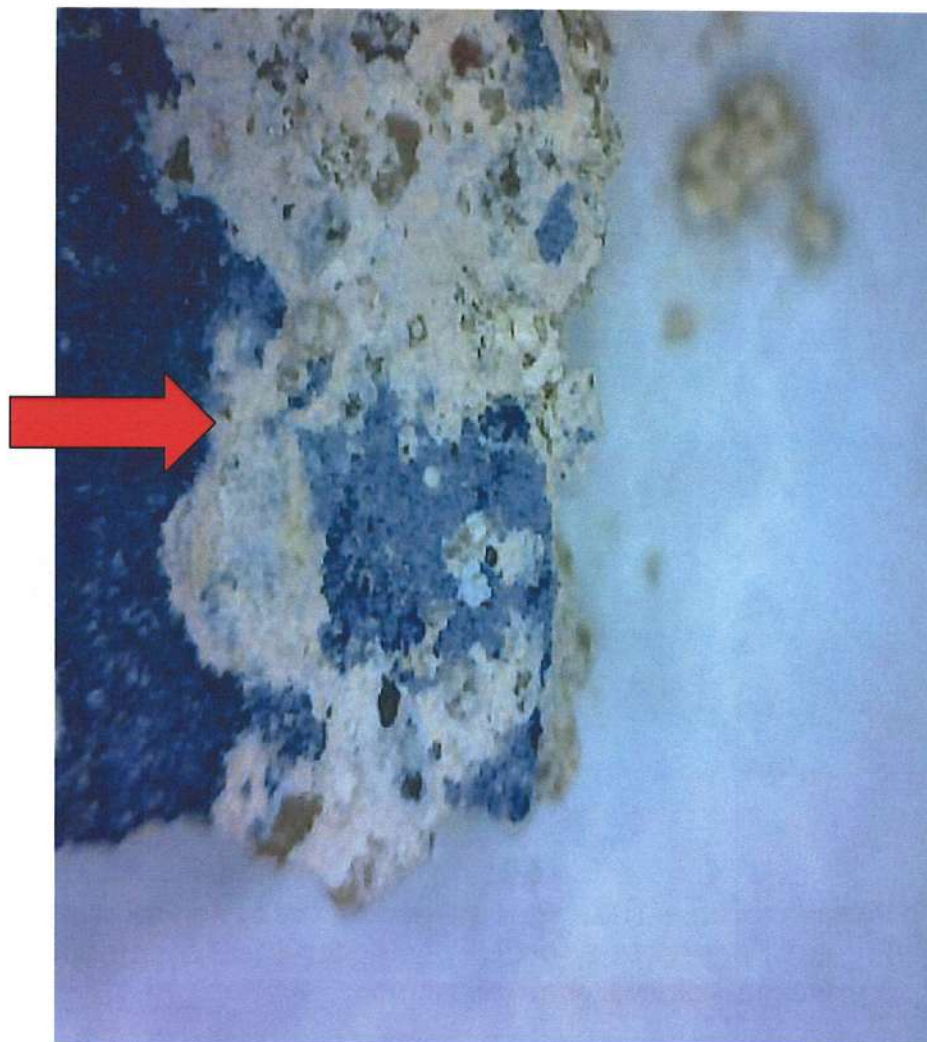

Pomieszczenie 102, Parter, **próba W1**, ściana wschodnia – Przekrój poprzeczny próby – widoczna jasna popielatobeżowa pierwotna kolorystyka.

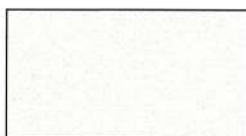

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

5	WARSTWA WTÓRNA
4	WARSTWA JASNA
3	WARSTWA ORYGINALNA
2	WARSTWA PODKŁADOWA
1	MUR

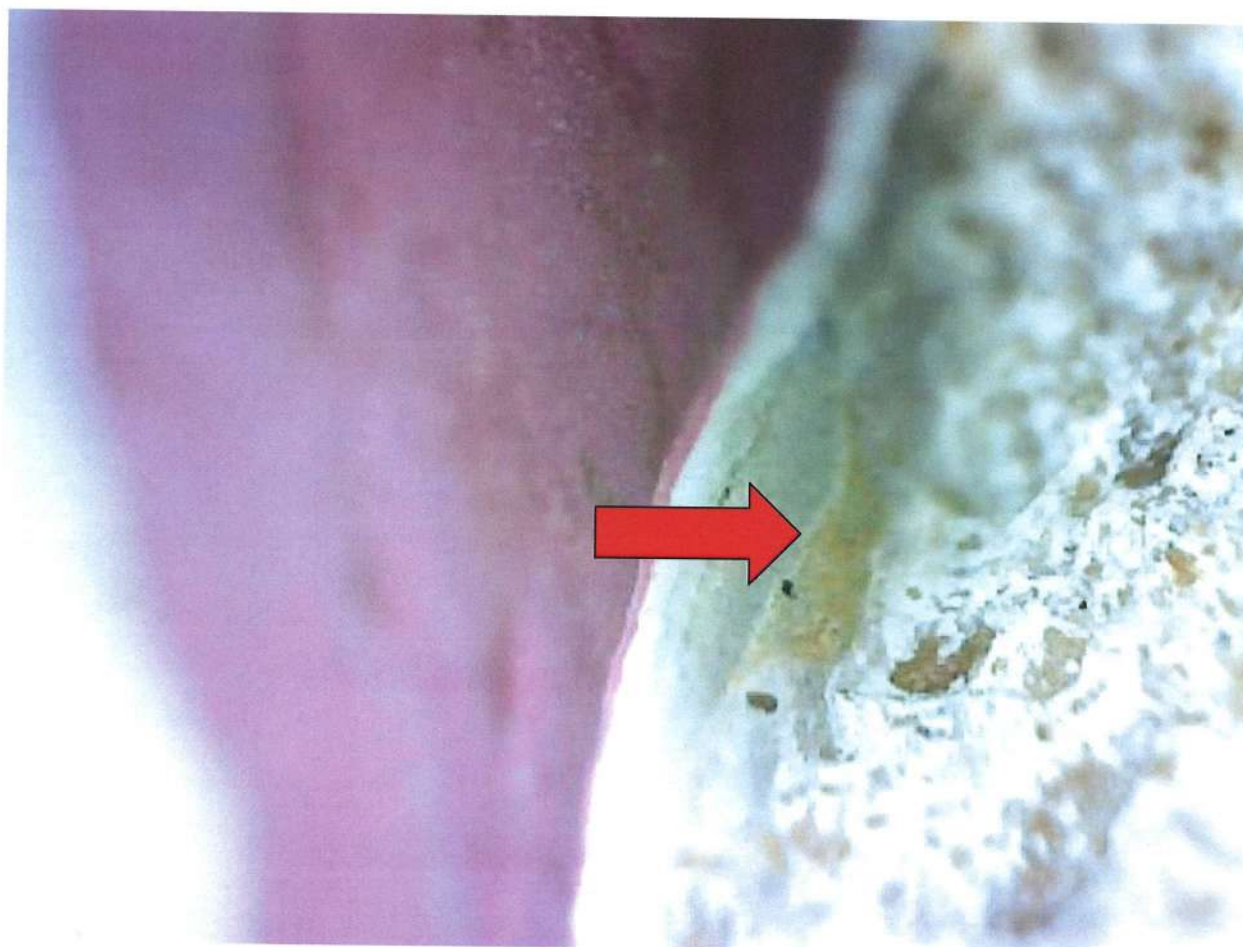

Pomieszczenie 102, Parter, **próba W1**, ściana wschodnia (na wys. 120 cm)– widok próby od góry– widoczna jasna popielatobeżowa pierwotna kolorystyka.

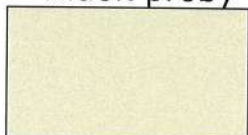

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

6	WARSTWA WTÓRNA
5	WARSTWA WTÓRNA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA ORYGINALNA ,
2	WARSTWA PODKŁADOWA
1	mur

Pomieszczenie 103, Parter, ściana zachodnia na wys. 120 cm, **próba W2**
 – widok próby od góry- widoczna jasna ciepła warstwa pierwotna

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

6	WARSTWA WTÓRNA
5	WARSTWA WTÓRNA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA ORYGINALNA
2	WARSTWA PODKŁADOWA
1	mur

Pomieszczenie 103, Parter, **próba W3** okno wtórne ściany wschodniej. Widoczne dwie warstwy białej farby, co świadczy o powojennym pochodzeniu elementu.

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

4	WARSTWA BIAŁA
3	WARSTWA BIAŁA
2	NAWARSTWIENIA
1	DREWNO

Pomieszczenie 103, Parter, **próba W3** okno wtórne ściany wschodniej. Widoczne dwie warstwy białej farby, co świadczy o powojennym pochodzeniu elementu.

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

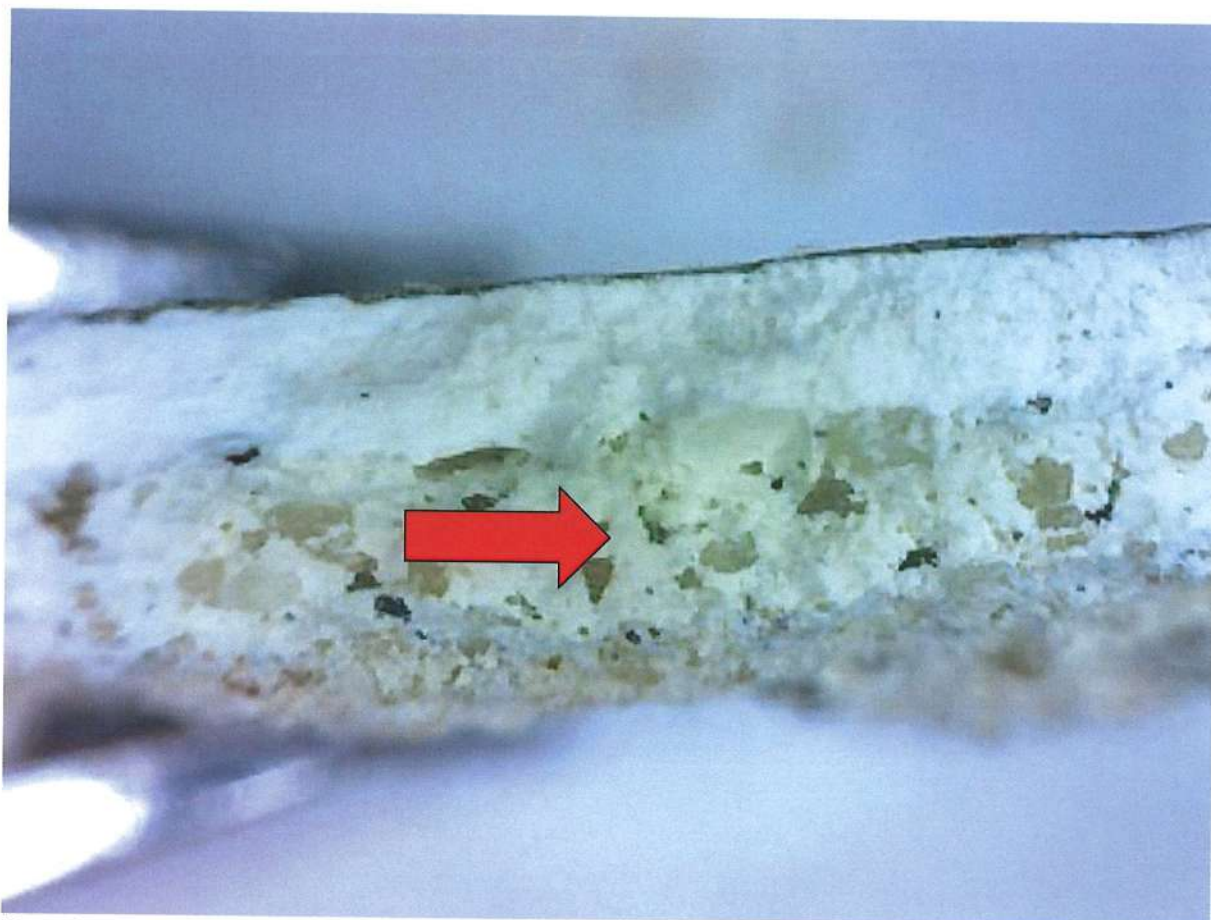
3	WARSTWA BIAŁA
2	WARSTWA BIAŁOKREMOWA
1	DREWNO

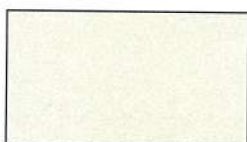
Pomieszczenie 103, Parter, ściana południowa, **próba W4** drzwi wtórne - wejście na werandę
Widoczne dwie warstwy białej farby, co świadczy o powojennym pochodzeniu elementu.

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

3	WARSTWA BIAŁA
2	WARSTWA BIAŁA
1	DREWNO

Pomieszczenie 103, Parter, **próba W5** - ściana południowa przy wejściu na werandę. Przekrój poprzeczny próby –widoczna ciepła , jasna pierwotna kolorystyka

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

5	WARSTWA BIAŁA
4	WARSTWA BIAŁA
3	WARSTWA ORYGINALNA
2	WARSTWA PODKŁADOWA
1	MUR

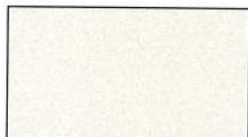
Pomieszczenie 105, parter- ściana południowa na wys. 80 cm- **próba W11a**. Przekrój poprzeczny próby- widoczna jasna ciepła kolorystyka.

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

5	WARSTWA WTÓRNA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA ORYGINALNA
2	WARSTWA PODKŁADOWA
1	mur

Pomieszczenie 106, Parter, **próba W8** ściana przy wejściu na wys. 150 cm – widok próby od góry i przekrój poprzeczny, widoczna zachowana śladowo jasna pierwotna kolorystyka

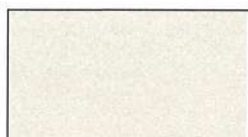

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

5	WARSTWA ŻÓŁTAWA
4	WARSTWA ORYGINALNA
3	WARSTWA BIAŁA
2	WARSTWA PODKŁADOWA
1	MUR

Pomieszczenie 108, Parter, **próba W 20**, pobrana na wysokości 100 cm
przedsionek, ściana wschodnia, widok próby od dołu

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

6	WARSTWA WTÓRNA
5	WARSTWA WTÓRNA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA ORYGINALNA
2	WARSTWA PODKŁADOWA
1	mur

Pomieszczenie 110, Parter, **próba W9** , drzwi wtórne przy klatce schodowej – widok próby od góry

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

5	WARSTWA KREMOWA
4	WARSTWA BIAŁA
3	WARSTWA BIAŁA
2	WARSTWA PODKŁADOWA
1	DREWNO

Pomieszczenie 110, Parter, **próba W9**, drzwi wtórne przy klatce schodowej- widok próby od góry

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

5	WARSTWA KREMOWA
4	WARSTWA BIAŁA
3	WARSTWA BIAŁA
2	WARSTWA PODKŁADOWA
1	DREWNO

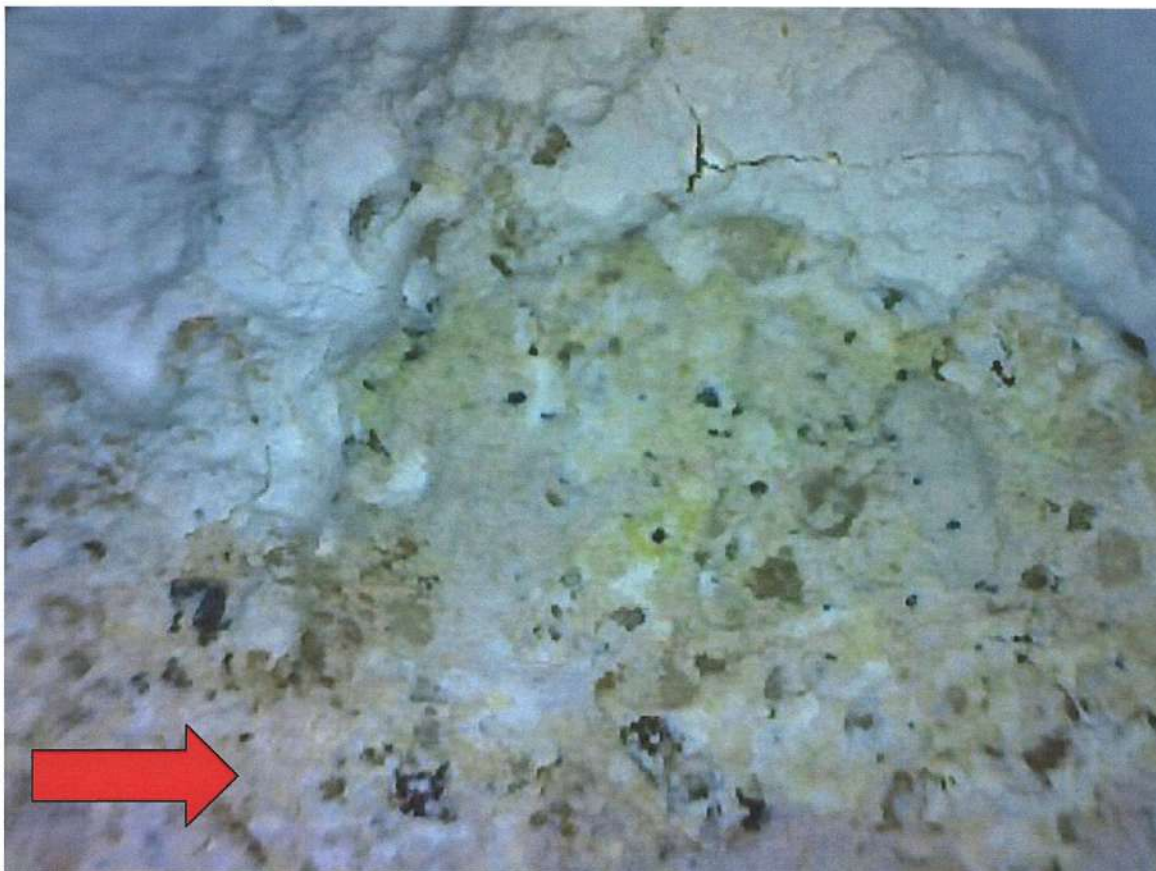

Pomieszczenie 110, Parter, **próba W10**, balustrada klatki schodowej, widok próby od góry

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

5	WARSTWA WTÓRNA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA ORYGINALNA
2	WARSTWA PODKŁADOWA
1	DREWNO

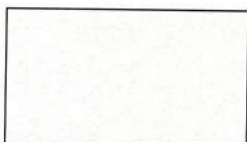
Pomieszczenie 110, Parter, **próba W11** ściana klatki schodowej na wys. 130 cm- widok próby od dołu. Widoczna jasna ciepła pierwotna kolorystyka.

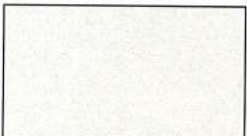
SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

6	WARSTWA WTÓRNA
5	WARSTWA WTÓRNA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA ORYGINALNA
2	WARSTWA PODKŁADOWA
1	mur

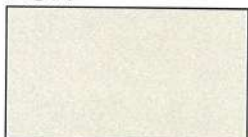
WNĘTRZA-PARTER – PRZYBLIŻONA KOLORYSTYKA NA PODSTAWIE BADAŃ STRATYGRAFICZNYCH

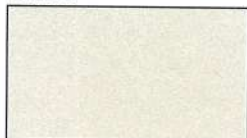
ŚCIANA PRZEDSIONKA (POMIESZCZENIE108) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 0804 Y-10R

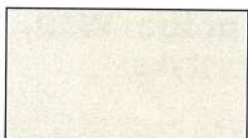
PARTER - ŚCIANA (POMIESZCZENIE102) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 0804 Y-10R

PARTER - ŚCIANA (POMIESZCZENIE103) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 0804 Y-30R

PARTER - ŚCIANA (POMIESZCZENIE101) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 0804 Y-30R

PARTER - ŚCIANA (POMIESZCZENIE106, 110) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 0804 Y-30R

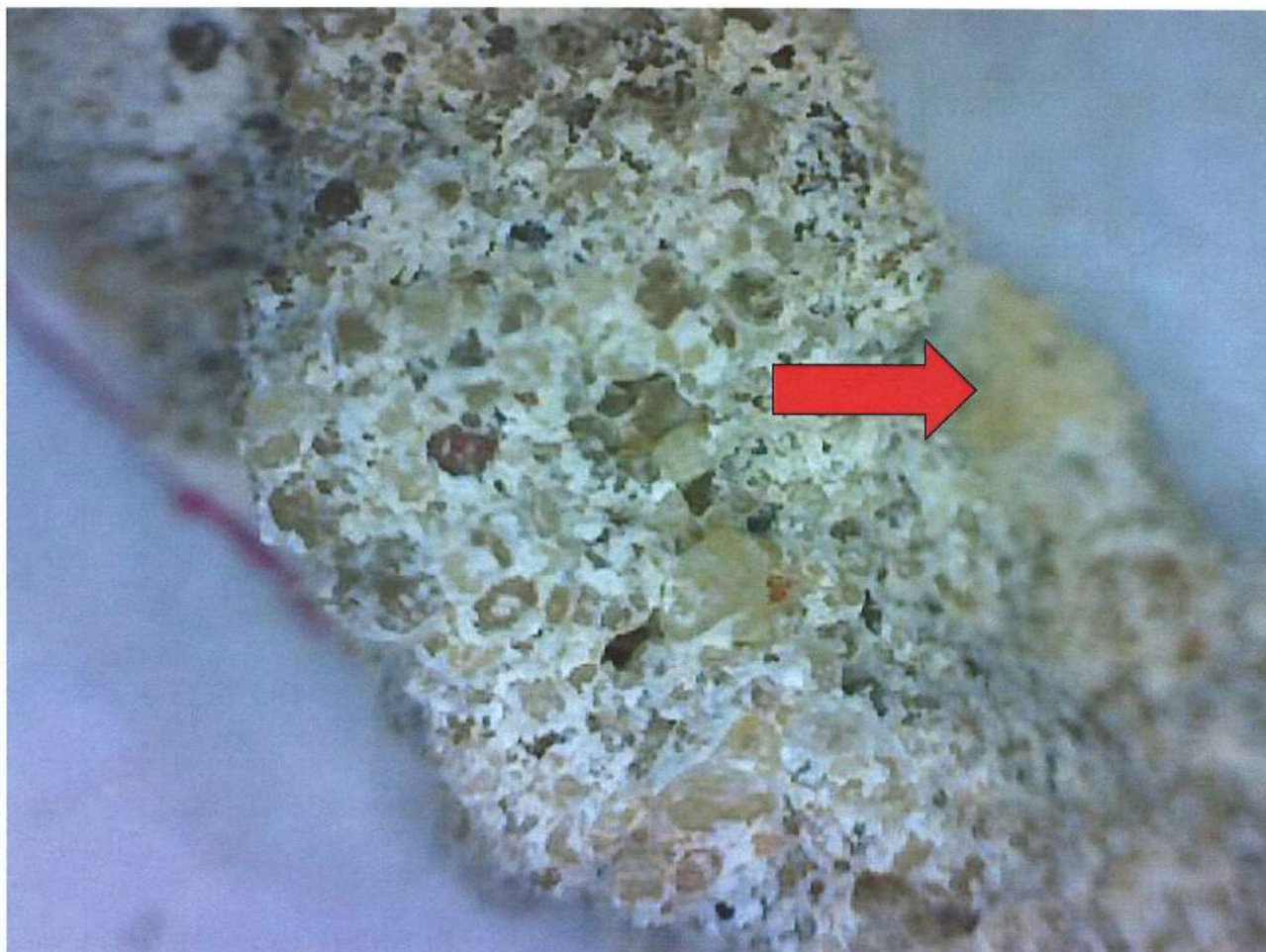

KLATKA SCHODOWA KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 4030 Y-50R

DESKI PODŁOGOWE KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 4030 Y-50

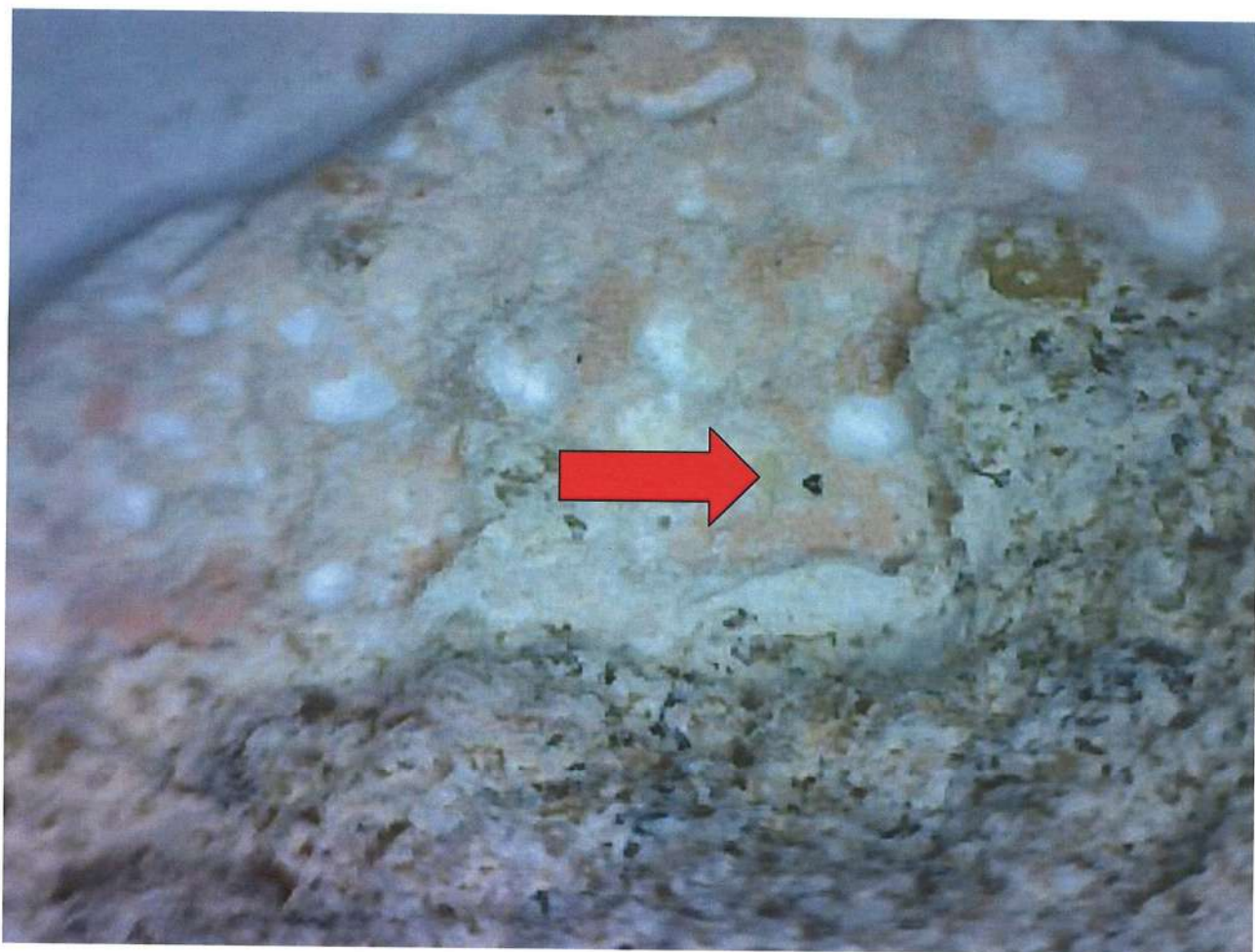
PIĘTRO

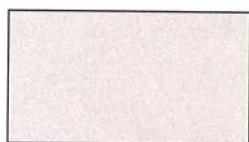
Pomieszczenie 204, Piętro, ściana północna na wys. 80 cm, **próba W12**, widok próby od dołu, widoczna jasna , ciepła pierwotna kolorystyka

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

6	WARSTWA WTÓRNA
5	WARSTWA WTÓRNA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA ORYGINALNA
2	WARSTWA PODKŁADOWA
1	mur

Pomieszczenie 202, Piętro, ściana zachodnia na wys. 100 cm, **próba W13** – widok próby od dołu-widoczna jasnoróżowolila warstwa pierwotna

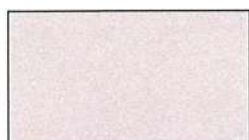

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

6	WARSTWA WTÓRNA
5	WARSTWA WTÓRNA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA ORYGINALNA
2	WARSTWA PODKŁADOWA
1	mur

Pomieszczenie 202, Piętro, ściana zachodnia na wys. 100 cm, **próba W13** – widok próby od góry-widoczna jasnoróżowolila warstwa pierwotna

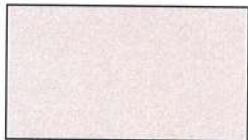

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

6	WARSTWA WTÓRNA
5	WARSTWA WTÓRNA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA ORYGINALNA
2	WARSTWA PODKŁADOWA
1	mur

Pomieszczenie 202, Piętro, **próba W14**, drzwiczki na poddasze – skrzydło-widoczna jasnoróżowolila warstwa pierwotna

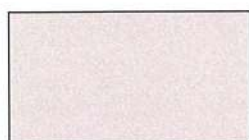

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

6	WARSTWA WTÓRNA
5	WARSTWA WTÓRNA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA WTÓRNA
2	WARSTWA ORYGINALNA
1	DREWNO

Pomieszczenie 202, Piętro, **próba W14**, drzwiczki na poddasze– skrzydło-
widoczna jasnoróżowa warstwa pierwotna

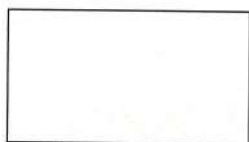

SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

5	WARSTWA WTÓRNA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA WTÓRNA
2	WARSTWA ORYGINALNA ,
1	DREWNO

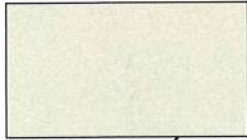
Pomieszczenie 203, Piętro, **próba W16**, ściana północna na wys. 120 cm.
Widok próby od góry –widoczna pierwotna jasna kolorystyka

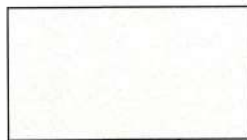
SCHEMAT WARSTW BARWNYCH

5	WARSTWA WTÓRNA
4	WARSTWA WTÓRNA
3	WARSTWA ORYGINALNA
2	WARSTWA PODKŁADOWA
1	mur

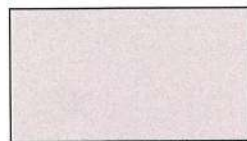
WNĘTRZA-PIĘTRO– PRZYBLIŻONA KOLORYSTYKA NA PODSTAWIE BADAŃ STRATYGRAFICZNYCH

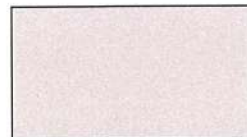
I PIĘTRO ŚCIANA (POMIESZCZENIE 204) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 804 Y-30R

I PIĘTRO ŚCIANA (POMIESZCZENIE 203) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 804 Y-30R

I PIĘTRO ŚCIANA (POMIESZCZENIE 202) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 1010 – R10B

STOLARKA DRZWI NA PODDASZE (POMIESZCZENIE 202) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 1010 – R10B

KOLORYSTYKA PIERWOTNA ORYGINALNYCH ELEMENTÓW NA PODSTAWIE BADAŃ STRATYGRAFICZNYCH

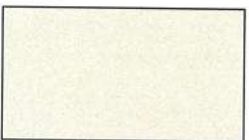
ELEWACJE

OKIENNICE, KOLOR ZBLIŻONY DO RAL 6014-6022

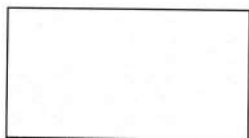

OPASKI OKIENNE, KOLOR ZBLIŻONY DO RAL 6014-6022

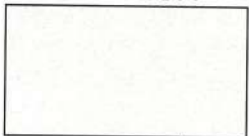

COKÓŁ, KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 1010 Y -20R

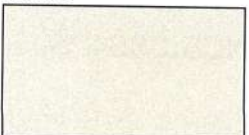
WNĘTRZA-PARTER – PRZYBLIŻONA KOLORYSTYKA NA PODSTAWIE BADAŃ STRATYGRAFICZNYCH

ŚCIANA PRZEDSIONKA (POMIESZCZENIE108) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 0804 Y-10R

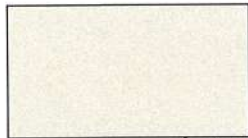
PARTER - ŚCIANA (POMIESZCZENIE102) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 0804 Y-10R

PARTER - ŚCIANA (POMIESZCZENIE103) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 0804 Y-30R

PARTER - ŚCIANA (POMIESZCZENIE101) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 0804 Y-30R

PARTER - ŚCIANA (POMIESZCZENIE106, 110) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 0804 Y-30R

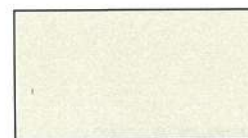

KLATKA SCHODOWA KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 4030 Y-50R

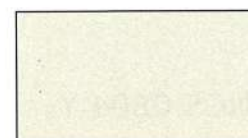

DESKI PODŁOGOWE KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 4030 Y-50

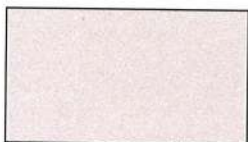
WNĘTRZA-PIĘTRO- PRZYBLIŻONA KOLORYSTYKA NA PODSTAWIE BADAŃ STRATYGRAFICZNYCH

I PIĘTRO ŚCIANA (POMIESZCZENIE 204) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 0804 Y-30R

I PIĘTRO ŚCIANA(POMIESZCZENIE 203) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 0804 Y-30R

I PIĘTRO ŚCIANA (POMIESZCZENIE 202) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 1010 – R10B

STOLARKA DRZWI NA PODDASZE (POMIESZCZENIE 202) KOLOR ZBLIŻONY DO NCS 1010 – R10B

WNIOSKI DOTYCZĄCE KOLORYSTYKI ELEWACJI I WNĘTRZ NA PODSTAWIE BADAŃ STRTYGRAFICZNYCH I MATERIAŁÓW ARCHIWALNYCH.

Elewacja zachowała swój ciemnobrązowy naturalny kolor.

Okiennice, dekoracyjne opaski były w czasie kolejnych nieprofesjonalnych remontów malowane w kolorze ugrowym a następnie jasnobłękitnym.

Pierwotnie elementy te pozostawały w harmonijny sposób w kolorystyce elewacji.

Stolarka okienna (na podstawie fotografii archiwalnych) od zewnątrz malowana była w ciemnym kolorze, od wewnątrz na biało.

Stolarka drzwiowa była ciemnobrązowa kolorze okiennic i opasek.

Wnętrza wielokrotnie przemaalowywane w bardzo jaskrawych kolorach (ostroróżowych i niebieskich), pierwotnie opracowane były w jasnych, pastelowych i eleganckich kolorach :od jasnego ciepłego beżu do beżowego lila i lila. **Schody z balustradą** oraz **podłogi** wymalowane były w kolorze jasnego przygaszonego mahoni, **stolarka drzwiowa i okienna** biała. Całość bardzo zharmonizowana i kulturalnie zaprojektowana, wtopiona była doskonale w leśny krajobraz.

**KOLORYSTYKA PIERWOTNA ELEMENTÓW
WTÓRNYCH (POWOJENNYCH) NA PODSTAWIE
BADAŃ STRATYGRAFICZNYCH**

STOLARKA OKIENNA , KOLOR ZBLIŻONY DO RAL 9010

STOLARKA DRZWIOWA WEWNĘTRZNA, ZEWNĘTRZNA , KOLOR ZBLIŻONY
DO RAL 9010

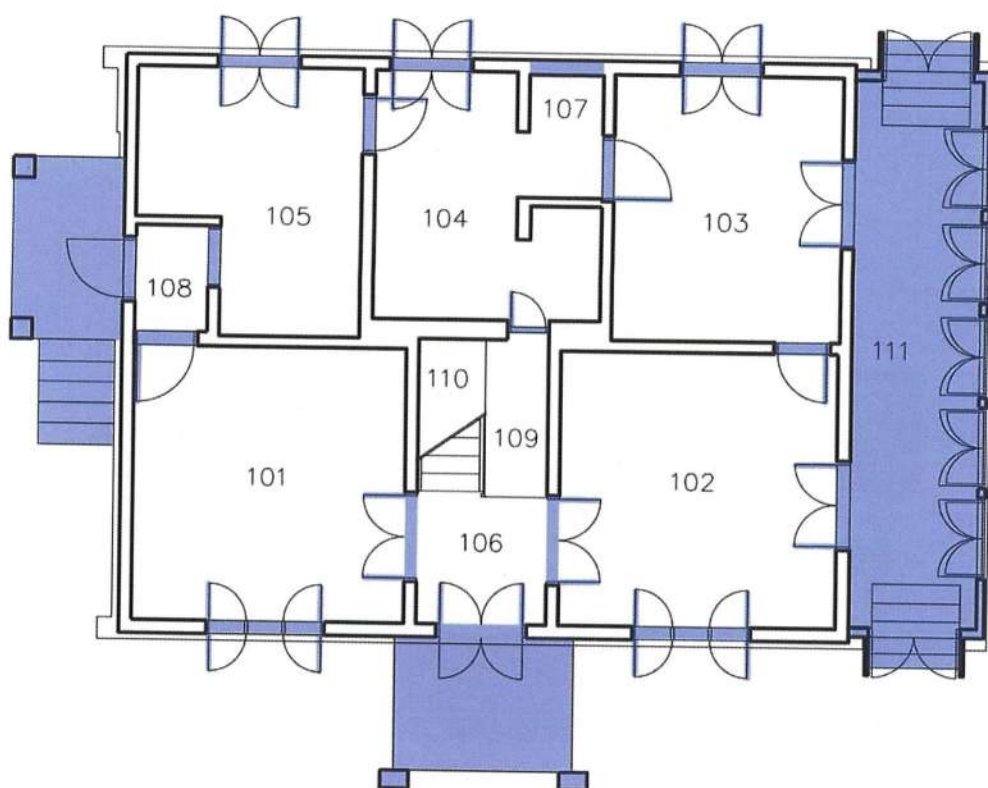
STOLARKA DRZWIOWA I OKIENNA ZEWNĘTRZNA (WERANDA) KOLOR
ZBLIŻONY DO NCS 3040 -Y10R

IV

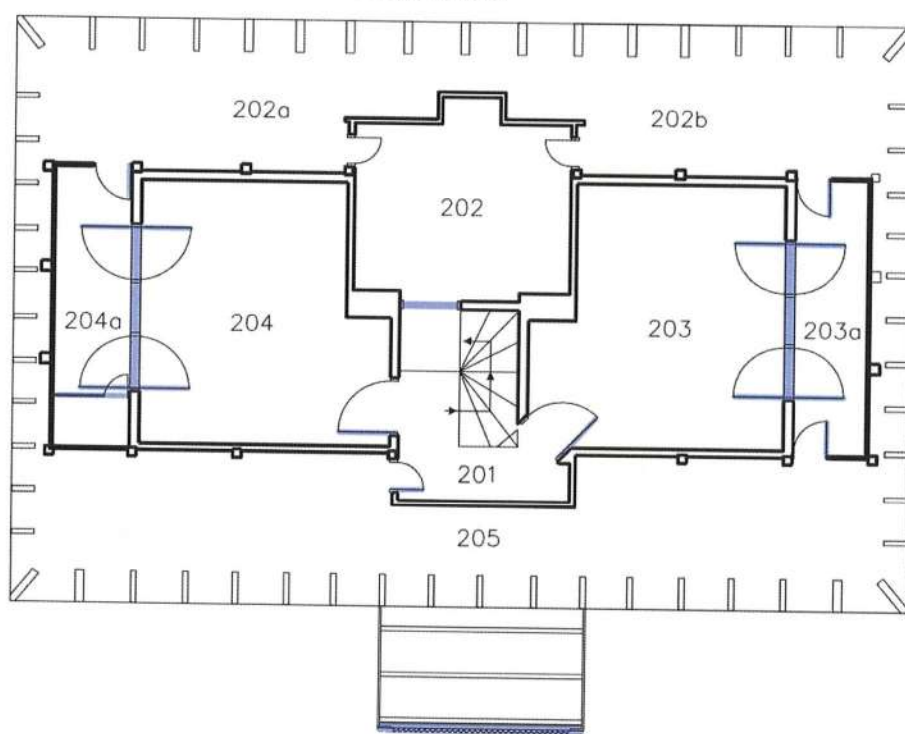
CZĘŚĆ GRAFICZNA

1. STRATYGRAFIA PRZEKSZTAŁCEŃ

- Stratygrafia przekształceń została opracowana na bazie inwentaryzacji architektonicznej udostępnionej Wykonawcy przez Zamawiającego, autorskich badań konserwatorskich, przeprowadzonej inwentaryzacji konserwatorskiej oraz analizy udostępnionych przez Zamawiającego zdjęć archiwalnych.
- W rozwarstwieniu uwzględniono dwie ogólne fazy budowlane:
 - faza pierwotna związana z realizacją obiektu w latach dwudziestych XX-ego wieku: grafika czarno-biała
 - przekształcenia powojenne (po 1945 roku) oznaczone na rysunkach kolorem niebieskim.

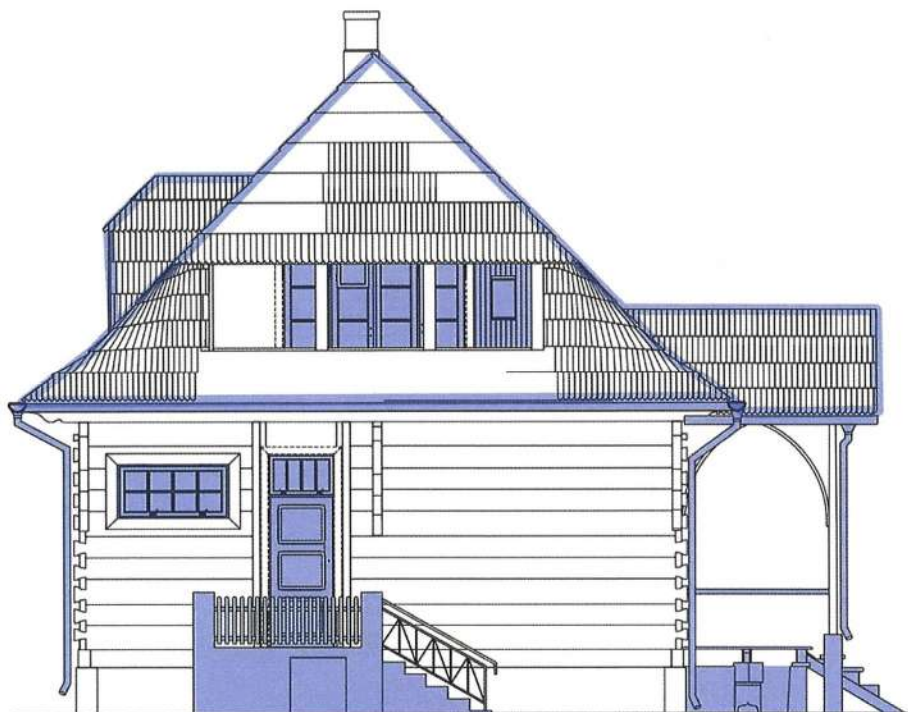
rzut parteru

rzut poddasza

elewacja
południowa

elewacja północna

elewacja wschodnia z okiennicami

elewacja wschodnia

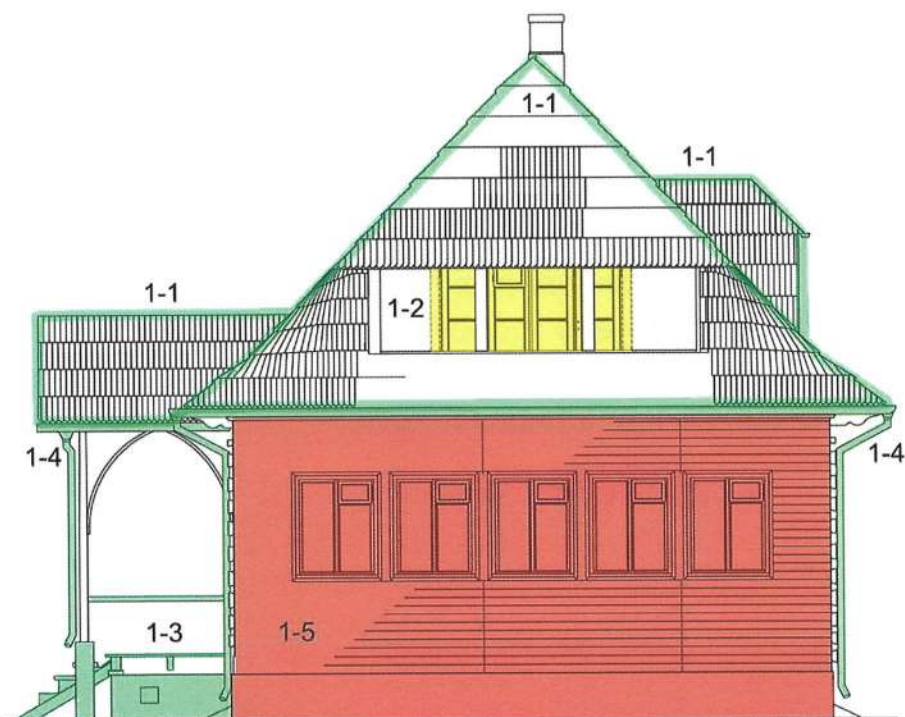
elewacja zachodnia z okiennicami

elewacja zachodnia

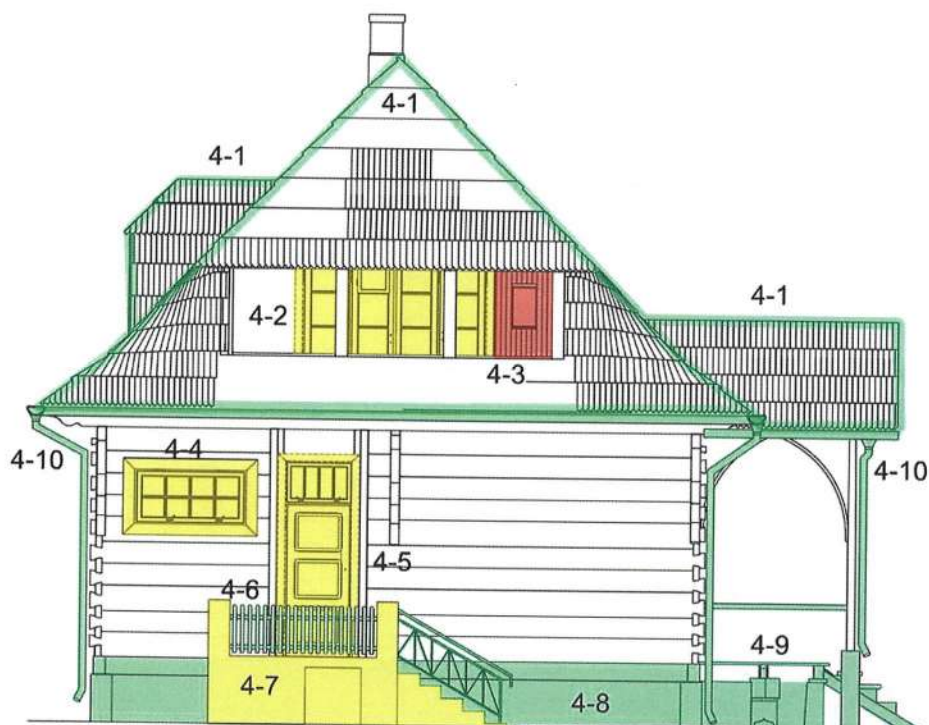
2. WYTYCZNE KONSERWATORSKIE

- rysunki stanowią uzupełnienie treści Programu Prac Konserwatorskich (PPK) i należy rozpatrywać je łącznie z zapisami punktu 10 niniejszego opracowania,
- kolory na rysunkach oznaczają:
 - czerwony - usunięcie
 - zielony - wymianę elementów w złym stanie technicznym,
 - żółty - konserwację,
- oznaczenia zastosowano odnośnie elementów wtórnych traktując drewnianą konstrukcję ścian zewnętrznych zgodnie z PPK jako oryginalna substancje do konserwacji,

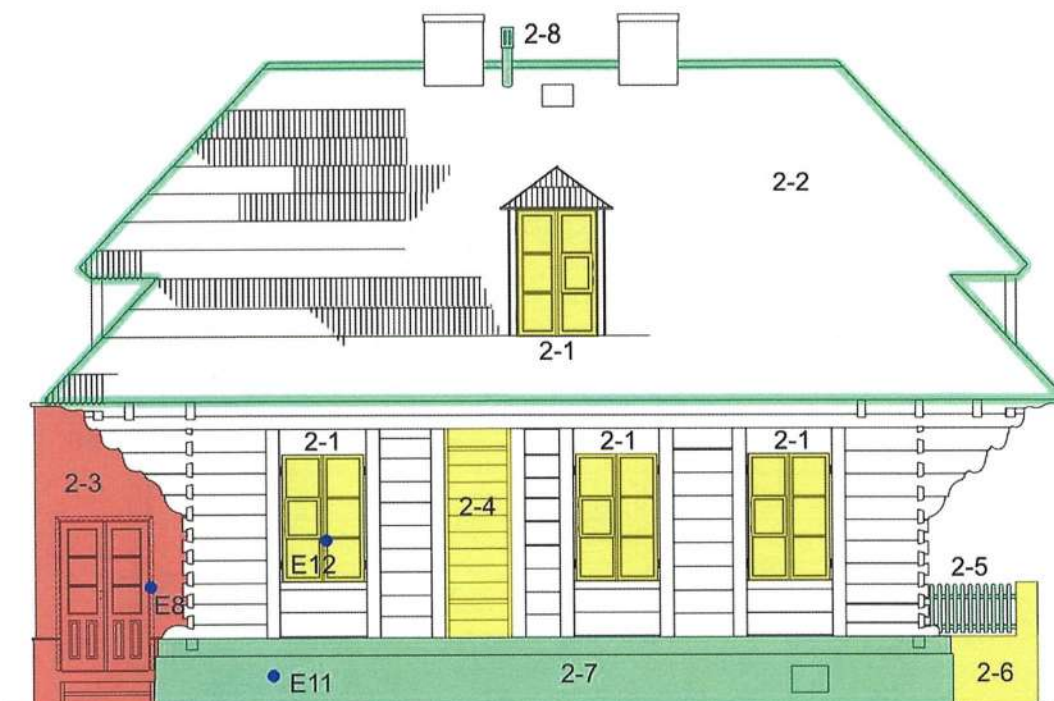
ELEWACJA POŁUDNIOWA

- 1-1 - Wymiana poszycia dachowego
- 1-2 - Konserwacja stolarki okiennej
- 1-3 - Wymiana schodów zewnętrznych na wzór historycznych
- 1-4 - Wymiana rynien i rur spustowych
- 1-5 - Usunięcie wtórnej zabudowy werandy

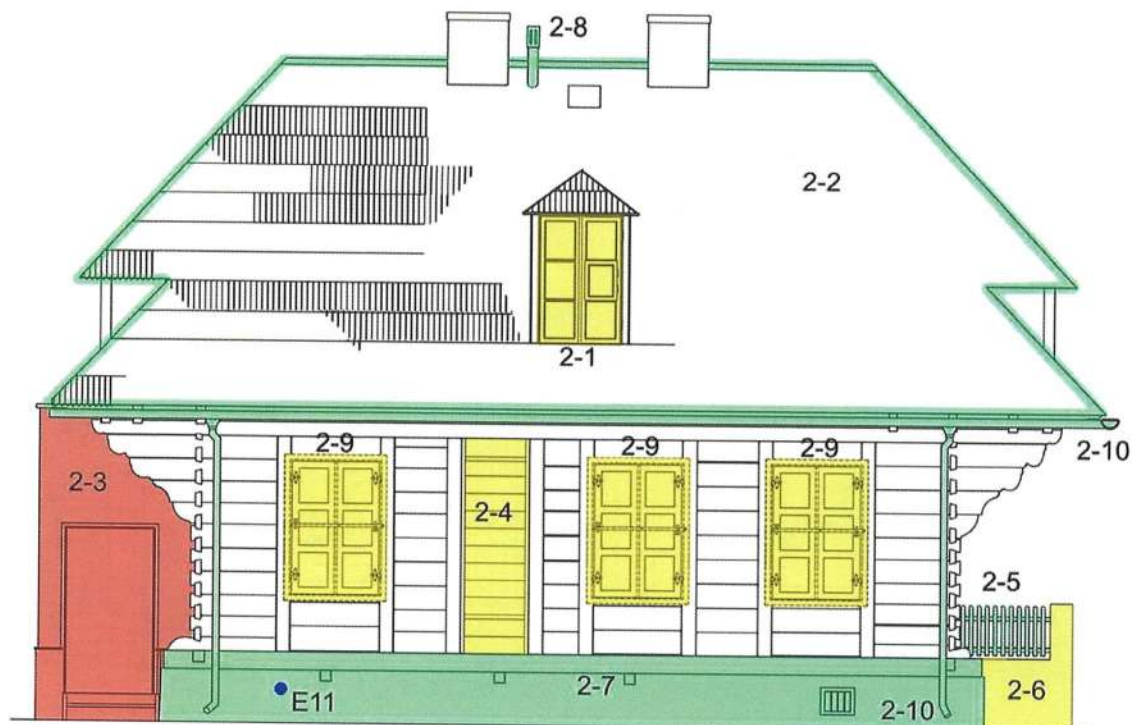
ELEWACJA PÓŁNOCNA

- 4-1 - Wymiana poszycia dachowego
- 4-2 - Konserwacja stolarki okienno-drzwiowej
- 4-3 - Usunięcie wtórnych elementów na lukarnie-werandzie
- 4-4 - Konserwacja stolarki okiennej
- 4-5 - Konserwacja stolarki drzwiowej
- 4-6 - Wymiana drewnianej barierki wraz z dostosowaniem wysokości do obowiązujących norm
- 4-7 - Konserwacja schodów
- 4-8 - Wymiana podmurówki oraz podwaliny na wzór historyczny
- 4-9 - Wymiana schodów zewnętrznych na wzór historycznych
- 4-10 - Wymiana rynien i rur spustowych

ELEWACJA WSCHODNIA

- 2-1 - Konserwacja stolarki okiennej
- 2-2 - Wymiana poszycia dachowego
- 2-3 - Usunięcie wtórnej zabudowy werandy
- 2-4 - Konserwacja wtórnych elementów drewnianych
- 2-5 - Wymiana drewnianej barierki wraz z dostosowaniem wysokości do obowiązujących norm
- 2-6 - Konserwacja schodów
- 2-7 - Wymiana podmurówki oraz podwaliny na wzór historyczny
- 2-8 - Wymiana wywiewek wentylacyjnych na nowe

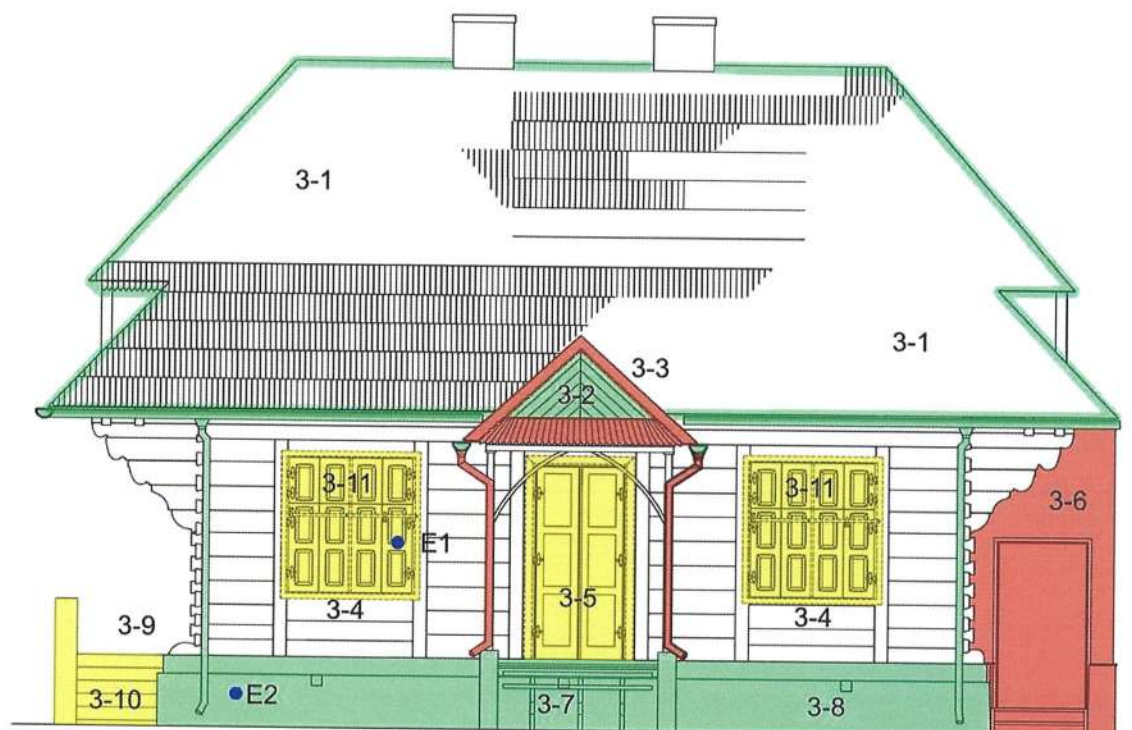
ELEWACJA WSCHODNIA (OKIENNICE)

- 2-1 - Konserwacja stolarki okiennej
- 2-2 - Wymiana poszycia dachowego
- 2-3 - Usunięcie wtórnej zabudowy werandy
- 2-4 - Konserwacja wtórnych elementów drewnianych
- 2-5 - Wymiana drewnianej barierki wraz z dostosowaniem wysokości do obowiązujących norm
- 2-6 - Konserwacja schodów
- 2-7 - Wymiana podmurówki oraz podwaliny na wzór historyczny
- 2-8 - Wymiana wywiewek wentylacyjnych na nowe
- 2-9 - Konserwacja historycznych okiennic
- 2-10 - Wymiana rynien i rur spustowych

ELEWACJA ZACHODNIA

- 3-1 - Wymiana poszycia dachowego
- 3-2 - Wymiana szalunku
- 3-3 - Usunięcie elementów wtórnych portyku
- 3-4 - Konserwacja stolarki okiennej
- 3-5 - Konserwacja stolarki drzwiowej
- 3-6 - Usunięcie wtórnej zabudowy werandy
- 3-7 - Wymiana schodów zewnętrznych na wzór historycznych
- 3-8 - Wymiana podmurówki oraz podwaliny na wzór historyczny
- 3-9 - Wymiana drewnianej barierki wraz z dostosowaniem wysokości do obowiązujących norm
- 3-10 - Konserwacja schodów

ELEWACJA ZACHODNIA (OKIENNICE)

- 3-1 - Wymiana poszycia dachowego
- 3-2 - Wymiana szalunku
- 3-3 - Usunięcie elementów wtórnych portyku
- 3-4 - Konserwacja stolarki okiennej
- 3-5 - Konserwacja stolarki drzwiowej
- 3-6 - Usunięcie wtórnej zabudowy werandy
- 3-7 - Wymiana schodów zewnętrznych na wzór historycznych
- 3-8 - Wymiana podmurówki oraz podwaliny na wzór historyczny
- 3-9 - Wymiana drewnianej barierki wraz z dostosowaniem wysokości do obowiązujących norm
- 3-10 - Konserwacja schodów
- 3-11 - Konserwacja historycznych okiennic

V
INWENTARYZACJA KONSERWATORSKA

INWENTARYZACJA KONSERWATORSKA

Obiekt:	Zabytkowa willa „Dom Zośki”
Adres:	ul. Królowej Jadwigi 11 05-500 Piaseczno dz. ew. nr 53, obręb 0050, jedn. ew.: 141804_4
Zamawiający:	Gmina Piaseczno ul. Kościuszki 5 05-500 Piaseczno
Wykonawca:	festgrupa sp. z o.o. konserwatorska pracownia projektowa al. Jerozolimskie 47/2a NIP 7010174685 00-697 Warszawa, PL KRS 0000182188 +48 (22) 621 25 13 REGON 141783062 www.festgrupa.pl kapitał zakładowy 50 000 PLN BZWBK SA 48 1090 2851 0000 0001 1152 9459
Zespół autorski:	dr inż. arch. Marcin Górski mgr inż. arch. Jakub Cap
Data:	21.06.2019

egz. nr.....